

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

mercredi

woensdag

21-01-2004

21-01-2004

Après-midi

Namiddag

<i>cdH</i>	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	<i>Mouvement réformateur</i>
<i>N-VA</i>	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a-spirit</i>	<i>Socialistische Partij Anders – Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht</i>
<i>VLAAMS BLOK</i>	<i>Vlaams Blok</i>
<i>VLD</i>	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	
<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)</i>	<i>CRIV</i>	<i>voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>	<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
	<i>(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>		<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN</i>	<i>séance plénière</i>	<i>PLEN</i>	<i>plenum</i>
<i>COM</i>	<i>réunion de commission</i>	<i>COM</i>	<i>commissievergadering</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

Excusés	1
PROJETS ET PROPOSITIONS	1
Projet de loi spéciale portant diverses modifications en matière de législation électorale (584/1-7)	1
- Projet de loi portant diverses modifications en matière de législation électorale (581/1-8)	1
- Projet de loi spéciale modifiant diverses lois spéciales (583/1-2)	1
- Projet de loi modifiant la loi du 22 janvier 2002 visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection du Conseil flamand, du Conseil régional wallon et du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et fixant le modèle du bulletin de vote pour l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale (580/1-2)	1
Projet de loi organisant la répartition entre les collèges électoraux du nombre de membres belges à élire au Parlement européen (582/1-7)	1
<i>Discussion générale</i>	2
<i>Orateurs:</i> , Paul Tant , Dirk Van der Maelen , président du groupe sp.a-spirit, Greta D'hondt , Dirk Claes , Pieter De Crem , président du groupe CD&V, Philippe De Coene , Stijn Bex , Patrick Dewael , vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur, Geert Lambert , Gerolf Annemans	
Motion d'ordre	25
<i>Orateurs:</i> Filip De Man , Geert Lambert , Paul Tant	
Reprise de la discussion générale	27
<i>Orateurs:</i> Filip De Man , Nancy Caslo , Marie Nagy , Patrick Dewael , vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur, Willy Cortois , Geert Bourgeois , Paul Tant , Bart Tommelein , Pieter De Crem , président du groupe CD&V, Bart Laeremans , Jacqueline Galant	
ANNEXE	60
DECISIONS INTERNES	60
DEMANDES D'INTERPELLATION	60
DEMANDES	60
PROPOSITIONS	61
DEMANDE D'AVIS AU CONSEIL D'ETAT	61
COMMUNICATIONS	61
SENAT	61
EVOCATION	61
GOUVERNEMENT	62
DEPOT DE PROJETS DE LOI	62
ARRETES ROYAUX TRANSMIS	62
BUDGET GENERAL DES DEPENSES 2003	62
COUR D'ARBITRAGE	63
ARRETS	63
RECOURS EN ANNULATION	64

INHOUD

Berichten van verhindering	1
ONTWERPEN EN VOORSTELLEN	1
Ontwerp van bijzondere wet houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving (584/1-7)	1
- Wetsontwerp houdende verschillende wijzigingen in de kieswetgeving (581/1-8)	1
- Ontwerp van bijzondere wet tot wijziging van diverse bijzondere wetten (583/1-2)	1
- Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 22 januari 2002 tot beperking met de helft van de devolutieve kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen de kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en tot vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad (580/1-2)	1
Wetsontwerp tot regeling van de verdeling tussen de kiescolleges van het aantal in het Europees Parlement te verkiezen Belgische leden (582/1-7)	2
<i>Algemene bespreking</i>	2
<i>Sprekers:</i> , Paul Tant , Dirk Van der Maelen , voorzitter van de sp.a-spirit-fractie, Greta D'hondt , Dirk Claes , Pieter De Crem , voorzitter van de CD&V-fractie, Philippe De Coene , Stijn Bex , Patrick Dewael , vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, Geert Lambert , Gerolf Annemans	
Ordemotie	25
<i>Sprekers:</i> Filip De Man , Geert Lambert , Paul Tant	
Hervatting van de algemene bespreking	27
<i>Sprekers:</i> Filip De Man , Nancy Caslo , Marie Nagy , Patrick Dewael , vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, Willy Cortois , Geert Bourgeois , Paul Tant , Bart Tommelein , Pieter De Crem , voorzitter van de CD&V-fractie, Bart Laeremans , Jacqueline Galant	
BIJLAGE	60
INTERNE BESLUITEN	60
INTERPELLATIEVERZOEKEN	60
INGEKOMEN	60
VOORSTELLEN	61
VERZOEK OM ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE	61
MEDEDELINGEN	61
SENAAT	61
EVOCATIE	61
REGERING	62
INGEDIENDE WETSONTWERPEN	62
OVERGEZONDEN KONINKLIJKE BESLUITEN	62
ALGEMENE UITGAVENBEGROTING 2003	62
ARBITRAGEHOF	63
ARRESTEN	63
BEROEPEN TOT VERNIETIGING	64

DECISION DE RENVOI	65	BESLISSING TOT VERWIJZING	65
COUR DES COMPTES	65	REKENHOF	65
DROIT DE REGARD ET D'INFORMATION	65	INZAGE- EN INFORMATIERECHT	65
PETITIONS	65	VERZOEKSCHRIFTEN	65
DIVERS	66	VARIA	66
OBSERVATIONS CONCERNANT UN PROJET DE LOI	66	OPMERKINGEN BETREFFENDE EEN WETSONTWERP	66

SEANCE PLENIERE

du

MERCREDI 21 JANVIER 2004

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

WOENSDAG 21 JANUARI 2004

Namiddag

La séance est ouverte à 14.30 heures par M. Herman De Croo, président.
De vergadering wordt geopend om 14.30 uur door de heer Herman De Croo, voorzitter.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Tegenwoordig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Patrick Dewael.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises en annexe du compte rendu intégral de cette séance.
Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij zullen in bijlage bij het integraal verslag van deze vergadering opgenomen worden.

Excusés**Berichten van verhindering**

Jean-Pol Henry, pour raisons de santé / wegens ziekte;
Elio Di Rupo, à l'étranger / buitenslands;
Geert Versnick, Conseil de l'Europe / Raad van Europa.

Projets et propositions**Ontwerpen en voorstellen****01** **Projet de loi spéciale portant diverses modifications en matière de législation électorale (584/1-7)**

- **Projet de loi portant diverses modifications en matière de législation électorale (581/1-8)**
- **Projet de loi spéciale modifiant diverses lois spéciales (583/1-2)**
- **Projet de loi modifiant la loi du 22 janvier 2002 visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection du Conseil flamand, du Conseil régional wallon et du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et fixant le modèle du bulletin de vote pour l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale (580/1-2)**

01 **Ontwerp van bijzondere wet houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving (584/1-7)**

- **Wetsontwerp houdende verschillende wijzigingen in de kieswetgeving (581/1-8)**
- **Ontwerp van bijzondere wet tot wijziging van diverse bijzondere wetten (583/1-2)**
- **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 22 januari 2002 tot beperking met de helft van de devolutieve kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen de kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en tot vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad (580/1-2)**

02 **Projet de loi organisant la répartition entre les collèges électoraux du nombre de membres belges à élire au Parlement européen (582/1-7)**

02 **Wetsontwerp tot regeling van de verdeling tussen de kiescolleges van het aantal in het Europees Parlement te verkiezen Belgische leden (582/1-7)**

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces projets.
Ik stel u voor één enkele bespreking aan deze ontwerpen.

Je vous rappelle que le projet de loi ordinaire n° 580/1 n'est requis que si les projets de loi portant diverses modifications en matière électorale (n°s 584/1 et 581/7) ne sont pas adoptés.

Ik herinner er u aan dat het gewone wetsontwerp nr. 580/1 alleen vereist is indien de wetsontwerpen houdende verschillende wijzigingen in de kieswetgeving (nrs. 584/1 en 581/7) niet aangenomen zijn.

En outre, l'article 4 du projet de loi spéciale dit de réparation (n° 583/1) n'est également requis que si les articles 11 et 18, 2° du projet de loi spéciale portant diverses modifications en matière électorale (n° 584/1) ne sont pas adoptés.

Bovendien is artikel 4 van het ontwerp van bijzondere wet (nr. 583/1) alleen vereist indien de artikelen 11 en 18, 2° van het ontwerp van bijzondere wet houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving (nr. 584/1) niet aangenomen zijn.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

02.01 **André Frédéric**, rapporteur: Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, je vais présenter le rapport sur l'ensemble des quatre projets de loi et de loi spéciale modifiant la législation électorale au nom de M. Dirk Claes et de moi-même.

La commission a travaillé pendant de nombreuses heures sur un sujet extrêmement important. D'emblée, le ministre nous a reprécisé les objectifs poursuivis par ces projets.

Premièrement: rétablir les candidats suppléants pour les élections des trois conseils régionaux, ainsi que pour l'élection directe de six membres bruxellois du Conseil flamand. Le nombre de ces candidats doit être égal à celui des candidats effectifs, avec un maximum de seize et un minimum de quatre pour l'élection des trois Conseils régionaux, et un maximum de six et un minimum de quatre pour l'élection directe des membres bruxellois du Conseil flamand.

Deuxièmement: instaurer un seuil électoral de 5% pour l'élection des trois Conseils régionaux, du Conseil de la Communauté germanophone et des membres bruxellois du Conseil flamand.

Troisièmement: abaisser à dix-huit ans l'âge requis pour être élu en tant que membre d'un Conseil régional ou communautaire, de même que l'âge requis pour devenir membre d'un gouvernement régional ou communautaire.

02.01 **André Frédéric**, rapporteur: Ik breng verslag uit over de vier wetsontwerpen tot wijziging van de kieswetgeving.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft aangegeven dat met de hervorming de volgende doelstellingen worden nagestreefd: de herinvoering van de kandidaat-opvolgers voor de verkiezingen van de Gewestraden en de rechtstreekse verkiezing van de zes Brusselse leden van de Vlaamse Raad. Het aantal van deze kandidaten zal gelijk zijn aan dat van de effectieve kandidaten (4 tot 16 voor de Gewestraden, en 4 tot 6 voor de Brusselaars die in de Vlaamse Raad zitting hebben); de invoering van een kiesdrempel van 5% voor deze verkiezingen, evenals voor de verkiezing van de Raad van de Duitstalige Gemeenschap; de verlaging van de verkiesbaarheidleeftijd tot 18

Enfin, quatrième: intégrer dans les lois spéciales de réformes institutionnelles les règles visant à assurer une présence égale des hommes et des femmes sur les listes des candidats aux élections pour les trois Conseils régionaux, règles qui font actuellement l'objet d'une loi spéciale autonome du 18 juillet 2002.

Monsieur le président, en ce qui concerne la discussion générale, les groupes sont intervenus. En premier lieu, le CD&V estime qu'à moins de six mois des élections, le Parlement travaille dans la précipitation. Il rappelle que le système des candidats suppléants pour les élections législatives a été abrogé en 2001, sous le prétexte de renforcer l'influence du citoyen sur la composition des assemblées législatives fédérales, et qu'il a été rétabli fin 2002, sans jamais avoir été confronté à la réalité du terrain. Le CD&V ne comprend pas pourquoi, dans le cadre des projets à l'examen, aucune concertation préalable n'a été organisée avec l'opposition démocratique. Le gouvernement n'hésite pas à suspendre l'application des lois et de la Constitution, à procéder à des modifications ad hoc de la loi, et à se moquer de certaines institutions si cela sert ses objectifs électoraux.

Le CD&V conteste, par ailleurs, le fait que le gouvernement demande une nouvelle fois au Parlement de rétablir les doubles candidatures, annulées à l'époque par la Cour d'arbitrage pour la Chambre des représentants et le Sénat, en raison de leur inconstitutionnalité.

En raison de ce fait, la Chambre est actuellement constituée pour un tiers de suppléants, ce qui trompe l'électeur et mine la représentativité parlementaire quant au fait de savoir si le Parlement fédéral est compétent pour instituer des circonscriptions provinciales, dans l'hypothèse où le Parlement flamand ne le faisait pas. Le CD&V s'en remet à l'avis des experts auditionnés à ce propos au Parlement flamand. Le choix des circonscriptions électorales à taille surdimensionnée favorise la médiatisation et nuit au contenu du discours politique.

Le CD&V souligne également que les projets à l'examen sont importants, surtout en raison de ce qu'ils ne prévoient pas. Ils ne mettent pas fin au système de la double candidature et ils n'obligent pas les candidats à exercer le mandat pour lequel ils sont élus. Ils contestent le fait que les personnes posant leur candidature sur deux listes disposeront de moyens supplémentaires par rapport aux autres et qu'il y a là une inégalité de traitement.

Enfin, en ce qui concerne l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, il observe que l'on dénombre 72 candidats titulaires du côté francophone, contre 17 du côté néerlandophone. Or, il y a une grande différence sur le plan électoral entre une liste qui compte 72 candidats et une liste qui n'en compte que 17. Dans le premier cas, cette liste peut, par exemple, être constituée de nombreux mandataires communaux, tandis que dans la seconde, le nombre de candidats est nettement plus limité, ce qui constitue une violation du principe d'égalité.

Une autre violation du principe d'égalité réside dans le fait que les petits partis qui se présentent en Wallonie peuvent toujours bénéficier des avantages du système de l'apparement pour l'élection des conseils régionaux, ce qui n'est pas possible en Flandre.

jaar voor deze verkiezingen en als voorwaarde om tot een gewest- of een gemeenschapsregering toe te kunnen treden; de bepalingen inzake een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen van toepassing maken op deze verkiezingen en deze bepalingen opnemen in de bijzondere wetten tot hervorming der instellingen.

Tijdens de algemene bespreking was de CD&V van oordeel dat men overhaast te werk ging. Het systeem van de kandidaat-opvolgers werd in 2001 afgeschaft en in 2002 heringevoerd. Er werd geen overleg gepleegd met de oppositie. De regering heeft enkel oog voor haar electorale doeleinden. Bovendien wil ze terugkeren naar de dubbele kandidaatstelling hoewel het Arbitragehof die voor de federale verkiezingen ongrondwettig heeft verklaard. De ontwerpen houden evenmin voor de verkozenen de verplichting in hun mandaat werkelijk uit te oefenen. Wat Brussel betreft ligt het aantal Franstalige en Nederlandstalige kandidaten te ver uit elkaar. De lijstenverbinding, die in Wallonië wel en in Vlaanderen niet mogelijk is, vormt een andere inbreuk op het gelijkheidsbeginsel.

De NV-A onderschrijft de argumenten van de CD&V en onderstreept bovendien het probleem van de Belgen in het buitenland die vrij hun kieskring kunnen bepalen. Daardoor stijgt het aantal Franstaligen in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. De hervorming tast de Vlaamse rechten aan. Het feit dat de gewestelijke verkiezingen samenvallen met de Europese zet tevens het probleem van de dubbele kandidaatstelling op de agenda. Met de kiesdrempel wil men Groen! en de NV-A buiten spel zetten. De NV-A zal bij het Arbitragehof beroep aantekenen tegen deze wet.

En ce qui concerne l'intervention du N-VA, il s'est rallié aux arguments du CD&V concernant la violation du principe d'égalité et conclut que cette question fera certainement l'objet d'un recours devant la Cour d'arbitrage. Il estime que dans cette réforme de la loi électorale touchant à un point essentiel de la démocratie, les citoyens ne sont pas pris en compte du fait de la complexité du système électoral et de leur incompréhension. Les conséquences en seront que les électeurs se détourneront encore plus de la politique.

Par ailleurs, les difficultés viennent aussi du vote des Belges résidant à l'étranger, ceux-ci disposant de la possibilité de choisir leur circonscription électorale. Nous constatons à Bruxelles-Hal-Vilvorde un nombre important de francophones votant de l'étranger, ce qui contribue à la francisation du Brabant flamand. Le N-VA s'étonne que les partis flamands de la majorité trouvent cela raisonnable.

Le N-VA rappelle que la réforme entamée cinq mois avant les élections fédérales a déjà porté atteinte aux intérêts de la Flandre en introduisant la parité au Sénat, en diminuant la compétence des Etats fédérés en matière de droit des traités, en introduisant le principe de subsidiarité des Etats fédérés par rapport au Sénat, en reconnaissant Bruxelles comme une Région à part entière et en affirmant que l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde ne serait pas scindé.

Le N-VA aborde le problème de la présentation simultanée des candidats qui, pour la Chambre et le Sénat, a été annulée par la Cour d'arbitrage. Cela risque également de se reproduire pour la présentation simultanée au niveau des parlements des Etats fédérés et du Parlement européen. Ces élections devraient avoir lieu à des moments distincts.

En ce qui concerne l'introduction d'un seuil électoral de 5%, le N-VA estime que l'objectif est clair: mettre de côté le N-VA et Groen. Il conteste qu'un seuil électoral soit également introduit lorsque la circonscription se limite à l'arrondissement. Un seuil n'a pas de raison d'être lorsqu'il est supérieur au seuil naturel nécessaire pour l'obtention d'un siège.

L'orateur du N-VA précise qu'une fois la loi adoptée, il ira en appel de cette loi devant la Cour d'arbitrage.

Enfin, il constate que le retrait de l'apparement au niveau fédéral avait été annulé par la Cour d'arbitrage et que rien n'a été fait pour prendre en compte cet arrêt.

Le Vlaams Blok, quant à lui, considère qu'aussi longtemps que les partis francophones de Bruxelles pourront se présenter dans la circonscription de Bruxelles-Hal-Vilvorde, ils ont intérêt à obtenir un nombre de voix aussi élevé que possible dans cette circonscription afin de renforcer leur position pour les élections de la Chambre. Il observe, dans la pratique, une différence considérable entre les résultats obtenus aux élections fédérales pour lesquelles la circonscription n'est pas scindée et à des élections régionales pour lesquelles la circonscription est scindée.

Le Vlaams Blok estime que la scission de la circonscription électorale de Bruxelles-Hal-Vilvorde aura pour effet de mettre un frein à la pression émanant de Bruxelles et de montrer aux francophones de

Het Vlaams Blok is van oordeel dat de splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde de Franstalige druk een halt zal toeroepen. De huidige toestand is ongrondwettig. De hervorming van 2002 heeft niet geleid tot de splitsing zodat de Franstaligen zich nog steeds in Vlaanderen kandidaat kunnen stellen. Voor de Belgen in het buitenland die willen stemmen zou het criterium van de laatste verblijfplaats in België moeten in aanmerking genomen worden.

Volgens Ecolo zijn die ontwerpen, nu de verkiezingen naderen, ondemocratisch. Met uitzondering van de herinvoering van het opvolgerssysteem, dat die partij toejuicht, wijst zij de overige aspecten van de hervorming af. De hervorming heeft immers enkel tot doel Groen! van het toneel te laten verdwijnen, wat de positie van het Vlaams Blok enkel maar zal versterken. Behalve de kiesdrempel is ook de quorum-vereiste (een regionaal quorum van 66% en een federaal quorum van 33%) nadelig voor de kleine partijen.

De minister van Binnenlandse Zaken antwoordde dat het argument dat het thans te laat is om dergelijke ingrijpende wijzigingen door te voeren evengoed kan worden aangevoerd om met spoed het huidige debat af te sluiten. Wat de regels voor de opvolgers betreft, moet erkend worden dat er pro en contra is bij de voorgestelde regeling. Het fundamentele is echter dat de verkiezingen voor de gewestparlementen en het Europees Parlement volgens dezelfde grondregels dienen te verlopen als die voor de verkiezingen voor het federaal Parlement. Dit is nog maar de eerste fase: er zullen nog andere aanpassingen volgen.

De regering heeft tot in 2007 de tijd om rekening te houden met de bezwaren van het Arbitragehof ten

Hal-Vilvorde qu'ils pourraient voter également pour des listes flamandes.

Hal-Vilvorde est une région unilingue composée de communes unilingues qui relèvent entièrement de la province du Brabant flamand mais qui sont, malgré tout, confrontées à une circonscription électorale d'une autre Région. Il s'agit d'une situation unique et inconstitutionnelle. Bon nombre de bourgmestres se sont prononcés en faveur d'une scission.

Encore à ce propos, le Vlaams Blok réfute les affirmations du président du gouvernement flamand selon lesquelles la scission de la circonscription électorale de Bruxelles-Hal-Vilvorde serait déjà réalisée par la réforme électorale de 2002. Cette réforme permet toujours aux partis francophones de déposer des listes de candidats en territoire flamand.

Un autre aspect est apparu lors des élections fédérales du 18 mai 2003. Je veux parler de la problématique des voix de Belges résidant à l'étranger.

Le Vlaams Blok n'est, en principe, pas opposé à ce que les Belges qui résident à l'étranger, et qui ont encore certains liens avec la Belgique, participent aux élections fédérales et même régionales à condition que cela soit subordonné à une bonne organisation dans la pratique et à l'instauration de critères objectifs tels que le lieu de dernière résidence.

Enfin, le groupe Ecolo considère que modifier les règles électorales à moins de 5 mois des élections est antidémocratique. Il relève néanmoins un point positif dans les projets: le rétablissement des suppléants qui permet aux partis politiques qui sont porteurs d'idées de mieux s'organiser.

Ecolo ne soutient par ailleurs pas les autres aspects de la réforme à l'examen. En effet, cette dernière serait principalement dictée par le souhait des partis de la majorité d'éliminer Groen des parlements régionaux, ce qui est grave en termes de démocratie si l'on considère que cette stratégie ne sert qu'à renforcer, disent-ils, le Vlaams Blok.

Enfin, outre le seuil électoral, il y a un autre verrou qui pénalise les petits partis, à savoir la condition de quorum qui, au niveau régional, s'élève à 66% du diviseur électoral et, au niveau fédéral, ne s'élève qu'à 33%.

Voilà en ce qui concerne les interventions synthétisées des différents groupes politiques qui se sont exprimés dans la discussion générale.

Je vais à présent résumer la réponse du ministre. Le ministre dit que l'argument selon lequel il est trop tard, aussi peu de temps avant les élections, pour apporter des modifications radicales doit être invoqué justement pour clôturer rapidement le débat actuel.

En ce qui concerne les règles prévues pour les suppléants, le ministre reconnaît qu'il y a du pour et du contre dans le régime proposé. Toutefois, ce qui est fondamental, c'est que le gouvernement estime que les élections du Parlement flamand et du Parlement européen doivent être organisées dans le respect des mêmes règles

aanzien van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. De Raad van State heeft geen opmerkingen gemaakt in verband met de dubbele kandidatuurstelling. Het bestaan van een kiesdrempel is een principe waarvoor al dan niet wordt gekozen, maar hij mag niet fluctueren in functie van de omvang van de kiesomschrijving, waardoor afbreuk zou worden gedaan aan het principe van de proportionaliteit.

De artikelsgewijze bespreking en de stemming hebben het volgende opgeleverd:

Inzake het ontwerp van bijzondere wet houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving werden de volgende amendementen ingediend.

Een amendement van de NV-A om de constitutieve autonomie van de deelstaten uit te breiden tot de verkiezing, de samenstelling en de werking van hun respectievelijke Raad.

Een amendement van de CD&V om de reglementering inzake het aantal opvolgers af te stemmen op de reglementering die ter zake geldt voor de federale en de Europese verkiezingen.

Een amendement van Ecolo, cdH en NV-A om de lijstenverbinding te behouden.

Een amendement van Ecolo, CD&V en NV-A om de kiesdrempel af te schaffen.

Een amendement van de CD&V om ervoor te zorgen dat de essentie van het gewestelijk kiessysteem twaalf maand vóór de verkiezingen niet meer gewijzigd kan worden.

Een amendement van de NV-A om de verkiesbaarheidleeftijd op 21 jaar te behouden.

Alle amendementen werden

fondamentales que les élections du Parlement fédéral. Le ministre précise qu'il ne s'agit que d'une première phase; d'autres adaptations sont nécessaires et suivront.

Les objections formulées par la Cour d'arbitrage à l'égard de la circonscription électorale de Bruxelles-Halle-Vilvorde sont pertinentes, mais la Cour a accordé jusqu'aux prochaines élections fédérales de 2007 au gouvernement pour apporter les adaptations nécessaires.

En ce qui concerne la double candidature, le Conseil d'Etat n'a formulé aucune observation de fond.

Enfin, dit le ministre, l'existence d'un seuil électoral est un principe que l'on adopte ou non. Le pourcentage fixé ne peut pas fluctuer en fonction des dimensions de la circonscription électorale. Le seuil électoral ne peut porter atteinte au principe de proportionnalité.

Monsieur le président, chers collègues, j'en viens à la discussion des articles et aux votes. Tout d'abord, en ce qui concerne le projet de loi spéciale portant diverses modifications en matière de législation électorale, le N-VA a déposé un amendement visant à étendre l'autonomie constitutive des entités fédérées à tous les aspects relatifs à l'élection, à la composition et au fonctionnement de leur conseil respectif.

Le CD&V a déposé un amendement tendant à aligner la réglementation fixant le nombre de suppléants sur celle qui est applicable aux élections fédérales et européennes.

Ecolo, le cdH et le N-VA ont déposé chacun des amendements visant à éviter la suppression de l'apparement.

Ecolo, le CD&V et le N-VA ont déposé un amendement visant à supprimer l'introduction d'un seuil électoral.

Le CD&V a déposé un amendement prévoyant que des éléments essentiels des élections du Parlement flamand et du Parlement wallon ne peuvent être modifiés moins de douze mois avant les élections.

Enfin, le N-VA a déposé un amendement visant à maintenir l'âge d'éligibilité à 21 ans.

L'ensemble des amendements a été rejeté. Le projet a été adopté par 11 voix contre 2 et 3 abstentions.

En ce qui concerne le projet de loi suivant, Ecolo a déposé un amendement visant à supprimer l'introduction d'un seuil électoral pour les élections du Conseil de la Communauté germanophone.

Le N-VA et le Vlaams Blok ont déposé chacun un amendement visant à scinder la circonscription électorale de Bruxelles-Halle-Vilvorde. Le Vlaams Blok a déposé un amendement visant à instaurer une circonscription électorale néerlandaise et une circonscription électorale française.

L'ensemble des amendements a été rejeté, à l'exception d'un amendement technique déposé par les partis de la majorité. Le projet a été adopté par 10 voix contre 5 et 2 abstentions.

verworpen. Het ontwerp werd aangenomen met 11 stemmen vóór, 2 tegen en 3 onthoudingen.

Inzake het wetsontwerp houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving werden de volgende amendementen ingediend.

Een amendement van Ecolo om de kiesdrempel voor de Raad van de Duitstalige Gemeenschap af te schaffen.

Een amendement van de NV-A en van het Vlaams Blok om de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde te splitsen.

Een amendement van het Vlaams Blok om een Nederlandstalige en een Franstalige kieskring in te voeren.

Alle amendementen werden verworpen, met uitzondering van een technisch amendement van de meerderheid. Het ontwerp werd aangenomen met 10 stemmen vóór, 5 tegen en 2 onthoudingen.

Het ontwerp van bijzondere wet tot wijziging van diverse bijzondere wetten werd aangenomen met 13 stemmen vóór en 3 onthoudingen.

Het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 22 januari 2002 tot beperking met de helft van de devolutive kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen de kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en tot vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad werd aangenomen met 11 stemmen vóór en 5 onthoudingen

Ik wens de rest van mijn betoog te wijden aan het standpunt van de Parti socialiste. De PS heeft altijd achter de werkzaamheden van de

En ce qui concerne le projet de loi spéciale modifiant diverses lois spéciales, le projet est adopté par 13 voix et 3 abstentions.

Le dernier projet de loi modifiant la loi du 22 mars 2002 a été adopté par 11 voix et 5 abstentions.

Monsieur le président, chers collègues, monsieur le ministre, ainsi se clôture le rapport de votre commission de l'Intérieur.

Je voudrais brièvement poursuivre en précisant la position du groupe socialiste à l'égard des projets qui nous sont soumis.

Chers collègues, depuis le début, à savoir depuis 1999, le Parti socialiste a toujours été favorable et attentif aux travaux de la commission pour le Renouveau politique dont la tâche, parfois ardue, était de redynamiser notre système électoral.

Au terme de ces travaux, une première réforme a été opérée pour les élections législatives de la Chambre des représentants et du Sénat, ainsi que l'élection du Parlement européen. Avec ces réformes, le gouvernement et les partis de la majorité poursuivaient un double objectif: aboutir à une plus grande transparence du processus décisionnel, d'une part, et opérer un certain rapprochement entre le citoyen et les politiques, d'autre part.

Cette volonté d'adapter les institutions à la structure fédérale de l'Etat bénéficiait d'un courant favorable dans lequel les électeurs sont de plus en plus demandeurs de clarté et d'engagement de la part de leurs représentants. Ainsi, dans un souci de logique et d'harmonisation, une réforme semblable s'imposait vis-à-vis de nos institutions régionales et communautaires.

Il va de soi que le PS est favorable aux dispositions visant à la réintroduction d'un système de candidats suppléants. En effet, il permet d'élargir le choix de l'électeur lors du scrutin, ainsi que le choix des partis politiques au moment de la formation des listes. Il est, à notre estime, le garant d'une meilleure représentativité des jeunes et des candidats des arrondissements ruraux, et assure une représentation démocratique du plus grand nombre.

Cette mesure rencontre également notre souhait d'un plus juste équilibre entre le vedettariat et le militantisme, auquel nous croyons encore. Ce sont essentiellement les idées et les programmes des partis qui doivent être prépondérants par rapport à la popularité de l'un ou l'autre candidat. Nos militants n'accordent pas leur voix à des "super stars", mais soutiennent des valeurs auxquelles ils adhèrent et auxquelles ils croient.

De plus, ce système évite le risque d'élections extraordinaires qui seraient rendues nécessaires par le fait qu'une vacance à un mandat ne pourrait être comblée en raison de l'absence de suppléants.

Par ailleurs, et contrairement aux idées reçues, l'instauration d'un seuil électoral n'a rien d'antidémocratique. En effet, rien n'empêche un parti, même s'il n'atteint pas ce seuil, de se présenter aux élections, de diffuser son programme et de rassembler les électeurs autour de ses valeurs afin de franchir ce seuil électoral. Je reste

commissie voor de politieke vernieuwing gestaan. Deze commissie had een dubbele opdracht: enerzijds het beslissingsproces doorzichtiger maken en anderzijds de kloof tussen de burger en de politiek dichten.

Het stelsel van de opvolgers staat borg voor een betere vertegenwoordiging van de jongeren en van de kandidaten uit landelijke arrondissementen en werkt een beter evenwicht tussen bekende koppen en politieke militanten in de hand.

De PS staat achter dat systeem en schaart zich ook achter de instelling van een kiesdrempel (er is niets dat een partij verbiedt bij de verkiezingen op te komen en zijn programma voor te stellen) en achter de verkiesbaarheid vanaf de leeftijd van achttien jaar, omdat er zo een gelijkschakeling komt tussen de leeftijd waarop men mag kiezen en de leeftijd waarop men verkozen kan worden. De PS-fractie zal die wetsontwerpen dus steunen en herhaalt dat de toekenning van het stemrecht aan eenieder tegen de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 haar belangrijkste eis is.

persuadé que l'influence d'un parti politique ne dépend pas du système électoral dans lequel il évolue. De plus, cette mesure permet d'éviter une trop grande fragmentation au sein de nos assemblées et un morcellement du paysage politique.

En ce qui concerne l'âge d'éligibilité, cet abaissement à 18 ans cadre parfaitement avec la droite ligne de notre parti qui s'est toujours montré fervent défenseur d'une parfaite concordance entre droit de vote et éligibilité.

En conséquence, monsieur le président, monsieur le ministre, le groupe socialiste soutiendra ces projets de loi et en profite pour rappeler ses principales revendications en matière électorale, à savoir le droit de vote pour tous aux élections communales de 2006.

02.02 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik ben een beetje verrast dat u mij onmiddellijk het woord geeft. Ik neem aan dat u dit doet omdat u de brief van de heer De Coene nog niet heeft ontvangen. Volgens de heer De Coene moet de oppositie het dubbele van de spreektijd van de meerderheid toegemeten krijgen. Nul maal twee is nog steeds nul. In principe hebben we geen recht op spreektijd. Mijnheer de voorzitter, ondanks dit nieuwe vooruitzicht ben ik u zeer erkentelijk dat u mij de mogelijkheid biedt zoals het, mijns inziens, een parlement betaamt, om een paar standpunten inzake het voorliggende wetsontwerp toe te lichten.

Collega's, ik zal zo min als mogelijk in herhaling vallen. De meest fundamentele kritiek die me écht van het hart moet, zeker inzake timing, heeft betrekking op het onbetamelijke van het wijzigen van de kieswet op minder dan vijf maanden voor de verkiezingen. Tegen het ogenblik dat de Senaat zich zal hebben uitgesproken en de teksten in het Belgisch Staatsblad zullen gepubliceerd zijn, zullen we net de sperperiode bereikt hebben, de start van de campagne. Men wijzigt de spelregels net voor de match begint.

Mijnheer de minister, dit is een vorm van onbehoorlijk bestuur. Ik ken uw argument terzake. U bent wellicht de mening toegedaan dat de geschiedenis zich niet mag herhalen en dat het Arbitragehof in geen geval de kans mag krijgen om deze wijziging of delen van de hervormde kieswetgeving nog te behandelen en eventueel te vernietigen. De teksten mogen zeker niet te vlug in het Belgisch Staatsblad verschijnen. U hebt terzake enige ervaring. De vorige regering en uw voorganger op Binnenlandse Zaken hebben zolang getalmd met de publicatie van de eveneens inderhaast goedgekeurde wetswijziging tot op het ogenblik dat het Arbitragehof niet meer de mogelijkheid had van zijn vernietigingsrecht gebruik te maken. Klaarblijkelijk hebt u hieruit conclusies getrokken. U zorgt ervoor dat uw wet goedgekeurd wordt op een ogenblik dat het Arbitragehof zijn rol niet meer kan spelen. Ik voeg er nog aan toe dat het risico in deze materie even reëel is als de vorige keer. Zonder enig voorbehoud kunnen dezelfde argumenten en rechtsgronden worden aangehaald die in het verleden werden ingeroepen bij de behandeling van de wijziging van de kieswet in het vooruitzicht van de jongste parlementsverkiezingen op het federale niveau.

Mijnheer de minister, collega's van de meerderheid, u weet dat de Raad van Europa in alle duidelijkheid heeft gesteld dat wijzigingen aan kieswetgeving niet duldbaar zijn nadat het jaar is ingegaan dat

02.02 Paul Tant (CD&V): Je m'insurge contre le calendrier de ce projet de loi. Je trouve inouï que l'on veuille adapter la loi électorale moins de cinq mois avant les élections. L'adoption du projet par le Sénat puis sa publication au Moniteur belge ne seront possibles que juste avant le début de la période réglementée et de la campagne électorale.

C'est un exemple édifiant de mauvaise administration, dont l'objectif est d'empêcher que la Cour d'arbitrage ait le temps de perturber les projets du gouvernement. En reportant la publication au Moniteur belge à la veille des élections, la Cour d'arbitrage ne peut plus assumer sa fonction constitutionnelle et, si besoin est, annuler la loi en temps opportun. Manifestement, la majorité a tiré les leçons de son expérience de l'année passée concernant la réglementation des élections fédérales.

Le Conseil de l'Europe a clairement précisé qu'une modification de la loi électorale n'était pas tolérable au cours de l'année qui précède les élections. Cette règle était initialement prévue pour inculquer les principes démocratiques aux pays issus de l'ancien bloc de l'Est. La Belgique, qui est pourtant l'un des pays fondateurs de l'Union européenne, fait aujourd'hui fi d'une règle imposée aux pays candidats. C'est proprement honteux, à l'heure où

aan de verkiezingen voorafgaat.

Ik weet dat de zogenaamde code die in dat verband geldt vooral bedoeld is voor Oostbloklanden aan wie men duidelijk moet maken aan welke democratische spelregels ze zich moeten onderwerpen als ze lid willen worden van de Europese instellingen. Het stuit toch tegen de borst te moeten vaststellen dat, niettegenstaande ons land mee aan de wieg stond van de Raad van Europa en een goed deel van onze Europese instellingen, wij nu vinden dat de eisen die wij de nieuwe lidstaten opleggen op ons zelf niet van toepassing zijn. Dit is, wat mij betreft, een bijzonder gênante vaststelling, vooral in een land waarvan sommige leiders menen in aanmerking te komen voor Europese functies, met andere woorden: Europese ambities hebben.

(...): (...)

02.03 Paul Tant (CD&V): Niet alleen Dehaene, mijnheer de minister! Als u zich uitspreekt... Ik weet waarom de mensen een mond hebben en twee oren. Ik probeer die dus ook te gebruiken. Wellicht is dat een nuttig instrument, ook in de oppositie.

Mijnheer de minister, ik denk dat wij het met elkaar eens moeten zijn dat men van een land dat Europese ambities koestert, of waarvan de leiders Europese ambities koesteren, minstens kan verwachten dat het de spelregels die het mee oplegt aan nieuwe lidstaten zelf zou respecteren.

Overigens staat de oppositie met haar kritiek niet alleen. Ik heb in de commissie verwezen naar professor Wilfried Dewachter die een deskundige is in deze aangelegenheid. Niemand zal dat betwisten. Hij heeft een reeks opmerkingen gemaakt ter gelegenheid van zijn afscheidscollege. Ik zal die opmerkingen hier niet herhalen, maar verwijs naar een recent interview met hem in Knack, waarin hij zegt, ik citeer: "Om de participatie te versterken aarzelt de huidige regering zelfs niet om de verkiezingen te manipuleren". Einde citaat. Een duidelijker veroordeling van uw meerderheid is eigenlijk niet denkbaar. Een zelfde redenering vinden wij terug bij professor Crombez die in een recente opiniebijdrage een veertiental dagen geleden in De Standaard tot de conclusie komt, ik citeer: "Of de beweegredenen nu inhoudelijk zijn dan wel opportunistisch, het bestaan van twijfel ondergraaft de geloofwaardigheid van de politieke instelling en dus de democratie zelve". Einde citaat. U doet dus maar, mijnheer de minister, met uw meerderheid. Wie er slapend rijker en beter van wordt, is ondertussen wel duidelijk, denk ik.

Ik heb in de commissie de federale kieswethervorming ter sprake gebracht, omwille van de analogie. Ik doe dat ook hier nog even, omdat deze hervormingen – dat beweert de minister trouwens zelf – in het verlengde liggen van wat destijds met het oog op de federale verkiezingen werd aangepast. Ik denk dat ondertussen voor iedereen duidelijk is dat het in dezen er helemaal niet om gaat de kiezer meer invloed te geven. De bedoeling is alleen de electorale zelfbediening en de herverkaveling van het politieke landschap, zoals de paarse kopstukken die voor ogen hebben.

Ook dat zeggen wij niet alleen. Niemand minder dan Elio Di Rupo, die voor sommigen een goede bekende is, maakte dezelfde opmerking. De heer Di Rupo is – laten wij dat ruiterlijk toegeven – op dat punt

certains responsables politiques belges nourrissent des ambitions européennes.

02.03 Paul Tant (CD&V): L'opposition n'est pas la seule à critiquer l'action gouvernementale. Dans une interview qu'il a accordée récemment à Knack, le Professeur Dewachter a affirmé que cette manipulation des élections avait pour but de renforcer la participation. D'autres experts constatent à juste titre que ces techniques sapent la démocratie. Le présent projet de loi ne vise pas à accroître l'influence des électeurs mais à permettre la mise en place d'un "self-service électoral" au profit des partis de la majorité.

Le président du PS lui-même, M. Di Rupo, a émis des observations analogues, se faisant à cette occasion l'interprète d'une grande partie de la majorité. Car nombreux sont les membres de la majorité qui n'approuvent pas ce qui est en train de se passer sans qu'ils souhaitent ou osent le dire ouvertement. Personne, dans leurs rangs, n'ose intervenir dans ce dossier en faisant entendre une voix critique. En commission, M. De Coene a même dit qu'il ne convenait pas de faire de longs discours sur ce sujet.

volgens mij de tolk van een groot deel van de parlementsleden, ook van de meerderheid, die, als je ze tegenkomt in de wandelgangen, hun twijfel of zelfs hun afschuw over die ontwerpen niet onder stoelen of banken steken. Zij spreken echter niet wanneer er gesproken zou moeten worden. Als dat inderdaad het nieuwe concept is waarvan sommigen dromen voor de werking van onze democratie, dan moet ik hen feliciteren. Het is wel mooi dat het Parlement de plaats is waar de stem van de mensen via het parlements lid kan weerklinken, maar dan moeten ze de moed hebben om te spreken. Dat hebben we in de commissie echter niet meegemaakt. Geen enkel lid van de meerderheid heeft over die materie het woord gevoerd. Hoe u het ook draait of keert, nadien het pleidooi voeren om de democratie te revitaliseren via allerlei middelen, komt mij verdacht voor.

Ik zal man en paard noemen. Nadat ik het woord gevoerd had in de commissie, moesten wij van de heer De Coene horen dat het eigenlijk niet past om over die aangelegenheid een dergelijk lange uiteenzetting te houden. Mijnheer de minister, u bent mijn getuige. Iedere vogel zingt zoals hij gebekt is, maar ik heb het wel degelijk gehad over de aanpassing van de kieswetgeving, ononderbroken. Een lid van de meerderheid meende daarop dat wij hadden moeten zwijgen. Wel, ten eerste, er moet toch iemand de moed hebben om de teksten te bekijken en daar eventueel kritiek op te formuleren. Ten tweede, dan past het nog minder dat sommigen lessen geven aan anderen, klaarblijkelijk met de bedoeling om de kritiek niet te moeten ondergaan. Dat is er te veel aan.

Mijnheer Van der Maelen, u schudt “neen”. Ik had het liever anders gezien, maar dat is dus niet het geval.

02.04 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, wij hebben het vanmiddag in de Conferentie van voorzitters over die materie al even gehad.

Mocht ik in de plaats van de jonge collega's zijn, dan zou ik mij persoonlijk gekwetst voelen door de toon waarop oudere, zogezegd zeer ervaren parlementsleden, spreken over “daar is het fenomeen weer”. Bij elke nieuwe legislatuur zijn er een aantal “jonge gasten”, zoals ze omschreven worden, die denken te weten hoe de werkzaamheden georganiseerd moeten worden. Ik ken minstens een zo'n collega. Hij komt net binnen. Het is mijn collega Philippe De Coene. Ik heb daarover met hem gepraat toen hij mij kwam vertellen wat zijn problemen zijn.

Aan de oudere, meer ervaren collega's zou ik willen vragen dat zij ook eens een inspanning willen doen, luisteren naar die jonge collega's en de flexibiliteit hebben om, zelf eens met enige zin voor kritiek, de manier waarop in dit Huis gewerkt wordt te evalueren. U bent vrij om te kiezen hoe u dat doet. Dat wil ik u niet ontnemen.

Als er collega's zijn die denken dat een discussie die twaalf uur duurt – er zijn nog maar drie collega's aan het woord geweest – de manier is om een debat te organiseren in dit Parlement en dat dit positief is voor het beeld dat we ophangen van de politieke klasse, dat dit in de buitenwereld een positief beeld van de werking van ons Parlement ophangt, dan vergissen deze collega's zich volgens mij, hoe ervaren ze ook mogen zijn. Daarmee hebben de jonge collega's noch ik zelf gezegd dat wij niet willen dat er gedebatteerd wordt. Collega, ik heb

02.04 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Ce dernier point a été débattu ce midi lors de la Conférence des présidents. Après les élections, il est courant que des jeunes gens au sein du Parlement pensent savoir comment mieux organiser les travaux. Il me paraît toutefois que les collègues plus expérimentés doivent également faire un effort d'autocritique et écouter ce que les jeunes parlementaires ont à dire.

La méthode de travail à l'honneur dans la maison doit toujours être considérée avec discernement. A mon estime, il est regrettable de devoir assister à une discussion de douze heures entre seulement trois parlementaires. Une telle situation nuit au débat et au travail du Parlement. En pareil cas, les collègues ont coutume d'invoquer des arguments ou des articles de presse qui ne sont pas pertinents. Ce n'est pas une manière de rendre service au Parlement. Une

een stuk van uw uiteenzetting over dit onderwerp in de commissie gehoord en ik doel niet op u. Er zijn echter collega's geweest die krantenartikels voorlezen, die met punten komen aandraven die met de haren worden gesleurd bij het thema waarover we discussiëren. Als u nu echt denkt dat u daarmee de politiek en het Parlement een dienst bewijst, dan sta ik aan de kant van de jonge collega's. We zijn graag bereid over alles en nog wat te debatteren als wij in de meerderheid zitten en u in de oppositie. Als wij het gevoel hebben dat men daar uren aan een stuk zaken komt debiteren die eigenlijk weinig of niets te maken hebben met het debat, sorry, dan hebt u een stilzwijgende meerderheid voor u. Daar mag u gerust op zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw D'hondt, als jonge collega hebt u het woord.

02.05 Greta D'hondt (CD&V): Mijnheer de voorzitter, het schijnt dat mijn collega eerst was.

02.06 Dirk Claes (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wilde de heer Van der Maelen toch wel eens zeggen dat wij toch graag onze mening geven over zo'n belangrijk onderwerp als de ganse hervorming van het kiesstelsel waarover de grootste oppositiepartij niet vooraf geraadpleegd is. Dat is al wat ik daarover wil zeggen. Ik vind het fundamenteel dat wij dat op een lange en uitgesponnen manier kunnen doen als wij daar tevoren nooit de kans toe gekregen hebben. Ik vind het schandalig wat de heer Van der Maelen hier nu doet.

02.07 Greta D'hondt (CD&V): Mijnheer Van der Maelen, het moet mij toch van het hart dat ik alsmaar meer moeilijkheden begin te krijgen met de wijze van werken die door bepaalde mensen zou opgedrongen worden aan het Parlement. Ik verklaar mij nader. Nu is het over ontwerpen dat er gefilibusterd zou worden. Als er in de commissie te veel vragen of interpellaties op de agenda staan, dan stijgen er zuchten op van hier tot in Parijs. Men vraagt dan waarmee we bezig zijn en stelt dat dit bezigheidstherapie is. Mijnheer Van der Maelen, dat gebeurt en als u zegt dat het niet waar is, wil ik daar rustig een babbel over hebben.

02.08 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Hebt u mij dat nu horen zeggen?

02.09 Greta D'hondt (CD&V): Neen. Ik wil alleen zeggen dat, als u het hebt over de werking van het Parlement, u het over alles moet hebben.

02.10 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Ik heb het niet gehad over het feit dat u heel regelmatig to the point vragen stelt aan de minister. Ik heb het over debatten die uren en uren aanslepen zonder dat er nieuwe elementen in het debat gebracht worden.

02.11 Greta D'hondt (CD&V): Mijnheer Van der Maelen, het gaat niet over mij. Ik wil alleen zeggen dat waar ik getuige van kan zijn is dat commissievergaderingen starten met de vraag: "Tot hoe lang gaat het hier duren?". Dat is wat er gebeurt. Het gaat dan niet over vergaderingen van zeven uur aan een stuk, het gaat erom hoe lang

chose est sûre: si l'opposition commence à faire de l'obstruction, la majorité se taira.

02.06 Dirk Claes (CD&V): M. Van der Maelen tient des propos honteux. Sur une question d'une importance telle que la réforme électorale, à laquelle, jusqu'à présent, nous n'étions pas associés, nous aimerions avoir l'occasion de nous exprimer!

02.07 Greta D'hondt (CD&V): Je m'irrite de plus en plus du fait que d'aucuns cherchent à imposer une certaine façon de travailler au Parlement. L'on se plaint souvent de pratiques d'obstruction parlementaire et du nombre important de questions et d'interpellations à l'ordre du jour des commissions, mais ceux qui veulent s'attaquer à ces phénomènes doivent avoir l'honnêteté d'analyser tous les aspects du fonctionnement du Parlement.

02.10 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Je faisais seulement allusion aux débats qui sont prolongés délibérément.

02.11 Greta D'hondt (CD&V): Actuellement, les travaux des commissions s'ouvrent sur la question de savoir à quelle heure ils seront enfin terminés.

het gaat duren.

02.12 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mevrouw D'hondt, hebt u mij dat horen zeggen?

02.13 Greta D'hondt (CD&V): Mijnheer Van der Maelen, neen, oude rotten of jonge rakkers, het is om het even hoe men ze noemt, ik wil u alleen maar zeggen dat het gaat over de ernst van het parlementaire werk en hier begint men te zuchten zodra het vijf uur wordt. Dat is wel waar.

02.13 Greta D'hondt (CD&V): Et l'on soupire à l'annonce d'une prolongation au-delà de 17.00 heures.

De **voorzitter**: Collega's, ik ga hier nu geen debat over het Reglement organiseren.

02.14 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, het is de huidige meerderheid die de tactiek van het langrekken heeft aangeleerd. Ik verwijs naar de 2.500 amendementen van collega Daems waarvan nadien notablokken zijn gemaakt zodat de kamerleden een aantal nota's konden nemen. Mijnheer Van der Maelen, ik heb het eventjes nagekeken omdat de heer De Coene vindt dat hij hier een Europese wind moet laten waaien. Ik verwijs naar de besprekingen in 1976 naar aanleiding van de fusies van de gemeenten waarmee uw partijgenoten het Parlement maanden hebben beziggehouden. Ik verwijs naar het Heizeldrama in 1985 waarbij de burgemeester van het voormalige Leuven, nu Tobbacktown, het Parlement maanden heeft beziggehouden. Ik verwijs u naar uw eigen commissie voor de Politieke Vernieuwing – ik weet niet of u dat reeds verdrongen hebt – die gedurende weken en maanden nietszeggend is bijeengekomen en die discussies ellenlang heeft gerekt.

02.14 Pieter De Crem (CD&V): C'est la majorité actuelle qui a elle-même mis au point le stratagème consistant à faire traîner en longueur la discussion. Je songe aux 2.500 amendements de M. Daems, aux discussions sur la fusion des communes, qui ont duré plusieurs mois et dont on retiendra les palabres interminables du SP et, plus récemment, les débats qui s'éternisent en commission pour le Renouveau politique. Les exposés de M. Tant nous ont permis d'améliorer un tant soit peu un travail législatif déplorable.

Mijnheer Van der Maelen, het verschil is wel dat we er door de toespraken van collega Tant en van andere collega's in geslaagd zijn om slecht wetgevend werk, waarover de Raad van State vernietigend was, nog een beetje deftig te maken. Mijnheer Van der Maelen, het kan misschien zijn dat u bepaalde gewoonten van het sp.a-spirit-partijbureau in dit Parlement wilt overbrengen, maar ik zeg u dat u op het Reglement van de Kamer geen vat hebt.

Il est heureux que le bureau du parti du sp.a-spirit n'ait toujours pas son mot à dire à propos du Règlement de la Chambre, qui est déjà taillé sur mesure pour la majorité. Durant les discussions relatives à l'amnistie fiscale, le président a du reste donné un très mauvais exemple en interprétant le Règlement systématiquement à l'avantage de la majorité. Le CD&V fera tout ce qui est en son pouvoir pour examiner tous les arguments se rapportant à la réforme électorale.

Mijnheer Van der Maelen – ik zeg het ook tegen u, mijnheer de voorzitter –, u moet trouwens niet op ons rekenen om op een of andere manier iets te veranderen aan de werkzaamheden en aan het Reglement van deze Kamer. Dit Reglement is geschreven op het lijf van de meerderheid. Mijnheer de voorzitter, bij de bespreking van de fiscale amnestie hebt u een heel slecht voorbeeld gegeven, want u hebt het Reglement geïnterpreteerd in het voordeel van de meerderheid. Als u dat doet, dan zullen wij er alles aan doen om hier in dit Parlement van naaldje tot draadje en tot op het bot alle argumenten aan te brengen en, mijnheer Van der Maelen, u en uw fractie zullen ons niet in de weg staan.

De **voorzitter**: Het is geen debat over het Reglement. Ik wil u wel laten reageren. Het debat gaat nu echter over de wetsontwerpen. Ik neem aan dat u wilt reageren, dat is normaal, maar het Reglement wordt tenslotte gewaarborgd door de man die hier op deze stoel zit.

Le **président**: Nous ne débattons pas du Règlement.

02.15 Philippe De Coene (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik begrijp dat er rond zo'n delicaat punt binnen de kortste keren intentieprocessen worden gemaakt. Ik begrijp dat. Meer nog, ik

02.15 Philippe De Coene (sp.a-spirit): Le Parlement a récemment été le théâtre de quelques

kan begrijpen dat de oppositie dat beschouwt als een of andere manier om de oppositie monddood te maken. Ik kan er alleen maar een antwoord op geven in de hoop dat u de ware intentie wilt aanvaarden.

Mijnheer De Crem, collega's, de ware intentie is dat onze assemblee zeer recentelijk – en de Senaat iets langer geleden – een aantal dingen heeft ondergaan waarvan ik in alle bescheidenheid overtuigd ben dat het noch het beroep van politicus, noch de instelling, noch de politiek als bedrijf ten dienste staat.

02.16 Pieter De Crem (CD&V): (...)

02.17 Philippe De Coene (sp.a-spirit): Mag ik even uitspreken?

De **voorzitter**: Geen nieuw debat over reglementen alstublieft!

02.18 Philippe De Coene (sp.a-spirit): Mag ik even uitspreken? Vandaar dat ik gezocht heb naar een aantal mensen met wie wij iets zouden kunnen ondernemen. Dat 'iets' zal zeer voorzichtig gebeuren, omdat wij onze eigen limieten tenminste kennen en wij aanvaarden dat wij misschien iets te weinig parlementaire ervaring hebben om reglementen, die ongetwijfeld de tand des tijds hebben doorstaan en tot stand zijn gekomen na zeer deskundig knutselwerk, zomaar over boord te gooien, wees daar maar zeker van. Vandaar dat wij, alvorens wij ons huiswerk beginnen te maken, zijn gaan kijken naar hoe het in andere assemblees van vergelijkbare parlementaire democratieën gebeurt. Wij hebben vastgesteld dat, als het niet meer gaat over het wezenlijke van het debat – over het thema zelf – dat er altijd wel soepele democratische mogelijkheden zijn om de non-kwesties te scheiden van de kwesties. Daar begint het mee, mijnheer De Crem, en daar eindigt het mee.

02.18 Philippe De Coene (sp.a-spirit): C'est pour cette raison que plusieurs jeunes parlementaires et moi-même souhaitons prendre une initiative prudente. Nous avons étudié le fonctionnement d'autres parlements nationaux. Tous disposent de moyens qui permettent de séparer l'essence d'un débat de ses éléments secondaires. Il va sans dire que nous n'avons pas l'intention de jeter par-dessus bord un Règlement qui est le fruit de près de deux siècles d'expérience.

De **voorzitter**: Mijnheer De Coene, dit gaat niet over het huidige debat. U geeft mij een goeie hint.

02.19 Philippe De Coene (sp.a-spirit): Mijnheer De Crem – mijnheer de voorzitter, als ik nog even mag? – ik ben blij dat ik vandaag het timbre van mijn stem mag laten horen. Ik zeg één ding; ik zal mij, zelfs als het gaat over dingen die mij niet aanstaan, nooit laten verleiden tot persoonlijke aanvallen. Meer nog, gisteren ging ik niet akkoord met de wijze waarop een oppositiepartij het debat over de partijfinanciering in de commissie voor de Binnenlandse Zaken voerde, maar ik heb wel het respect opgebracht om tot het laatste moment aanwezig te zijn en meer bepaald...

(...): Dat zal wel!

02.20 Philippe De Coene (sp.a-spirit): Ja, dat zal wel, ik was één van die leden die de hele tijd heeft geluisterd. Ik mag u zeggen dat ik bijzonder veel respect heb voor mensen die nuttig werk leveren in commissies, zoals ik dat destijds ook heb proberen te doen in het Europees Parlement, hoewel ik absoluut geen nostalgie heb naar timingen van Europese parlementen die hun eigen wetmatigheden kennen. Het zou goed zijn indien wij ons zouden concentreren op de essentiële politieke werkzaamheden, met inbegrip, mevrouw D'hondt, van het werk van de oppositie, die alle kansen zou moeten krijgen om de meerderheid het vuur aan de schenen te leggen en om de uitvoerende macht te controleren. Maar, wij moeten het onderscheid

maken tussen het nobele parlementaire werk, enerzijds, en het aantal vertoningen dat wij hier hebben meegemaakt, anderzijds, waarbij krantenartikels of misschien wel andere stukken worden voorgelezen die niets te maken hebben met de essentie van ons werk en die ons bovendien, neem het mij niet kwalijk, letterlijk en figuurlijk heel veel kosten.

De **voorzitter**: Mijnheer Bex, een kort woord...Nee, wat de heer De Coene heeft gezegd heeft niets te maken met het huidige debat. De heer Bex heeft het woord en dan de heer Tant. Wij gaan geen debat in het debat voeren. Nee, mijnheer De Crem, u hebt drie sprekers gehad. Nu staat het spreekgestoelte klaar voor de heer Bex en nu gaan wij ten gronde in op de wetsontwerpen. U hebt gans uw leven... Ik zal het bijbels zeggen: "Wie nooit gezondigd heeft, werpe de eerste steen". U mag straks iets bijbels zeggen.

02.21 Stijn Bex (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik kan de heer De Crem geruststellen dat wij geen sp.a-spirit partijbureaus houden, want wij zijn twee onafhankelijke partijen. Toch kan ik mij zeker aansluiten bij wat mijnheer De Coene hier heeft gezegd en ik wil hier toch wel wijzen op het belang van een sereen debat over de procedure. Het is niet onze bedoeling met dit initiatief om als jonge gasten – zowel van sp.a, van spirit, van VLD, van CD&V als van de Franstalige partijen – oekazes op te leggen aan het Parlement. Wij beseffen dat het onze plaats niet is om dat te doen en wij willen integendeel de discussie voeren samen met een aantal oude rotten, als ik u zo mag noemen, mijnheer Tant. Wij willen samen bekijken hoe wij hier een aantal dingen kunnen verbeteren. Ik denk niet dat het is omdat hier goed werk wordt geleverd dat wij zo hoogmoedig moeten zijn te denken dat aan onze werkzaamheden niets kan worden verbeterd. Laten wij dus vandaag een sereen debat voeren.

Mijnheer De Crem, ik hoop dat ook de jonge honden in uw fractie de kans zullen krijgen om die discussie voluit mee te blijven voeren. De dames Lanjri en Van der Auwera voeren dat debat voluit mee en ik hoop dat u hen geen oekazes zal opleggen om dat debat samen verder te voeren.

De **voorzitter**: Laten wij geen debat in het debat voeren. Wij zijn nu bezig over de wetsontwerpen en een van de plichten van de voorzitter is er over te waken dat het debat handelt over wat op de dagorde staat.

02.22 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, men heeft mij er de hele tijd toe aangezet om op enkele zaken een korte repliek te geven. Tot mijnheer Bex zou ik willen zeggen dat hij zeer veel geluk heeft dat ik van het mannelijk geslacht ben. Indien ik een vrouw was, zou ik over de woorden die hij over mij uitspreekt fundamenteel gefrustreerd zijn. Oud genoemd worden, vooral met mijn voorkomen, mijnheer Bex! Ik wil dat niet meer ondergaan, maar nu onderga ik het nog even met de glimlach.

Ten tweede, mijnheer De Coene en mijnheer Bex, ik hoop dat u dit debat ook eens zal gebruiken om te zeggen dat er altijd naast de kwestie wordt gepraat. Ik heb het gehad over het verloop van de bespreking in de commissie. Ik heb daarover een korte opmerking gemaakt en ik heb de indruk dat sommigen zich per se willen rehabiliteren. Wel, doe dat! Voer het debat, maar laat mij ook mijn inbreng doen. Ik ben er helemaal klaar voor en ik zou aan de heer Van der Maelen willen vragen dat hij luistert naar de jonge collega's. Mijnheer Van der Maelen, ik ben ongeduldig, maar ik heb ze niet gehoord, dat is het probleem. Ik nodig ze dus uit om zich voortaan wel te laten horen.

02.21 Stijn Bex (sp.a-spirit): Je tiens à préciser que le sp.a-spirit ne dispose pas d'un bureau de parti.

En tant que jeunes parlementaires, nous voudrions seulement examiner avec toute la prudence requise la possibilité d'améliorer le déroulement des travaux. J'espère que l'occasion sera également offerte aux jeunes parlementaires du groupe CD&V d'y participer.

02.22 Paul Tant (CD&V): Je n'ai jamais eu l'intention de réduire qui que ce soit au silence. Chacun doit pouvoir s'exprimer librement.

Mijnheer De Coene, u schudt het hoofd niet-begrijpend? Ik was niet in de mogelijkheid om de vergadering van de commissie bij te wonen.

De **voorzitter**: De heer Tant behoorde tot een delegatie naar Congo en is geldig verontschuldigd.

02.23 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik kan mij voorstellen dat u mijn afwezigheid hebt gevoeld.

Collega's, ik wil er nog het volgende aan toevoegen. Iemand monddood maken heb ik nooit beoogd en ik hoop dat wij dat elkaar ook niet aandoen. Ik denk dat iedereen het mogelijke moet doen om te spreken over de onderwerpen die aan de orde zijn.

Als men zijn volledige argumentatie in een commissie niet meer kan ontwikkelen, dan kan het nergens meer.

Het allerlaatste wat ik moet zeggen. Ik zie aan de reacties dat men het ermee akkoord gaat dat het debat een wezenlijk onderdeel is. Laten we het dan voeren. U zult wel begrijpen dat, in de mate dat het tot een echt dialoog komt in de commissie, het minder eentonig wordt om altijd te moeten luisteren naar dezelfde spreker. Dat is zo. Dat is de kracht van het debat, mijnheer De Coene. Ik had daarnet een haakje uitgeworpen en onmiddellijk haptten er heel wat vissen toe. Hieruit alleen al blijkt hoe nuttig het is om het debat te organiseren. U moet mij af en toe toelaten om mijn persoonlijke opvattingen mee te delen.

Ik kom tot mijn laatste overweging.

(...)

Ik moet de draad inderdaad weer opnemen, mijnheer de minister. Ik zal ook op dat punt mijzelf niet herhalen, hoe waardevol de initiële uiteenzetting ook was.

Men heeft zowel voor de federale kieswethervorming als voor deze hervorming een komedie opgevoerd in zeer veel bedrijven. Dat moest toelaten om het publiek en dus de kiezer met een aantal schijnargumenten te misleiden. Ik heb gelezen en gehoord dat de oppositie zich volgens de minister niet te druk hoeft te maken over de laattijdigheid van de kieswetwijziging. Het zou volgens hem om niet meer gaan dan om de omzetting van oude spelregels die reeds van toepassing waren bij de vorige federale verkiezingen van 18 mei 2003.

Als het zo eenvoudig was dat het alleen de omzetting was van een aantal verworvenheden in andere kieswetgevingen, dan weet ik niet waarom het zo lang duurde vooraleer u met die teksten kwam. In oktober 2003 hebt u trouwens zelf gezegd – ik citeer u zo woordelijk mogelijk – "dat de regering geen ontwerpen tot wijziging van de kieswet zou indienen". In september 2003 verklaarde u nadrukkelijk dat er uiterlijk in september een akkoord moest zijn over de kieswethervorming en dat anders alles tot een latere datum moest worden uitgesteld.

Waarom heeft het dan toch zo lang geduurd? Zou u dat even kunnen uitleggen, mijnheer de minister? Als het toch zo eenvoudig was om de

02.23 Paul Tant (CD&V): Si l'on ne peut plus exprimer complètement son point de vue en commission, on ne peut plus le faire nulle part. Lorsqu'il y a un vrai dialogue en commission, il est aussi moins fastidieux d'avoir à écouter le même orateur.

Comme pour la réforme de la législation électorale, nous avons ici aussi assisté à une comédie en de nombreux actes destinée à tromper l'électeur. D'après le Premier ministre, cette réforme ne concerne que la transformation de certains acquis. Mais pourquoi lui a-t-il fallu autant de temps pour fournir les textes? Chacun connaît la réponse, qui est purement politique: les partis de la majorité devaient pouvoir affaiblir l'adversaire.

Le seuil électoral est instauré pour nuire aux écolos et les circonscriptions électorales pour déforcer le CD&V. La majorité fausse ainsi les règles du jeu en sa faveur à l'entame du match. A la mi-août 2003, lorsque Steve Stevaert avait préconisé les circonscriptions électorales provinciales lors des élections flamandes, le président du VLD, M. De Gucht, n'y était pas opposé, estimant toutefois que tout dépendait des compromis éventuels. En d'autres termes, de l'avantage qu'il pourrait en retirer. Voilà ce qui s'appelle organiser son propre bénéfice électoral.

La semaine passée, le financement de la N-VA a été accepté. En échange, la N-VA a toutefois dû déposer au Parlement flamand un décret particulier sur les circonscriptions électorales provinciales. Elle avait pourtant encore voté contre en 2002. Il n'y a plus aucune logique. Le fait que

ene kieswetgeving in de andere om te zetten, waarom moest het dan zo lang duren? Het antwoord – hoop ik – kent stilaan iedereen. Het antwoord is louter politiek. De meerderheidspartijen moesten de gelegenheid krijgen om hun tegenstrevers te verzwakken. De inzet van dit debat is dus per essentie de kiesdrempel en de provinciale kieskringen.

Met de kiesdrempel wou de meerderheid de groenen treffen en met de provinciale kieskringen wou men CD&V treffen. Het is sportief om dat toe te geven, maar ik weet niet of u wel goed beseft waarover het in deze gaat. U vervalst immers ten eigen gerieve de spelregels op het moment dat de match moet beginnen. Mijnheer Tommelein, als dat uw hoge idealen zijn, proficiat. Na de toegeving van de heer Tommelein hoeft het eigenlijk niet meer, maar men kan uit diverse reacties en publieke verklaringen van personaliteiten bij zowel rood als bij blauw zeer nadrukkelijk afleiden dat het puur en alleen ging om het naar de eigen hand zetten van de hele hervorming.

Toen sp.a-voorzitter Stevaert midden augustus 2003 pleitte voor provinciale kieskringen en een afzonderlijke opvolgerlijst voor het Vlaams Parlement kreeg hij een reactie van voorzitter De Gucht. De Gucht zei dat hij een dergelijke hervorming niet ongenegen was, maar dat voor hem alles afhing van het compromis dat men in deze kon maken. Anders uitgedrukt, de heer De Gucht moest eerst eens kijken welke voordelen er voor hem aan verbonden waren. Het ging dus niet om het verbeteren van onze instelling. Het ging doodeenvoudig om het organiseren van het eigen electorale gewin.

Er zijn nog andere voorbeelden, maar die heb ik al in de commissie geformuleerd. Ik laat het daar dus bij. Eén zaak moet mij echter nog van het hart over het bijkomende feit dat zich vorige week heeft voorgedaan. U herinnert zich het gemarchandeer met de N-VA die de overheidsfinanciering kreeg toegezegd op voorwaarde dat ze in het Vlaams Parlement een bijzonder decreet op de provinciale kieskringen indiende, wat de N-VA ook prompt deed hoewel ze in 2002 tegen de provinciale kieskringen stemden. Dat is ook nuttig om te weten. De logica is daar ver te zoeken. Op het federale vlak verzet men zich tegen de invoering van een kiesdrempel en in het bijzonder tegen de provinciale kiesdistricten om dan na de verkiezingen zelf het initiatief in het Vlaams Parlement te nemen om de Vlaamse kieskringen in te voeren.

Vrijdag laatstleden moest de commissie voor de Binnenlandse Zaken vlug bijeenkomen. Ondertussen had immers de stemming plaatsgevonden van het decreet in het Vlaamse Parlement. U, heren en dames van de meerderheid, die zegt dat het debat telt en de ernst waarmee het wordt gevoerd, aarzelt zelfs niet om inderhaast, op een ongebruikelijke dag en uur, een commissie samen te roepen omdat de schulden moesten worden betaald, omdat de beloftes die men had gemaakt tegenover de N-VA, het deel van de koek van de N-VA, moest worden ingelost.

Dit kon de koehandel tussen N-VA en paars eigenlijk niet beter illustreren. Ik richt mij tot de heer Bourgeois. Ik neem aan dat het voor hem niet gemakkelijk is overal aanwezig te zijn, maar hij zal wel de kans krijgen hiervan op een andere manier op de hoogte te worden gebracht. De heer Bourgeois is er altijd prat op gegaan dat zijn partij ongebonden is. Welnu, in dit dossier heeft hij zich aan paars

la Commission de l'Intérieur ait dû se réunir rapidement vendredi passé, à un moment et un jour inhabituels, après le vote au Parlement flamand, pour régler les "dettes" vis-à-vis de la N-VA, illustre le marchandage entre ce parti et la coalition violette. Geert Bourgeois s'est enchaîné à cette coalition, à ces partis qui ont pourtant continuellement subordonné les intérêts flamands aux souhaits des partis francophones sous la législature précédente.

Qu'a-t-il fait de sa dignité? A la suite de ces réformes, son parti va probablement perdre un siège au Parlement flamand. Mais il a opté pour les recettes financières immédiates. Voilà qui ne sert pas sa crédibilité ni celle de la majorité.

Le marchandage sur la répartition des sièges européens était le moyen par excellence de faire courber l'échine au cdH. Le ministre a nié qu'un accord avait été conclu à cet égard, mais M. Arens l'a avoué en toute sincérité. Que vaut encore la parole du ministre? En commission, on a voté en dernier lieu sur la répartition des sièges européens, alors que c'était le premier point à l'ordre du jour. Le projet a toutefois été brandi comme une carotte devant le nez du cdH, qui devait d'abord également approuver les autres points à l'ordre du jour. Ce fût un spectacle honteux, particulièrement pour le cdH.

geketend, aan partijen die tijdens de vorige legislatuur de Vlaamse belangen voortdurend ondergeschikt hebben gemaakt aan de belangen van de Franstalige partijen. Paars zal dat nu ook weer doen. De vraag rijst waar het eergevoel van de heer Bourgeois is gebleven.

Collega's, ik wil een stoutmoedige redenering maken uit hoofde van de N-VA. Als men de komende Vlaamse verkiezingen zou laten doorgaan onder dezelfde wettelijke voorwaarden als de vorige keer, met arrondissementele districten en apparentering, zou de N-VA twee zetels verkrijgen op basis van de uitslag van 18 mei 2003. Als de verkiezingen doorgaan met provinciale kiesdistricten en met een kiesdrempel van 5% zal de N-VA één zetel verkrijgen. Ik weet niet of dat tot u doordringt. Dat wil dus zeggen dat N-VA gekozen heeft voor de financiële middelen en niet de beste electorale uitgangspositie heeft gekozen, maar onmiddellijk – de timing spreekt voor zich – eieren voor zijn geld heeft gekozen. Ik vind dat jammer, want dat dient uiteraard de geloofwaardigheid van de heer Bourgeois niet, en evenmin die van de meerderheid.

Er was ook het gemarchandeer met het voorontwerp inzake de zetelverdeling voor de Europese verkiezingen. Dat was en is hét middel om cdH op de knieën te dwingen en zodoende de vereiste meerderheid te behalen. Toen ik dit in de commissie ter sprake bracht, ontkende de minister in alle toonaarden dat dit ontwerp de pasmunt was voor cdH. Het was voor hem dan ook bijzonder pijnlijk onze moedige collega Arens van cdH te horen verklaren dat er inderdaad stille akkoorden werden gesloten en dat de bijsturing van dit ontwerp de prijs daarvoor was. De vraag is dus wat het woord van een minister nog waard is wanneer hij zelf woordelijk zegt dat er van een akkoord geen sprake is, terwijl de andere partij zo eerlijk is dat ruiterslijk toe te geven. Men moet daaruit zelf de conclusies trekken die men moet trekken.

Daarmee eindigt het verhaal niet. Ik was zelf niet aanwezig in de commissie omdat ik in het buitenland vertoefde, toen men als laatste punt heeft gestemd over de Europese zetelverdeling.

Mijnheer de minister, op dat punt ben ik een rot in het vak. Het woordje “oud” gebruik ik liever niet.

02.24 Minister **Patrick Dewael**: (...)

02.25 **Paul Tant** (CD&V): Ik heb daar reeds over horen spreken, mijnheer de minister.

Op de agenda van de commissie stond dit ontwerp als eerste geagendeerd en normaliter moest daarover het eerst worden gestemd. Het ontwerp werd echter als laatste punt goedgekeurd. Waarom moest dit op die manier gebeuren? CdH moest eerst de andere punten goedkeuren en de vereiste meerderheid mee leveren vooraleer zij genoegdoening kregen over hetgeen hun als wortel voor de neus werd gehouden. Bovendien en zonder deze discussie te heropenen voeg ik eraan toe dat het geen echte maar een virtuele wortel was. U hebt deze tekst alleen opgesteld om cdH tot enige toegeving te dwingen of minstens aan te zetten. Dit is een beschamende vertoning, ook voor het cdH dat wellicht een vernieuwd geloof heeft gevonden in de BTW-verlaging voor de scholenbouw. Dat waren de zilverlingen die hen destijds voor de neus werden gehouden

toen zij de vereiste meerderheid hebben geleverd voor de Lambermont-akkoorden. Het spijt me dat ze niet vroeger de nodige conclusies hebben getrokken. Iedereen zal het stilaan met me eens zijn dat dit geen fatsoenlijk verhaal is.

02.26 Minister **Patrick Dewael**: Mijnheer de voorzitter, ik wens op dit punt tussenbeide te komen omdat dit punt in de globale repliek niet tot zijn recht zou komen.

De wijziging die de commissievoorzitter heeft voorgesteld in de volgorde van de verschillende ontwerpen is uitsluitend het gevolg van de uiteenzettingen van de parlementsleden die over de kiesdrempel en de opvolgers handelden in plaats van over de Europese verkiezingen die als eerste punt waren geagendeerd. De voorzitter heeft beslist dat deze betogen voor het verslag moesten gehergroepeerd worden. Aangezien de commissie de facto de volgorde van bespreking heeft omgekeerd stelde de voorzitter voor in diezelfde volgorde te stemmen. Dat en niets anders dan dat is de reden van de wijziging in de volgorde.

02.27 **Paul Tant** (CD&V): Mijnheer de minister, op dit punt spreek ik u woordelijk tegen. U was in de commissie aanwezig op het ogenblik dat ik heb aangedrongen op een algemeen debat, zoals het op dit ogenblik door de voorzitter wordt georganiseerd. Men is daar niet willen op ingaan. De collega's die in de commissie aanwezig waren, zullen dit niet tegenspreken.

U verklaart nu dat de wil om een debat over het geheel te voeren voor de voorzitter het argument was om de volgorde van de stemmingen te bepalen. We kunnen niet in zijn hart kijken. Vraag is wat we dan allemaal te zien zouden krijgen! Het is echter duidelijk dat uw uitleg niet de invalshoek van de voorzitter was, maar dat hij uw trouwe soldaat was. Hij moest erover waken dat men niet vroeger beloond werd dan het ogenblik dat men de overeenkomst had nageleefd.

02.28 Minister **Patrick Dewael**: Mijnheer de voorzitter, de heer Tant was niet aanwezig. Hij was verontschuldigd wegens zijn buitenlandse missie. De heer Tant spreekt over werkzaamheden in een commissie die hij niet heeft bijgewoond.

De wijziging in de volgorde van stemming werd voorgesteld door de voorzitter en is eenparig door de commissieleden aanvaard. Mocht de voorzitter slechte intenties hebben gehad, kan ik me inbeelden dat de oppositie, zeker CD&V, zou hebben geprotesteerd. Quod non.

02.29 **Paul Tant** (CD&V): Mijnheer de minister, de CD&V-oppositie heeft dat heel goed begrepen. Zeg mij echter wat voor ons de reden zou zijn geweest om iets anders te vragen. Daar gaat het mij niet om. Mij gaat het erom dat u een scenario had gemaakt, waarbij op basis van gemarchandeerd akkoorden werden gesloten. U vertrouwt uw partner bovendien zo ver dat u hem eerst zonder meer de uitvoering van het akkoord opdringt, om nadien te krijgen wat werd afgesproken.

Mijnheer de voorzitter, collega's, de ontwerpen zijn niet alleen belangrijk om wat erin staat. Ze zijn ook belangrijk om wat er niet in staat. Ze beogen namelijk een zo groot mogelijke harmonisatie van de federale kieswetgeving. Als we de ontwerpen echter grondig bekijken, is de vraag wat men harmoniseert.

02.26 **Patrick Dewael**, ministre: Cette modification de l'ordre des projets est entièrement due à l'inversion de l'ordre en commission, afin de pouvoir concentrer les interventions.

02.27 **Paul Tant** (CD&V): Sur ce point, je ne suis pas d'accord avec le ministre. Ma question invitant à un débat général est restée sans réponse. Le président servait fidèlement les intérêts de la majorité, qui devait veiller à ce que personne ne soit récompensé trop tôt.

02.28 **Patrick Dewael**, ministre: Si M. Tant avait pu être présent - il était à l'étranger -, il saurait que la modification de l'ordre a été approuvée à l'unanimité.

02.29 **Paul Tant** (CD&V): Nous ne voyions aucune raison de demander autre chose. Un scénario a été construit en fonction de marchandages, voilà le problème.

Il importe également de s'intéresser à ce qui ne figure pas dans les projets. Qu'harmonise-t-on en somme? L'année passée, le gouvernement a supprimé les suppléments pour les rétablir

Eerst en vooral zal de minister verwijzen naar de herinvoering van de afzonderlijke lijst van opvolgers en het feit dat deze lijst ook werd ingevoerd voor de federale verkiezingen. Dat is juist, mijnheer de minister, maar u mag niet vergeten te vermelden dat dezelfde regering eerst de lijst van opvolgers heeft afgeschaft en deze nadien, een jaar later, aan de hand van dezelfde argumenten opnieuw wil invoeren.

Ten tweede, mijnheer de minister, mocht ik in uw naam spreken, dan zou ik eraan toevoegen dat de modaliteiten voor de afzonderlijke lijst van opvolgers voor de gewestraden anders zijn voor Kamer, Senaat en Europees Parlement. U zegt dat u de harmonisatie wenst van de wetgeving wat de opvolgers betreft. Welnu, collega's, bekijk het aantal opvolgers. Er is een verschil naargelang de verkiezing waarover het gaat. Wat is daarvan de bestaansreden?

Ten derde, mijnheer de minister, zult u misschien zeggen dat de harmonisatie ook het ongedaan maken van de apparentering en de invoering van de kiesdrempel vereist. Collega's, voor de Waalse gewestraad staat het nu al vast dat de verkiezing dienaangaande wordt georganiseerd in arrondissementele kieskringen. Wat is de logica daarvan? U gebruikt het argument dat wij omwille van de eenduidigheid van de regeling ervoor moeten zorgen dat de vermaledijde apparentering verdwijnt. U laat ze nochtans bestaan – er staat niets over in de tekst – voor Wallonië, voor de verkiezing van de Waalse Raad. Kunt u dat uitleggen?

02.30 Geert Lambert (sp.a-spirit): Mijnheer Tant, uw uiteenzetting is interessant. Anderzijds heb ik collega's van uw partij in het Vlaams Parlement – terecht – horen verklaren dat zij juist niet wilden dat in het federaal Parlement zou worden geregeld waarover op Vlaams niveau kon worden beslist.

Ik meen dus dat het effectief omwille van de constitutieve autonomie is dat elke regio zelf beslist hoe de verkiezingen voor hun gewestraden zullen worden georganiseerd. Ik heb daarmee geen enkele moeite. Wij hebben in Vlaanderen ervoor gekozen om een gelijkaardig systeem op te zetten. Ik ben er een voorstander van. Laat het ook zo gebeuren. Ik vind het een goede regeling.

02.31 Paul Tant (CD&V): Collega, de regering gebruikt in de motivatie van haar wetsontwerp voor dat punt de idee van de harmonisatie en de gelijkschakeling. Dat is een argument dat in deze materie geen hout snijdt, omdat de regeling anders zal zijn naargelang het gaat over de Waalse Gewestraad, het federale niveau of het Vlaamse niveau. Hou dus op met de harmonisatie als argument te gebruiken. Dat is het enige wat ik wil zeggen, onafgezien van de autonomie die in deze materie kan bestaan.

Spreek dan niet over harmonisatie, zoals de minister heeft gedaan. Dit was een van zijn argumenten om de tekst te verdedigen.

Mijnheer de minister, ik zou nu wat technisch moeten worden, maar ik zal dat niet doen en mij tot de globale conclusie beperken. Er is namelijk heel wat te doen geweest, ook in de media, over de apparentering en de combinatie daarvan met kiesdrempels. Collega's, de discussie over het al dan niet voortbestaan van het vereiste

aujourd'hui. Les modalités de la liste de suppléants diffèrent selon le niveau: flamand, fédéral ou européen. L'apparement est supprimé et un seuil électoral est instauré. Pour le Conseil régional wallon, les circonscriptions électorales d'arrondissement sont toutefois maintenues.

02.30 Geert Lambert (sp.a-spirit): L'exposé de M. Tant est intéressant mais ses collègues du Parlement flamand ont souligné à juste titre que l'autonomie constitutive s'appliquait à cette matière.

02.31 Paul Tant (CD&V): Je veux simplement démontrer que le gouvernement ne doit pas prétexter l'harmonisation pour défendre son projet.

L'apparement et sa combinaison avec un seuil électoral ont fait beaucoup de bruit. Or, cela n'a aucun sens de combiner un quorum électoral de 66% pour l'apparement au niveau provincial à un seuil électoral de 5%. Le quorum est de facto supérieur à 5%.

Ce sont des calculs basement

kiesquorum van 66% om aan de apparentering op provinciaal vlak te kunnen deelnemen, in combinatie met de provinciale kiesdrempel is zo zinloos als ze groot is. Mijnheer de minister, wij hebben het daarover in de commissie gehad. In de feiten ligt het kiesquorum namelijk hoger dan 5%. Het heeft dus geen enkele zin om daarover een debat te voeren.

Dat partijpolitieke berekeningen aan de basis liggen van die kieswetgeving blijkt trouwens tevens uit het feit dat paars niet wil raken aan de dubbele kandidaatstelling. Voor mij is dit een bijzonder wezenlijk element, mijnheer de minister. Niet alleen CD&V, maar ook grondwetspecialisten zijn van oordeel dat de dubbele kandidaatstelling ongedaan moet worden gemaakt. De professoren Van Orshoven en Veny hebben zich tijdens de hoorzitting in het Vlaams Parlement ondubbelzinnig uitgesproken. Zij zeggen, op basis van het arrest van 26 mei van het Arbitragehof, dat bij de dubbele kandidaatstelling voor de Gewesten en het Europees Parlement, net als voor Kamer en Senaat, de kiezer misleid wordt en de kandidaten ongelijk worden behandeld. Omdat iedereen zou begrijpen waarover ik het heb, geef ik een voorbeeld. Wanneer men bijvoorbeeld tegelijkertijd kandidaat is voor het Vlaams Parlement en het Europees Parlement, dan beschikt men over een veel groter budget dan iemand die alleen maar op de lijst voor het Vlaams Parlement staat. Dat is de ongelijkheid waarover het Arbitragehof het heeft.

Mijnheer de minister, het Arbitragehof is bijzonder duidelijk in zijn motivering: de dubbele kandidatuur kan niet, omdat de kiezer nooit kan weten wat er met zijn stem zal gebeuren. Er kunnen met stemmen uitgebracht op kandidaat A andere kandidaten op de lijst verkozen worden waarvoor de kiezer in kwestie nooit had willen stemmen. Dat is de reden waarom het Arbitragehof zegt dat dit niet kan. Collega's, zonder daarbij nodeloos lang stil te staan, moet u zich toch eens het volgende voorstellen. Deze regering wordt geconfronteerd met een arrest van de hoogste jurisdictionele instantie in dit land, het Arbitragehof, dat heel duidelijk en op een goed gemotiveerde wijze zegt dat de dubbele kandidatuur niet mag.

En dan is er een – paarse – regering die dit doodleuk naast zich neerlegt, die niets doet om het arrest van het Arbitragehof uit te voeren omdat men diezelfde paarse kopstukken opnieuw wil ten tonele voeren, opnieuw de kans wil geven om electoraal gewin te halen uit heel deze regel. Ik denk dat terecht kan opgemerkt worden dat de regering doodeenvoudig met de uitspraken van de hoogste jurisdictionele instantie de vloer aanveegt, enkel omwille van het gewin en het electorale voordeel.

Ik zie enkele collega's visueel reageren. Ik wil hier even bij stilstaan. Realiseert u zich het volgende. Als mensen u aanspreken over problemen omtrent hun pensioenrechten omdat sommige jaren die de basis vormen voor de berekening van hun pensioen onvoldoende kunnen bewezen worden. Het is u wellicht ook al overkomen dat u aan deze mensen moet zeggen: "Het spijt mij, de wet is hard, maar het is de wet. Dura lex sed lex ». Hier moeten mensen dan genoeg mee nemen. Niet zo wanneer het over de politiek gaat. Wanneer bijvoorbeeld N-VA niet meer voldoet aan de voorwaarden om van overheidswege gefinancierd te worden – en dat is een probleem waar ik vatbaar voor ben – passen we de wet aan, omdat het gaat over politici. Dat is het beeld dat de mensen bereikt. Met name, politici

politiques qui ont motivé cette réforme électorale. La coalition violette ne veut pas toucher au système des doubles candidatures. Or il découle de l'arrêt de la cour d'arbitrage du 26 mai 2003 que ce système doit pourtant être aboli dans la mesure où il laisse entendre que quelqu'un qui pose sa candidature à la fois au Parlement flamand et au Parlement européen dispose d'un budget beaucoup plus important que quelqu'un qui ne se porte candidat qu'au seul Parlement flamand, par exemple.

La Cour d'arbitrage parle à cet égard d'inégalité. L'électeur ne sait pas ce qu'il advient de sa voix puisqu'à la limite, sa voix peut très bien revenir à quelqu'un pour qui il ne voulait pas voter. La coalition violette dédaigne complètement les objections émises par le plus haut collège juridictionnel du pays pour la bonne et simple raison que, dans le but d'engranger des gains électoraux, elle veut faire élire les mêmes personnalités en vue, qu'elles soient libérales ou socialistes. La loi est donc aménagée spécialement pour les politiciens. Quand on l'examine, on ne peut se défaire de l'impression qu'une caste politique s'érige en pouvoir suprême.

maken de wet, maar moeten haar zelf niet toepassen. Dat beeld brengt u naar buiten. U past de wet aan als het u goed uitkomt. Zelfs als er een uitspraak is van een van de hoogste gerechtelijke instanties, die zegt dat in geen geval dubbele kandidaturen aanvaardbaar zijn, zegt u dat het over het politieke bedrijf gaat en dan moeten de mensen begrijpen dat electoraal opportunisme het zwaarst weegt.

Mijnheer Van der Maelen, er is geen andere uitleg. In godsnaam, stop toch uzelf dit wijs te maken. De waarheid is dat u het beeld naar voren brengt van een politieke kaste die boven alles staat. Dit is niet onze stijl, is het nooit geweest en zal het – wat mij betreft – nooit worden. U laat zich wel bijzonder diep vallen. Geloof mij, ik zeg dit niet theaterler dan nodig. U bent niet in staat hier een afdoend antwoord op te geven. U laat in de kieswetgeving dingen overeind die niet door een rechtgeaard democraat kunnen gedoogd worden.

02.32 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik wil even reageren op het verwijt van collega Tant dat de keshervorming door een aantal partijen gesteund wordt met de bedoeling de uitgangspositie van die partijen voor de volgende verkiezingen te verbeteren.

Mag ik u verwijzen naar het voorstel van uw eigen partij, de CD&V, dat in de daarnet vernoemde commissie voor Politieke Vernieuwing is ingediend? De CD&V had een voorstel tot wijziging van de keshervorming, dat erop neerkwam dat wij tot zeer kleine kiesomschrijvingen zouden komen, volgens het Britse systeem “the first past to post”.

02.33 Paul Tant (CD&V): Dat doet niets terzake.

02.34 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mag ik mijn uiteenzetting afronden?

De **voorzitter**: Laat u de heer Van der Maelen uitspreken.

02.35 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Volgens de simulatie die wij in de commissie voor de Politieke Vernieuwing hebben gemaakt van dat systeem, zou dat betekend hebben dat, met behoud van hetzelfde resultaat van 1999, de CD&V naar 62 zetels in de Kamer zou gaan. U had er effectief 24. Dat is het systeem dat de CD&V voorstelt.

Collega Tant, ik nodig u uit om te kijken naar de simulaties van het nieuwe systeem met de provinciale kiesomschrijvingen. U zult het met mij eens zijn dat de verschuivingen minimaal zijn. Als u ons de les komt lezen dat wij de kiessystemen wijzigen zodat onze uitgangspositie plots verandert, dan stel ik vast dat u meer dan wij ziek bent in dat bedje.

Het laatste voorstel dat ik van de CD&V gehoord heb, zijn de kleine kiesomschrijvingen, waarbij het aantal zetels voor de CD&V verdrievoudigt. Ons moet u dus de les niet komen lezen!

02.36 Paul Tant (CD&V): Maar dat doet niets terzake, mijnheer Van der Maelen.

02.32 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): M. Tant brosse le tableau d'une réforme électorale appuyée par des partis soucieux d'améliorer leur position de départ lors des prochaines élections. Je rappellerai donc la proposition du CD&V en commission pour le Renouveau politique, qui visait à instaurer de très petites circonscriptions électorales avec une répartition des sièges comme en Grande-Bretagne.

02.35 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): D'après des simulations, le CD&V aurait ainsi obtenu 62 sièges au lieu de 24 en 1999.

Les glissements opérés actuellement sont minimaux. Nous n'avons de leçons à recevoir de personne!

De **voorzitter**: Mijnheer Tant, ik geef even het woord aan de heer De Crem en ik verzoek u daarna uw uiteenzetting af te ronden want u hebt de spreektijd van dertig minuten reeds overschreden.

02.37 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, de heer Van der Maelen heeft enorme psychische problemen met zijn ten grave gedragen geesteskind, de commissie voor de Politieke Vernieuwing.

Mijnheer Van der Maelen, u manipuleert namelijk, in de beste traditie, de cijfers daarvan. U geeft de cijfers van de experts. Welnu, die experts die door u waren uitgenodigd waren bijzonder ontgoocheld omdat er met hun werk nooit iets is gebeurd. Zij hadden alle scenario's van alle partijen over een hervorming berekend. Ons voorstel was een evenwicht tussen het meerderheidsstelsel en het evenredigheidsstelsel, namelijk 50 zetels in het evenredigheidsstelsel en 100 in het meerderheidsstelsel. Als er 100 zetels in het meerderheidsstelsel zouden zijn, kwamen ze in 100 districten. Dan gold het "proportionnel à la française" en niet "the first past the post". De cijfers die u geeft zijn helemaal niet juist.

Mijnheer Van der Maelen, wanneer u met cijfers komt aanzetten – ik weet dat het voor socialisten soms een beetje moeilijk is de juiste cijfers te geven – dan hebben de bevolking en het Parlement recht op een juiste interpretatie ervan.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Maelen, u krijgt nog een woord van repliek, maar daarna zal de heer Tant zijn betoog eindigen.

02.38 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik verwijs collega De Crem naar de simulatie, gemaakt door professor Pascal Delwit, een zeer gerenommeerd politicoloog van de ULB. Hij maakte een simulatie op basis van het voorstel dat door de CD&V werd ingediend. Ik daag u uit om de cijfers die ik geef, te weerleggen.

02.37 Pieter De Crem (CD&V): M. Van der Maelen souffre d'un problème psychique par rapport à la commission pour le Renouveau politique, son œuvre jetée aux oubliettes. Il manipule les chiffres des experts. Ceux-ci ont envisagé tous les scénarios possibles. Notre proposition tendait à trouver un équilibre entre le système majoritaire et le système proportionnel: 50 sièges à la représentation proportionnelle et 100 en districts avec une répartition des sièges "à la française". Une telle formule aboutira à des chiffres différents.

02.38 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): M. Pascal Delwit, politologue de renom de l'ULB, a réalisé la simulation. Je défie M. De Crem d'en réfuter les chiffres.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem, ik moet de heer Tant laten besluiten.

02.39 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik daag de heer Van der Maelen uit.

De **voorzitter**: Wel, daag mekaar uit en lees de rapporten.

02.40 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer Van der Maelen, ik daag u uit om u nu spoorlags naar uw kantoor te begeven of naar het archief van de Kamer om één CD&V-voorstel te vinden waarmee wij het kiesstelsel willen hervormen in een puur meerderheidsstelsel, gebaseerd op het enge systeem. Dat is absolute nonsens.

Het enige wat is gebeurd, is de indiening van een voorstel samen met de VLD. De VLD was daarvan de eigenlijke voorstander. Herinner u het Burgermanifest deel II, onder de titel "De kiesomschrijving het dichtst bij de kiezer" De VLD heeft dat voorstel gedaan. U bent op ons voorstel ingegaan nadat u niet meer wist van welk hout nog pijlen te maken en toen werd beslist een simulatie te maken op basis van de resultaten van 1995 volgens een nieuwe tekening. Dat is er gebeurd.

02.40 Pieter De Crem (CD&V): Je défie M. Van der Maelen de trouver une proposition du CD&V tendant à transformer le système électoral en un système purement majoritaire, basé sur le système anglais. C'est un non-sens total.

De **voorzitter**: De heer Tant zal nu eindigen. Mijnheer Tant, we zijn al ruim boven het half uur. U kent het Reglement uit het hoofd. Nu moet u echt besluiten.

02.41 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, men mag mij dat niet kwalijk nemen, maar de heer Van der Maelen geeft de aanzet tot een debat dat helemaal niet terzake dient. Waarom niet? Collega, u zegt daarnet dat voorstellen ingediend werden in de commissie voor de Politieke Vernieuwing. Daar zaten – als ik mij niet bedrieg – alle partijen in. De bedoeling was om daar met elkaar van gedachten te wisselen en te zien in welke mate men tot een compromis kon komen. Gaan we akkoord? Ja hé?

02.42 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Als u dat wilt, zal ik u de aanwezigheden geven van de verschillende leden, onder meer van de afgevaardigden van wat toen nog CVP heette in die commissie. Daar was een mogelijkheid voor een gesprek en daar heeft de CVP op systematische wijze meegeholpen aan het blokkeren van de werking van die commissie. Ik kan u de gegevens geven.

02.41 Paul Tant (CD&V): En commission du Renouveau politique, l'objectif était de procéder à un échange de vues et de voir s'il était possible de trouver un compromis.

02.42 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): En effet, la concertation était possible en commission, mais le CVP en a systématiquement bloqué le fonctionnement.

De **voorzitter**: Neen, mijnheer De Crem, dat is een ander debat. De heer Tant moet nu besluiten. Men voert hier drie, vier debatten tegelijkertijd. Du passé, faisons table rase.

02.43 Paul Tant (CD&V): Ik begrijp wel dat de heer Van der Maelen zich daarbij niet gemakkelijk voelt, maar er is een essentieel verschil met de discussie in de commissie voor de Politieke Vernieuwing – ik herhaal het, daar waren alle politieke partijen aanwezig – waar het de bedoeling was om met elkaar van gedachten te wisselen. Hier worden wij geconfronteerd met een tekst, uitsluitend uitgaande van de meerderheid, die men wil opdringen aan de oppositie die men tegen alle geplogenheden van vele decennia in niet heeft geconsulteerd. Dat is het wezenlijke verschil. Ten tweede, is een essentieel verschil het feit dat het in deze gaat om het al dan niet van toepassing maken van een uitspraak van het hoogste rechtscollege. Dat legt u doodleuk naast u neer. Het zou u nog zuur kunnen opbreken. Ik zeg u waarom.

Het Arbitragehof heeft zijn uitspraak gedaan. Ik zou de collega's van de meerderheid willen vragen om toch nog maar eens heel aandachtig te luisteren. Het Arbitragehof heeft uitspraak gedaan, maar daar eindigt het niet mee. Wij staan straks voor verkiezingen en in de voorbereiding daarvan kan, indien men niet akkoord gaat met bepaalde kandidaten, de zaak uiteindelijk voor beslissing voorgelegd worden aan het hof van beroep en aan het Hof van Cassatie om als laatste instantie te beslissen. U kunt proberen wat u wil, maar u moet er rekening mee houden dat de ratio discendi – zoals men dat zo mooi uitdrukt – van het Arbitragehof daar niet mee ophoudt. Hier is recht geschreven. Hier is dus een rechtsgrond ontwikkeld die toelaat dat in de aanloop naar de verkiezingen, wanneer betwistingen ontstaan over kandidaturen, een beroep kan worden gedaan op het hof van beroep. Dan zullen we wel eens zien. Zeg niet dat ik u niet gewaarschuwd heb.

02.44 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): (...)

02.45 Paul Tant (CD&V): Ik kan mij nauwelijks inhouden, mijnheer Annemans. Ik weet alleen maar dat men in mijn partij zinnens is om dit niet zonder meer te ondergaan. Dat is duidelijk. Trouwens, ik moet nog even zeggen...

De **voorzitter**: Mijnheer Tant, u moet eindigen. U hebt zo veel te zeggen, maar u moet eens eindigen.

02.46 Paul Tant (CD&V): Collega's, ook dit is de moeite waard om

02.46 Paul Tant (CD&V): En

even gehoord te worden. Ik heb hetzelfde probleem in de commissie voorgelegd. Toen zei de minister: "Mijnheer Tant, maak daarover geen problemen. De Raad van State heeft zich over onze teksten uitgesproken en er geen enkele opmerking over gemaakt".

Nu moet u zich eens voorstellen: dit figureert niet in de tekst van de ontwerpen. Hoe zou in godsnaam de Raad van State daarover dan een advies kunnen uitbrengen? Bovendien, mijnheer de minister, hebt u de Raad van State nauwelijks vijf dagen de tijd gegeven om snel tot een advies te komen.

Mijnheer de voorzitter, ik moet nog twee zaken onder uw aandacht brengen. Ik heb u trouwens ook een referentie beloofd naar het boek dat daarnet werd geciteerd. Dat moet ik dus ook nog doen, dat is nuttig voor u.

De **voorzitter**: Mijnheer Tant, u zult nog in de Kamer blijven en u zult nog toespraken houden. Probeer u dus aan de tijd te houden.

02.47 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik moet van de gelegenheid gebruikmaken om even in herinnering te brengen wat eerste minister Verhofstadt in het begin van zijn eerste ambtsperiode heeft gezegd. Hij heeft gezegd dat men de resultaten en het al dan niet lukken van zijn beleid zal kunnen afleiden uit het terugdringen van het Vlaams Blok. Dat is dus flagrant mislukt, in elk geval wat de voorbije verkiezingen betreft. Daarnaast maken we het intussen mee dat het Vlaams Blok door de huidige meerderheid onder de arm wordt genomen om in het Vlaams Parlement de provinciale kieskringen goed te keuren. Men kan zeggen dat wij ook procedureslagen hebben geleverd, waarbij wij samen met het Vlaams Blok aan dezelfde kant bleken te staan.

Mijnheer de voorzitter, dit zal echter de eerste keer zijn dat een wet, meer bepaald een decreet, is gemaakt, niet alleen met de steun van het Vlaams Blok, maar ook tegen de wil van een ander deel van de democratische meerderheid in. In die zin is hier echt geschiedenis geschreven. Ik weet niet of u zich dat realiseert. Hier is de wet, en zelfs de bijzondere wet, gemaakt met de steun van het Vlaams Blok en tegen de wil van een democratische partij. Het moet een keer de eerste keer zijn, maar het is nuttig om dat te weten.

U twijfelt er toch niet aan dat u op die manier het Vlaams Blok ook electoraal een bijzonder goede dienst bewijst? Ik neem aan dat u weet dat de kracht van het Blok niet zozeer ligt bij de kandidaten – meer zal ik daarover niet zeggen – die het op de lijsten zet, dan wel in zijn boodschap en zijn zwartwitstandpunten, die vaak zijn gebaseerd op geprogrammeerde onverdraagzaamheid.

De **voorzitter**: Mijnheer Tant, ik vraag u nu uitdrukkelijk te eindigen.

02.48 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik zal eindigen.

De **voorzitter**: U werd onderbroken, ik zal die blessuretijd aftrekken, maar nu is de tijd om.

02.49 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik ben u nog iets verplicht. Wat u betreft, wil ik nog snel zeggen dat de haan straks voor de derde keer zal kraaien. Het zal deze keer niet voor Petrus zijn, maar wel voor Herman De Croo. Ik bedoel daarmee dat u een week

commission, le ministre a avancé comme argument que le Conseil d'Etat n'avait formulé aucune observation. La raison en est que cela ne figure pas dans le texte des projets. Dans ce cas, comment le Conseil d'Etat pourrait-il rendre un avis sur la question dans les cinq jours?

02.47 Paul Tant (CD&V): Le premier ministre Verhofstadt avait déclaré à l'entame de son premier mandat que le succès de sa politique se jugerait au recul du Vlaams Blok. Lors des dernières élections, en tout cas, c'était un échec flagrant. Par ailleurs, la majorité actuelle prend le Vlaams Blok par le bras pour qu'il approuve les circonscriptions électorales provinciales au Parlement flamand, et ce, contre la volonté d'un parti démocratique. En outre, service est ainsi rendu au Vlaams Blok. La force de ce parti réside en effet dans son message et dans des prises de position manichéennes basées sur l'intolérance, et non pas dans ses candidats.

02.49 Paul Tant (CD&V): Bientôt, le coq chantera pour la troisième fois pour M. De Croo. Une semaine avant le vote sur la

vóór de stemming van de wijziging van de kieswet voor de federale verkiezingen zei dat die dubbele kandidaatstelling eigenlijk niet kon. Dat zou immers voor gevolg hebben dat er in uw Kamer – “mijn” Kamer, zo drukte u zich uit – zodanig veel opvolgers zouden zetelen dat het een Parlement van slaven zou worden. Twee dagen nadien keurde u deze tekst goed. Toen kraaide de haan een eerste keer.

Na de verkiezingen van 18 mei deed diezelfde voorzitter zijn beklag over het feit dat zijn Kamer door de 37 opvolgers die erin zetelen verworden was tot een vervangingsparlement. Hij vond het geen goede zaak dat het Arbitragehof de dubbele kandidaatstelling niet had vernietigd. Enkele weken later maakte hij nochtans bekend dat hij op 13 juni 2004 zowel de lijst voor het Vlaams Parlement als voor het Europese Parlement zou proberen te versterken. De haan kraaide toen een tweede keer.

Ik twijfel er niet aan dat de Kamervoorzitter deze ontwerpen mee zal goedkeuren. Ik twijfel er ook niet aan dat Herman De Croo na 13 juni in een van zijn vele interviews zal verklaren dat de dubbele kandidaatstelling voor het Europese en het Vlaamse Parlement in feite niet netjes was. De haan zal dan voor de derde keer zeker kraaien. Maar dan zijn de stemmen geteld en dat volstaat voor iemand voor wie opportunisme de grootste kwaliteit is. Proficiat en bedankt.

modification de la loi électorale pour les élections fédérales, il avait déclaré que la double candidature n'était pas une bonne chose. La profusion de suppléants ferait du Parlement une assemblée d'esclaves. Deux jours plus tard, il adoptait pourtant la modification. Après les élections du 18 mai, le président s'est plaint du fait que sa Chambre, avec ses 37 suppléants, s'était transformée en un parlement de remplacement.

Il regrettait que la Cour d'arbitrage n'avait pas annulé la double candidature. Quelques semaines plus tard, il annonçait qu'il renforcerait tant la liste pour le Parlement flamand que la liste pour le Parlement européen. Je ne doute pas que le président de la Chambre adoptera la réforme électorale. Je ne doute également pas du fait qu'il déclarera, au lendemain du 13 juin, que la double candidature aux Parlements européen et flamand n'était pas très correcte. Le coq chantera alors certainement pour la troisième fois.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Tant. Ik moet u zeggen dat degene voor wie de haan driemaal kraaide, de eerste leider van de katholieke kerk is geworden. Het was de apostel Petrus.

Mijnheer De Man, u hebt het woord. Ik dacht dat mevrouw Galant aan de beurt was, maar ik zie dat ze daar nog niet is. Madame Galant pose une question en commission. Dus ik ga u het woord geven. Dit is het normale verloop van de zaak.

Ordemotie **Motion d'ordre**

02.50 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, voorafgaandelijk wens ik bij ordemotie een ander punt aan te snijden. Ik heb u bij het begin van de zitting aangesproken over een probleem dat zich stelt in dit Huis. U weet dat het maatschappelijk debat over de hoofddoeken en de hijabs woedt. Het reikt nu ook tot in uw Huis, mijnheer de voorzitter. Deze ochtend heeft een collega van ons, mevrouw Nahima Lanjri, zich in de commissie voor de Binnenlandse Zaken getooid met de hoofddoek. U hoeft mij niet te geloven, u kan er de beelden van VTM op nakijken.

02.50 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Ce matin, Mme Nahima Lanjri s'est présentée en commission des Affaires étrangères, parée d'un foulard. Le président peut-il le permettre alors qu'il a précédemment fait sortir M. Decroly parce qu'il portait une casquette?

Mijn vraag is dus of dit wel kan in dit Parlement. Ik herinner mij dat u in de vorige legislatuur Vincent Decroly van Ecolo manu militari uit dit Huis hebt laten verwijderen, omdat hij nota bene een petje ophad. Als een petje niet kan, kan dan a fortiori een hoofddoek ook niet in uw ogen? Als u dit toelaat, mijnheer de voorzitter, dan is het hek van de

dam. Ik vraag u dus om terzake uw mening te formuleren ten overstaan van deze vergadering.

De **voorzitter**: Ik zal de heer Giet, die hier niet is, te gepasten tijde raadplegen. Ik heb het secretariaat van de commissie gecontacteerd. Ik heb mevrouw Lanjri hier bij mij gevraagd en ik zal morgenvroeg de heer Giet, die deze namiddag helaas niet kon aanwezig zijn, hierover ondervragen. Zonodig leg ik dit voor aan de commissie voor het Reglement om daarin een lijn vast te leggen als het nodig is. Dat beloof ik u. Men heeft mij gezegd dat er deze ochtend in de commissie geen bemerkingen zijn geweest.

02.51 Geert Lambert (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, om er geen enkele twijfel over te laten bestaan: voor ons is de vestimentaire verplichting van dit Huis geen extra verkiezingsvoorwaarde. Dit kan dus niet.

De **voorzitter**: Over wie heeft u het nu?

02.52 Geert Lambert (sp.a-spirit): Het gaat erover dat de vestimentaire gewoontes die men al dan niet aanneemt in de commissie tot de individuele vrijheid behoren.

De **voorzitter**: Er zijn toch beperkingen hoor.

02.53 Geert Lambert (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, ik vind dat dit behoort tot de individuele vrijheden.

De **voorzitter**: Het moet een correcte vestimentaire houding zijn. Dat is alles.

02.54 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, wat betreft die ordemotie, als u vandaag geen standpunt wilt formuleren, dan zal ik u daar morgen bij de aanvang van de vergadering opnieuw mee confronteren. Ik denk dus dat het beter zou zijn dat u nu krachtig en bondig zegt wat er van aan is. Kan een hoofddoek in het Parlement? Zult u mevrouw Lanjri tot de orde roepen, zoals artikel 62 u toestaat?

De **voorzitter**: Het zou van mijnentwege onwijs zijn om niet ook de commissievoorzitter, die ik zal contacteren, te horen.

02.55 Filip De Man (VLAAMS BLOK): U hebt de secretaris gehoord, u hebt mevrouw Lanjri gehoord, u hebt de minister gehoord. De heer Dewael was daar.

De **voorzitter**: Ik wil de omstandigheden kennen waarin dit gebeurd is. Mijnheer De Man, het schijnt dat u geen enkele bemerking hebt gemaakt toen het gebeurd is, u doet dat nu (...)

02.56 Filip De Man (VLAAMS BLOK): So what?

02.57 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik moet u ter hulp komen. U hebt mij daarnet een kenner van het Reglement genoemd. Ik ken niet alleen de letter van het Reglement, maar ook de geplogenheden van het Huis. Mijnheer De Man, tot nu toe is er alleen opgetreden wanneer iemand te weinig gekleed was.

Le **président**: J'en discuterai demain avec le président de la commission, M. Giet. Si cela s'avère nécessaire, je soumettrai une liste générale des règles en commission du Règlement.

02.51 Geert Lambert (sp.a-spirit): A nos yeux, l'habillement doit être libre et les coutumes vestimentaires ne constituent pas une condition d'éligibilité.

Le **président**: Il existe toutefois des limites.

02.54 Philip De Man VLAAMS BLOK): Si le président refuse de prendre fermement position maintenant, je l'interrogerai à nouveau à ce sujet demain.

De **voorzitter**: Ik zal dat blijven doen, als het in de toekomst uitbreiding zou nemen.

02.58 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, dat weet ik, maar morgen verwacht ik uitsluitel. Men zou kunnen zeggen dat het stemmingmakerij van het Vlaams Blok is, dat de hoofddoeken de hijabs haat. In dit Parlement moet er klare wijn worden geschonken. Vraag is of men getooid met een hoofddoek in dit Parlement aan een debat kan deelnemen. Morgen om 14.15 uur hoop ik dat u op deze vraag een antwoord zult kunnen geven. Dit is, mijns inziens, geen onredelijke vraag.

(...)

02.59 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, wat u ook beslist, mijn fractie zal zich bij uw wijsheid neerleggen.

02.60 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik begrijp de bezorgdheid van spirit. Het is perfect denkbaar dat na paters en priesters ook kloosterzusters binnenkort tot deze fractie behoren. Dat deze mensen de tekenen van hun waardigheid dragen, zou niet abnormaal zijn!

De **voorzitter**: Sommige fracties hebben hier meer ervaring mee dan andere.

02.61 Geert Lambert (sp.a-spirit): (...)

De **voorzitter**: Heeft dat met de kloosterzusters te maken?

02.62 Geert Lambert (sp.a-spirit): Het zijn mijn buurmeisjes, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Van mij ook.

02.63 Geert Lambert (sp.a-spirit): Ziet u wel, mijnheer de voorzitter, dat we nog een aantal dingen gemeen hebben.

Ik wens u te waarschuwen. In Frankrijk is na het debat over de hoofddoek ook het debat over de baard begonnen.

De **voorzitter**: U wil mij een beetje ongerust maken!

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 Hervatting van de algemene bespreking

03 Reprise de la discussion générale

03.01 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, we hebben aardig wat debat achter de rug. De hele kiesherovorming heeft de voorbije weken de geesten beroerd, niet zozeer van de bevolking maar van ons kleine kringetje des te meer. Ik moet echter onmiddellijk een nuance aanbrengen. In Wallonië is er nauwelijks debat geweest. "Côté francophone" was er niet veel te horen. In Wallonië debatteert men niet zo graag over dit soort zaken. In Wallonië doet men dat op een andere manier. De twee groten, de PS en de MR, kopen de oppositiepartij cdH. Dat is de Waalse stijl van "on ne cause pas, on achète". Men maakt daar korte metten mee.

03.01 Filip De Man (VLAAMS BLOK): La réforme de la loi électorale a provoqué des remous au cours de ces dernières semaines, à tout le moins dans les milieux politiques. En Wallonie, cette question n'a pratiquement suscité aucun débat. Une discussion n'est cependant pas nécessaire dans cette Région car

Mijnheer de voorzitter, ik begin met wetsontwerp nr. 582 omdat we op die manier onmiddellijk met “les pieds dans le plat” staan.

In dit onschuldig wetsontwerpje zit een hele geschiedenis verborgen. Wat is er gebeurd? De meerderheid komt in deze Kamer een paar stemmen tekort om haar kieshervorming à la carte goedgekeurd te krijgen. Men gaat over tot de chantage van cdH. De gereserveerde zetel voor de Duitse Gemeenschap komt te vervallen – jammer voor cdH – en wordt een Waalse zetel, de facto een paarse zetel. Men begrijpt allicht dat cdH zijn Europese zetel wil redden en derhalve de kiesdrempel en dergelijke mee zal goedkeuren. In de commissie werd de heer Arens hierover zwaar aangepakt door CD&V dat, zoals gekend, een van de grote slachtoffers is van de kuiperijen van liberalen en socialisten. Collega's, ik moet de eerlijkheid van de heer Arens bewonderen. Op het ogenblik dat hij over het standpunt van de partij in de commissie werd aangevallen, was hij niet te beroerd om te bevestigen dat er een deal was gesloten. De heer Arens knikte openlijk “ja” toen hij hierover door de heer Tant aan de tand werd gevoeld.

Dat is natuurlijk niet de belangrijkste reden waarom het Vlaams Blok dit ontwerp niet steunt. Integendeel, wij gunnen de Duitse Gemeenschap haar zetel en wij gunnen zelfs de eerlijke heer Arens zijn zetel, maar dit is iets dat absoluut niet door de beugel kan.

Zoals al decennia gebeurt, gaan ook deze keer de Waalse kopstukken campagne voeren in het Vlaamse Halle-Vilvoorde. Zowat iedere Vlaming, zowat iedere vereniging en alle Vlaamse partijen zijn tegen. Het Vlaams Parlement is tegen en er is nauwelijks iemand te vinden in Vlaanderen die er niet tegen is, maar onder Verhofstadt II blijft de schande bestaan.

Samen met mijn goede collega Laeremans heb ik een wetsvoorstel en een reeks amendementen ingediend om Brussel-Halle-Vilvoorde alsnog te splitsen, maar die werden – zoals u weet – van tafel geveegd, ook door de geografische Vlamingen van de VLD, van sp.a en zelfs van die zogenaamde Vlaamsgezinde regionalisten – wij hebben daar een fors exemplaar zitten – van spirit. Dat is allemaal geen probleem voor spirit.

De heer Bourgeois heeft – tussen haakjes – precies dezelfde teksten ingediend, maar daarmee heeft hij eigenlijk alleen zijn volstrekte overbodigheid bewezen, maar dit geheel terzijde. Straks zal collega Laeremans de gevolgen van deze schande in Halle-Vilvoorde verder uitdiepen.

Ik kom tot de vier overige ontwerpen, mijnheer de minister. Daaruit walmt dezelfde blinde machtswellust. We weten allemaal hoe VLD en sp.a vorig jaar elk een stuk van spirit hebben opgepeuzeld. We weten allemaal dat die partij in haar voortbestaan werd bedreigd en sp.a had inderdaad grotere honger, letterlijk en figuurlijk. We weten allemaal dat VLD en sp.a elk een stukje hebben bemachtigd. De partij spirit of het partijtje Spirit was bedreigd in haar voortbestaan door de kiesdrempel voor het federaal Parlement. Na de splitsing van de Volksunie leek het er dus sterk op dat zowel de N-VA als spirit ongeveer de helft van de acht procent van de Volksunie zou behalen, zijnde drie of vier procent. Daarmee keken ze aan tegen een

le PS et le MR ont tout bonnement acheté le cdH en le menaçant de faire disparaître le siège européen réservé à la Communauté germanophone. M. Arens ne se donne même pas la peine de démentir ces informations.

Le Vlaams Blok accorde volontiers un siège à la Communauté germanophone mais n'accepte pas que des figures de proue francophones fassent à nouveau campagne à Hal-Vilvorde. A peu près tout le monde en Flandre souhaite la scission de l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde mais cette infamie continue d'exister. Nous avons déposé une proposition mais elle a été balayée du revers de la main, également par les régionalistes pro-flamands de Spirit.

En instaurant un seuil électoral fédéral, le sp.a et le VLD ont chacun déjà absorbé une partie de Spirit l'année dernière. Bert Anciaux a habilement opté pour le plus offrant. A présent, Groen! et la N-VA doivent être chassés du Parlement flamand. Certes, Geert Bourgeois est encore utilisé pour agacer le Vlaams Blok et le CD&V. En échange, son parti est à nouveau financé. Vendredi dernier, la proposition de loi qu'il a déposée à cet effet a été adoptée en commission de l'Intérieur qui s'est exceptionnellement réunie un vendredi à cette fin. Jamais proposition de loi d'un membre de l'opposition fut adoptée aussi rapidement !

Le financement de la N-VA reste évidemment conditionné à la répression du Vlaams Blok. Quelle honte pour Geert Bourgeois qui est d'ailleurs absent aujourd'hui !

M. Bourgeois va encore récolter quelques dizaines de milliers de voix lors des élections, ce qui signifie qu'il ne représente pas un danger pour la coalition violette, assurément pas pour le sp.a. Il sera responsable si l'équipe

doodvonnis door die drempel van vijf procent.

Men kan Anciaux heel veel verwijten, maar niet dat hij geen overlevingsinstinct heeft. Een traan, een huilbui, een potje poker, alles is goed voor Bert als hij maar in de prijzen valt. Hij heeft zich, zoals bekend, verkocht aan de meest biedende, met name de socialisten. Collega's, er is een naam voor iemand die zo handelt in de politiek. Ik ga dat hier niet uitspreken, maar er is een naam voor. Bertje kreeg dus de belofte dat hij minister zou worden. De enkele linkse vriendjes – ze worden vaak in de media opgevoerd, maar eigenlijk zijn het er niet zo veel – kregen allemaal fluweel onder hun doorluchtige, al dan niet indrukwekkende kont.

Hetzelfde scenario speelt zich vandaag opnieuw af, collega's. Ook voor het Vlaams Parlement komt er een drempel van vijf procent. Deze keer moeten dus Groen! en de N-VA uit het Parlement verdwijnen. We weten dat sluwe Stevaert bezig is de groentjes op te eten, iets wat ze trouwens – heel grappig – eerst en vooral aan zichzelf hebben te danken. Immers, in hun grenzeloze arrogantie, toen ze eventjes met de grote heren aan tafel mochten zitten, hebben ze zowat een jaar geleden eigenlijk voor hun eigen ondergang gestemd.

Hoe pretentius kan men zijn!

En ook de N-VA moet eraan! De heer Bourgeois mag dus nog even wat centen krijgen. Ik verwijs hierbij naar de amendementen 9 en 11 op het wetsvoorstel-Eerderkens inzake de partijfinanciering. Darmee krijgt de heer Bourgeois opnieuw partijfinanciering, zelfs retroactief.

Hetzelfde scenario speelt zich nu af. De N-VA moet verdwijnen, maar de N-VA wordt nog wel gebruikt, collega's, om nog eventjes het Vlaams Blok en CD&V te sarren. Wat is er aan de hand? Vorige zomer zijn de kartelbesprekingen tussen de N-VA en CD&V plots afgesprongen, tot verbazing van velen, en plots komt de partijfinanciering opgedoken, nota bene, zoals ik zei, retroactief. De heer Bourgeois zal binnenkort dus ongeveer zes- tot zevenhonderdduizend euro vangen, een cadeautje van de paarse regering. Dat hij dat geld krijgt, staat – en dat is toch ook zeer opvallend – in twee amendementen, ingediend door de heer Eerderkens, wat de complicité van Geert Bourgeois aantoont.

Meer nog, vorige week vrijdag heeft de commissie voor de Binnenlandse Zaken een speciale vergadering gehouden om Bourgeois snel zijn geld te kunnen geven. Wij komen normalerwijs nooit bijeen op vrijdag en toch, deze keer moest dat per se gebeuren. Ik heb nog nooit zo snel een voorstel uit de oppositie – het was oorspronkelijk een wetsvoorstel van Bourgeois – wet zien worden. Ik heb nog nooit gezien, collega's, dat een PS'er, namelijk de heer Frédéric, op een woensdag voorstelt om speciaal voor de schone ogen van een Vlaamse nationalist, op vrijdag een bespreking en een stemming te organiseren, opdat die brave meneer zijn centen zou terugkrijgen.

De koppeling – collega Tastenhoye heeft er mij net nog eens op gewezen – blijft tot het bittere einde bestaan. De financiering van de heer Bourgeois blijft gekoppeld aan de bestraffing van het Vlaams Blok. Beide teksten moeten samen in de plenaire vergadering worden

violette n'est pas détrônée en Flandre. La N-VA a refusé la main tendue du Vlaams Blok et du CD&V et choisit à présent de servir bêtement la coalition violette.

Les réformes ont pour résultat que trois petits partis, Spirit, Groen! et N-VA, disparaissent du forum, même si Spirit peut se donner l'illusion d'avoir encore de l'importance. En tant que démocrate, je déplore cette évolution parce que leurs électeurs ont le droit d'être représentés. Libéraux et socialistes se présentent comme des démocrates, mais font fi dans leur législation du principe de la représentation proportionnelle.

A l'heure actuelle, la répartition des sièges entre les partis flamands et francophones connaît déjà un déséquilibre. Le Vlaams Blok compte 770.000 voix de plus que le MR mais obtient six sièges de moins. Les partis de la coalition violette veulent encore réduire au silence un quatrième parti. Etant donné qu'elle n'est pas en mesure d'adapter la législation électorale pour contrer le Vlaams Blok, la majorité essaie de réformer la loi relative au financement des partis. Elle veut instaurer une procédure pénale auprès du Conseil d'Etat, contre laquelle aucun recours en cassation n'est possible. Si ce n'est pas suffisant, il reste le "procès monstre", qui recommencera le 1er mars à Gand. Dans le cadre de ce procès, le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme requiert 50 millions de francs du Vlaams Blok et nos mandataires peuvent être déchus de leurs droits politiques. On a été jusqu'à modifier la Constitution pour y parvenir.

Le CD&V a raison d'évoquer une technique de libre-service au sujet de la double candidature et du retour des suppléants. Le premier ministre peut ainsi se faire élire au Parlement européen et M. Dewael,

besproken. Zo is het toch, mijnheer Frédéric? Hij dringt daar geweldig op aan. U moet zich dus voorstellen wat een blamage dat is voor Geert Bourgeois, die natuurlijk blijft ontkennen. Een paar weken terug is het in de pers verschenen. Het was trouwens grappig. Hij is net als een kind dat, de mondranden vol choco, blijft beweren dat het de chocopot niet heeft aangeraakt.

malgré son mandat de ministre fédéral, peut se présenter au Limbourg. Tout cela parce que le clan violet contrôle les médias et souhaite mettre en avant ses propres vedettes.

Ik blijf er dus bij dat de heer Bourgeois – hij is hier niet, hij staat wellicht ergens te wachten op zijn cheque –, ten eerste, beschaamd is en, ten tweede, wellicht ergens op die cheque, die hij krijgt van paars, staat te wachten. Waar hij die moet halen, weet ik niet, maar ik weet wel dat het een cheque is van 20 tot 25 miljoen frank. Die doet paars hem cadeau om zoveel mogelijk stemmen weg te graaien bij het Vlaams Blok en bij CD&V. Men weet bij paars bijzonder goed wat men hier uitsteekt en de koppige Einzelgänger Bourgeois leent zich tot dit manoeuvre, omdat hij nu eenmaal een koppig man is. Hij zal dus op 13 juni nog enkele tienduizenden Vlamingen, mag men vrezen, achter het baniertje van de N-VA kunnen blijven scharen.

Le seul aspect positif de la réforme électorale est que l'on votera différemment en Flandre et en Wallonie. Il est néanmoins scandaleux que cette loi entre en vigueur quatre mois à peine avant les élections. Nous ne soutiendrons bien évidemment pas ce projet.

Mijnheer Dewael, dat zijn natuurlijk zoveel tienduizenden stemmen die volstrekt ongevaarlijk zijn voor paars. U hebt dat ongelooflijk goed bekeken. Ze zijn volstrekt ongevaarlijk voor paars en zeker voor de sp.a, want die zijn altijd sluer dan jullie drie, De Gucht, Verhofstadt en Dewael. Jullie zal het wel wat kosten, zeker in West-Vlaanderen. Maar goed, de socialisten delen de laatste tijd toch de lakens uit en het is dus normaal dat het zo verloopt.

Collega's, ik blijf erbij dat de verantwoordelijkheid van de heer Bourgeois en de kans om paars al dan niet van de troon te stoten – stel u voor dat paars in Vlaanderen van de troon zou kunnen worden gestoten – kleiner wordt omwille van de koppige houding van de heer Bourgeois.

U weet allemaal dat wij reeds op 18 mei de hand hebben uitgestoken en, bij monde van onze partijvoorzitter, mededeelden dat wij bereid waren om water bij onze wijn te doen. U weet ook dat CD&V een hand gereikt heeft naar de N-VA, maar koppig als hij is, heeft de heer Bourgeois de rol op zich genomen van de nuttige idioot. Meer nog, hij zal centen krijgen en dat zullen wij zelfs goedkeuren. Dat is het probleem echter niet. Hij speelt de rol van nuttige idioot voor paars en zal ervoor zorgen dat de kansen van paars om in het Vlaams Parlement aan de macht te blijven, groeien. De heer Bourgeois spuwt dus in de uitgestoken hand, eerst van het Vlaams Blok en daarna van CD&V. Hij speelt daarmee het spel van paars en verdient derhalve de prijs van de koppigste ezel van Vlaanderen.

Collega's, het resultaat van dit alles zal zijn dat op één jaar tijd drie kleine partijen uit het democratisch forum zullen verdwijnen. Spirit is virtueel opgeslokt door de sp.a. Ze mogen nog doen alsof ze iets te betekenen hebben. Groen! En de N-VA moeten er ook aan. Alle drie zijn zij ten dode opgeschreven. Als democraat is dat eerlijk gezegd bedroevend.

Het zal u misschien verbazen en doen glimlachen, maar zelfs het uitschakelen van Groen! is bedroevend. Uiteraard blijven zij in mijn ogen een soort van gerecycleerde communisten die het ecologisch gedachtegoed misbruikt hebben. Ik blijf er echter bij dat ook zij recht hebben op een vertegenwoordiging, al is het dan wellicht een kleine

vertegenwoordiging. Ook hun kiezers hebben het recht om met enige kans op succes voor hun vertegenwoordigers te kiezen. Dat is nu evenwel niet meer het geval.

Collega's, de liberalen en de socialisten afficheren zich steeds als superdemocraten, maar wat ze hier uitspoken, gaat eigenlijk lijnrecht in tegen een van de hoekstenen van onze democratie, met name de evenredige vertegenwoordiging. Mijnheer Dewael, u gaat nu toch wel voor een stuk afbreuk doen aan de evenredige vertegenwoordiging. U gaat de kleine gedachtestromingen als het ware uitschakelen.

Mijnheer Dewael, terloops wens ik aan de hand van het volgende voorbeeld te illustreren hoe kras het eraan toe gaat in dit land. Nu reeds krijgen de Franstalige partijen meer zetels dan de Vlaamse. Als men het relatief berekent, dan is er eigenlijk toch wel een significant verschil. Het onwaarschijnlijkste verhaal is dat een partij als het Vlaams Blok met meer stemmen – bijna 770.000 stemmen – toch zes zetels minder heeft dan de MR die zich voordoe als een grote en belangrijke staatspartij. Stel u voor, mijnheer Dewael, dat wij zes zetels minder tellen hoewel wij meer stemmen hebben. Het is onwaarschijnlijk, maar dat is Belgisch. Dat is dus wat er gaande is.

U doet er dus nog een stukje bij. De kleintjes moeten ertussenuit tot meerdere eer en glorie van paars. De paarse partijen elimineren dus op één jaar tijd drie partijen en nemen zich voor nu ook een vierde monddood te maken.

Mijnheer de vice-eerste minister, u kunt natuurlijk de kieswetgeving niet meer gebruiken om het Vlaamse Blok kapot te krijgen. Dat is niet meer mogelijk. Prutsen aan de kieswetgeving om ons te pakken, daarvoor komt u iets te laat. Maar geen nood, zegt paars. Zij zullen de wet op de partijfinanciering veranderen. Dat bent u van plan. De vier regeringspartijen willen dus de wet derwijze aanpassen dat zij als regelrechte procureurs, mijnheer de gewezen advocaat, een strafprocedure kunnen opstarten om de dotatie van het Vlaams Blok te laten afnemen door de Raad van State. Te dien einde wordt de Raad van State hervormd tot een soort strafrechtbank. Voor alle veiligheid wordt zelfs een fundamenteel principe overboord gegoooid, in die zin dat we zelfs geen recht op beroep krijgen. Ook Cassatie – wat oorspronkelijk in de wet stond – vervalst. Dat is natuurlijk allemaal zeer democratisch en voor het goede doel, nietwaar.

In deze zaak die wij nu in de commissie voor de Binnenlandse Zaken moeten ondergaan, stelt u alleen het droogleggen van het Vlaams Blok voorop. Men haat het dat wij door onze propaganda de bevolking toch nog bereiken en dat wij toch nog de kans krijgen kiezers te overtuigen, hoewel wij door de media zeer worden gefnuikt. Dat kan niet langer voor paars, voor die grote democraten van de VLD en de sp.a. Dat kan niet langer, men moet het Vlaams Blok zijn centjes afnemen en dan is het gedaan met die propaganda. Bovendien is deze nog vrij goed ook. Stel u voor dat wij dit moeten laten duren!

En als dat niet helpt, collega's, is er natuurlijk ook het monsterproces dat op 1 maart in Gent begint. Dat is de tweede manier om een oppositiepartij het zwijgen op te leggen en om haar ook financieel te treffen. Men mag immers niet vergeten dat de nare pater zaliger 50 miljoen Belgische frank aan de rechter heeft gevraagd omdat hij zich zwaar geschoffeerd voelde. Onze mandatarissen kunnen bovendien

hun politieke rechten verliezen. Als wij in Gent een veroordeling oplopen, kan men op termijn onze politieke mandatarissen stuk voor stuk uitschakelen door eenvoudigweg hun politieke rechten verbeurd te verklaren. Zoals u weet, heeft men daarvoor aardig wat wetgevend werk verricht. Men heeft zelfs de Grondwet gewijzigd om toch maar het Vlaams Blok te kunnen pakken.

Ik kom nu tot de rest van wat CD&V zeer terecht de zelfbedieningstechnieken noemt. De heer Tant heeft het reeds gezegd en dus moet ik niet te lang erover doorbomen. Zo blijft bijvoorbeeld de dubbele kandidaatsstelling bestaan. Ik voorspel voor binnenkort een nieuwe hit op de BRT – ik zeg opzettelijk BRT: “Freya hier, Freya daar, Freya overal”. Dat is natuurlijk de bedoeling. Hun vedetten moeten aan bod komen. Aan de rest wordt niet te veel aandacht besteed. Er is ook de herinvoering van de opvolgers. Wat zullen wij meemaken? De heer Verhofstadt – de eerste minister bekleedt een toch niet onbelangrijke functie in dit land – zal zich laten verkiezen voor het Europees Parlement.

De heer Verhofstadt gaat zich laten verkiezen voor het Europees Parlement en daarna zeggen dat hij er niet naartoe wil. Patrick Dewael, federaal minister, zal niet ontbreken op het Limburgs appel. Hij staat, zoals men al vermoedde, onderaan. Ik neem aan dat bovenaan de lijst niet gaat omdat men hem in Limburg zou terugfluiten. Een levend voorbeeld van hoe men de bevolking bedriegt. Men is Belgisch minister en men laat zich toch verkiezen als Vlaams parlamentslid. De paarse bende – na alles wat ze uitspoken kan men ze moeilijk anders omschrijven – beheerst de meeste media – gelukkig niet allemaal. De paarse vedetten moeten allemaal opdraven. The show must go on, zegt de heer Slangen. Sedert kort mag ik zeggen de roemruchtige heer Slangen, om niet te zeggen de veroordeelde heer Slangen. Of is dat te veel gezegd in deze superdemocratie? De jongens en meisjes van paars moeten goed verzorgd worden op de buis en in de media in het algemeen. Men zal wellicht nog hier en daar een groentje weggopen. Stevaert is daar flink mee bezig links en rechts – waarschijnlijk links en extreemlinks, de band met de groenen is nogal dwaas. Ze gaan ook nog een aantal keer Bourgeoiske opvoeren, die ervoor moet zorgen dat CD&V en het Vlaams Blok wat stemmen mislopen. De klus is geklaard, men heeft de kieswet veranderd en paars is weer voor vijf jaar aan de macht. Dit is indroevig.

Ik wil besluiten met één positief punt. Door heel deze keshervorming wordt er voor het eerst verschillend gestemd in Vlaanderen en Wallonië. Wij kunnen dit als Vlaams-nationalisten alleen maar toejuichen. Wat we niet kunnen toejuichen, mijnheer Dewael, is de timing van heel deze zaak. Het is wraakroepend dat men, op het ogenblik dat de keshervorming gestemd is in de Senaat, op een kleine vier maanden van de verkiezingen zal staan. Mochten wij zo'n hervorming à la carte op vier maanden van de verkiezingen – net voor de verkiezingscampagne begint – doorvoeren, zou men moord en brand schreeuwen, zou men ons uitschelden voor antidemocraten, doodgravers van de democratie, enzovoort. Nu de liberalen en socialisten het doen, zwijgt – bijna – iedereen. Het is doodjammer. Wij steunen die zaak natuurlijk niet.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer De Man. De heer Cortois had gevraagd geduld te hebben, in de Kamer althans, tot 17 uur. De heer Bourgeois is nog niet aangekomen. De heer De Crem is ook

ingeschreven. Mevrouw Caslo is ingeschreven, evenals de heer Laeremans en mevrouw Nagy.

Mevrouw Caslo, komt u maar. Als de anderen er niet zijn, mijnheer de minister, doet u mij een suggestie. Sommige leden hebben mij ervan verwittigd dat ze in commissievergadering zijn.

03.02 Nancy Caslo (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Filip De Man heeft hier al een schitterende uiteenzetting gegeven over de huidige kieshervormingen. Toch wil ik nog kort mijn ongenoegen uiten over het partijtje zelfbediening dat paars speelt.

Het verkiezingsjaar 2004 is eindelijk officieel ingezet. Amper vijf maanden voor de Vlaamse verkiezingen weten wij eindelijk welke spelregels er zullen worden gehanteerd. Dat er enkele maanden voor de verkiezingen aan de kieswet wordt gesleuteld, is echter verontrustend. Het strookt niet met een goed, democratisch bestuur.

Dat zijn niet enkel mijn woorden. Zelfs voormalig Vlaams minister-president Patrick Dewael liet na de verkiezingen van mei 2003 weten dat de plannen voor een wijziging van de kieswetgeving voor het Vlaams Parlement beter konden worden opgeborgen, als daarover in september 2003 geen akkoord kon worden bereikt. Ook de Raad van Europa alsook de nieuwe Europese Grondwet vinden het niet goed dat landen minder dan een jaar voor de verkiezingen prutsen aan het kiessysteem.

In de Code voor Goede Praktijken staat letterlijk dat "het eigenlijke kiessysteem en de kieskringen niet kunnen worden gewijzigd minder dan een jaar voor een verkiezing". We zijn nu bijna februari 2004 en paars, inclusief de VLD-eerste minister met Europese ambities, legt alles – ook wat Europa denkt – naast zich neer, wanneer het niet in haar kraam past.

Wat mij nog meer zorgen baart, is de beweegreden achter de hervormingen, namelijk loutere zelfbediening van paars. De loopbaanplanning van de paarse kopstukken is het enige uitgangspunt van deze hervorming. Het gaat niet om inhoudelijke motieven, maar enkel om platvloers opportunisme, dat leidt tot nog meer wantrouwen in de politieke instellingen van het land en dus van onze democratie zelf.

In tegenstelling tot wat Verhofstadt ons voorhoudt, is het helemaal niet zijn bedoeling om de politiek dichterbij de burger te brengen. Integendeel, de provinciale kiesomschrijvingen brengen de politiek verder dan ooit van de burger. Verkiezingen zijn nog louter een zaak van mediageile kopstukken.

Toch heeft VLD, buiten aan de eigen kopstukken, nog aan één man gedacht, namelijk aan de heer Noël Slangen. Deze heer zal de verkiezingscampagne van VLD voor 2004 uittekenen. Collega's, dat zal dus worden gedaan door een oplichter, een sjoemelaar. Wees nu eerlijk. Dat is toch de enige, mogelijke conclusie die we kunnen trekken na de zware veroordeling van Noël Slangen en de verklaring van Karel De Gucht, die stelde dat hij Slangen niet wou broodroven.

Wat me nog stoort, is dat er veel kostbare tijd werd verspild. Maanden werd er geleet over de hervormingen, terwijl de echte problemen waarmee onze burgers dagelijks worden geconfronteerd, blijven

03.02 Nancy Caslo (VLAAMS BLOK): Cinq mois avant les élections, nous connaissons enfin les règles du jeu. Le Conseil de l'Europe trouve également cette situation incorrecte. Le gouvernement violet, sous la direction d'un premier ministre aux ambitions européennes, ne tient tout simplement pas compte du code de bonne conduite.

La réforme de la législation électorale sert exclusivement les intérêts du gouvernement violet. Ce self-service électoral ne fera qu'accentuer la méfiance envers les institutions politiques. Le maintien de la double candidature et l'introduction de circonscriptions électorales provinciales sont la preuve par excellence que cette réglementation a été taillée sur mesure pour les figures de proue du sp.a-spirit et du VLD. La politique sera désormais encore plus éloignée de la population et l'influence du cirque médiatique s'en trouvera renforcée. Noël Slangen, le tricheur, n'en sera pas fâché. Selon des spécialistes de la Constitution, la double candidature est trompeuse et discriminatoire.

Tout le blabla concernant ces réformes, qui a duré des mois, a détourné l'attention des véritables problèmes: la violence grandissante, le nombre croissant de faillites et le taux élevé de chômage. Tout cela ne se résout pas avec un méga conseil de ministres qui se contente de camoufler le manque de vision et de cohésion.

Le Vlaams Blok a approuvé les circonscriptions électorales provinciales afin d'éviter au Parlement flamand la honte qu'une assemblée fédérale définisse les règles de son élection.

bestaan. Ik denk hier bijvoorbeeld aan de toenemende gewelddelicten, de faillissementen en de daarmee gepaard gaande ontslagen. Volgens mij zullen we de huidige legislatuur afsluiten met 20.000 minder werkenden dan met de beloofde 200.000 bijkomende jobs.

Natuurlijk probeert men dat alles te verhullen door gauw een zogenaamde megaministerraad te beleggen. In mijn ogen – ook de media hadden die indruk – wilde de regering met deze stunt enkel verhullen dat ze niet op gang komt en er geen degelijke, paarse toekomstvisie bestaat. Men wilde ook verhullen dat er onenigheid bestaat tussen de verschillende coalitiepartners.

Dat even terzijde.

Het Vlaams Blok heeft in het Vlaams Parlement inderdaad de provinciale kieskringen mee goedgekeurd. Onze partij deed dat echter niet uit opportunisme, niet voor extra zetels. Extra zetels halen wij ook zonder kieswetten op maat gemaakt, en wel dankzij een degelijk programma dat door steeds meer en meer burgers wordt gedragen. Dankzij het Vlaams Blok werd het Vlaams Parlement wel de schande bespaard dat het federale niveau, inclusief de Waalse partijen met de PS op kop, zou beslissen hoe het Vlaams Parlement moet worden verkozen in 2004.

De huidige electorale zelfbediening van paars is echter een bisnummer van hetgeen we voorgeschoteld kregen vóór 18 mei. Ook toen werd de kieshervorming op een onfatsoenlijke manier door het Parlement geloodst. Meer nog, de regering negeerde de waarschuwingen van de Raad van State en ging bewust over de grenzen van de Grondwet heen, met als doel de herverkaveling van het Vlaamse politieke landschap, zoals de toenmalige paars-groene kopstukken voor ogen hadden.

Bovendien kregen de kiezer op 18 mei niet wat hem was voorgehouden. De kieswethervorming zou de kiezer meer invloed geven. Door de halvering van het gewicht van de lijststem en de vergroting van de kieskringen zouden meer kandidaten op basis van hun voorkeurstemmen worden verkozen. In werkelijkheid echter stemden de kiezers op 18 mei meer dan ooit tevoren op kandidaten. Hun invloed op de aanstelling van de verkozenen nam echter nauwelijks toe. Door de dubbele kandidaatstelling en de talrijke schijnmandaten namen heel wat verkozenen hun mandaat niet op, zodat na de verkiezingen een nooit geziene stoelendans op gang kwam. Zelfs kamervoorzitter Herman De Croo betreurde dat zijn Parlement door de talrijke opvolgers tot een vervangingsparlement was verworpen.

Dat partijpolitieke berekeningen – dus paarse zelfbediening – ten grondslag liggen van de kieswetgeving voor de gewestraden blijkt uit het feit dat paars weer niet wil raken aan die dubbele kandidaatstelling. Grondwetspecialisten menen dat een dubbele kandidaatstelling bij gelijktijdige verkiezingen de kiezer misleidt en dat de kandidaten die dat niet doen, benadeeld zijn. Paars wil echter tot elke prijs voor beide verkiezingen zijn kopstukken kunnen inzetten. Paars staat symbool voor kiezersbedrog. Een verkozen kandidaat kan immers slechts in één parlementaire halfzitting zitten en moet in het andere worden vervangen door zijn opvolger, waarvoor de kiezer

Nous assistons à une répétition des événements qui ont précédé les élections du 18 mai 2003, lorsque la législation électorale a été adaptée, d'une manière incorrecte et au dernier moment. En conséquence, l'électeur a eu encore moins d'influence qu'auparavant sur le choix des personnes appelées à siéger au Parlement. Même le président, M. De Croo, a exprimé son mécontentement à ce sujet. A présent, la double candidature et les suppléants vont à nouveau semer la confusion la plus totale.

Tous les moyens étaient bons pour faire passer les plans violets. La N-VA était certaine d'obtenir une subvention de l'Etat si elle ne s'alliait pas avec le CD&V et déposait une proposition visant à instaurer des circonscriptions électorales provinciales. En échange de son soutien, le cdH a obtenu un collège électoral distinct pour les germanophones. Le VLD a tenté d'amadouer Groen! avec une atténuation du seuil électoral.

Malgré un appel unanime lancé par l'ensemble des bourgmestres de la circonscription de Bruxelles-Hal-Vilvorde et le Parlement flamand, la majorité ne scindera pas cette circonscription électorale inconstitutionnelle.

La législation électorale est modifiée pour servir une majorité fortuite. Il est d'ailleurs inacceptable de faire passer cette réforme si peu de temps avant les élections. Les intérêts des partis de la majorité et des hommes politiques de premier plan pèsent plus lourd dans la balance que ceux de l'électeur. Il s'agit d'une évolution extrêmement fâcheuse.

niet heeft gekozen.

Paars wist zich in veel bochten te wringen om zijn zin te krijgen. De N-VA werd bewerkt. Die partij zou haar overheidsfinanciering terug ontvangen op voorwaarde dat de kartelgesprekken met CD&V werden afgebroken. De VLD wilde immers de grootste partij van Vlaanderen blijven. De N-VA moest ook een decreet indienen voor de invoering van provinciale kieskringen. Daarna werd het cdH gechanteerd. In ruil voor het behoud van het Duitstalige kiescollege voor de Europese verkiezingen verklaarden de Franstalige christen-democraten zich bereid om de nodige stemmen te leveren voor de vereiste meerderheid. Voorts werd er gestoeid met Groen!, de restanten van AGALEV. Vooral de VLD zwaaide met de mogelijke afzwakking van de kiesdrempel. Immers, als Groen! over die kiesdrempel gaat, gebeurt dat wellicht ten koste van het kartel sp.a-spirit en blijft de VLD de grootste.

Is er dan ten minste sprake van een positieve wending in het dossier-Brussel-Halle-Vilvoorde?

Neen, ook hier miste paars een unieke kans om alvast voor Europa een einde te maken aan de ongrondwettelijke kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Zij hebben deze kans bewust laten liggen ondanks het uitdrukkelijke en unanieme verzoek van de Vlaamse burgemeesters van Halle-Vilvoorde en van het Vlaamse Parlement. Het lot van de aldaar wonende Vlamingen behoort duidelijk niet tot het prioriteitenlijstje van paars.

Ik vat nog even samen. De belangen van de meerderheidspartijen en de paarse toppolitici wogen zwaarder door dan de belangen van de kiezer. De dubbele kandidaatstelling en de invoering van de provinciale kieskringen waren hiervan de voorbeelden bij uitstek. Ze waren op maat gesneden van de sp.a-teletubbies en de VLD-kopstukken. In een volwaardige democratie is het onaanvaardbaar de electorale spelregels op minder dan een jaar voor de verkiezingen nog te wijzigen. Dergelijke ingrepen geven de indruk dat ze meer te maken hebben met partijpolitieke berekeningen en de loopbaanplanning van een aantal politici, meer dan met de bekommernis om een rechtvaardig en doorzichtig kiesstelsel te hebben. De electorale zelfbediening van paars gaat voort. De kieswetgeving wordt hier aangepast met het oog op de meerderheid die aan het bewind is. Dit is zonder meer een kwalijke evolutie.

De **voorzitter**: Mevrouw Caslo, het was uw maiden speech, ik feliciteer u.

Le **président**: Je félicite Mme Caslo pour son maiden speech.

03.03 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, nous assistons à un débat qui semble avoir un impact surtout du côté néerlandophone. Lors des débats en commission, j'ai constaté avec étonnement que les modifications à la loi électorale qui vont intervenir semblent si peu concerner nos collègues francophones de la majorité ou de l'opposition, alors que ce qui est en train de se passer est passablement inquiétant, quel que soit le rôle linguistique de chacun car, de toute manière, nous serons de toute façon confrontés à une montée de l'extrémisme.

03.03 Marie Nagy (ECOLO): De wijziging van de kieswetgeving lokt hevige reacties uit bij de Nederlandstalige kamerleden. Ik ben dan ook verbaasd dat de reacties van hun Franstalige collega's uitblijven, vermits dit debat toch rechtstreeks verband houdt met de opgang van het extremisme in ons land.

Monsieur le ministre, le Conseil de l'Europe a pris une décision-cadre

recommandant notamment aux nouveaux pays adhérents à l'Union européenne de ne pas modifier la loi électorale dans l'année qui précède les élections. On demande donc à ces pays, dont on considère la démocratie moins avancée que la nôtre, de ne pas modifier les lois électorales dans l'année qui précède une élection et on le leur impose lorsqu'ils rentrent dans l'Union. Mais nous, appartenant à une démocratie avancée, nous considérons que ces principes que nous donnons aux autres ne nous sont pas applicables et on assiste ainsi à des modifications importantes des lois électorales importantes, qui ne sont pas anodines du point de vue des majorités qui les mettent en place.

J'ai vécu la commission de l'Intérieur où ce projet a été discuté, en lien direct avec ce qui s'est passé du côté du Vlaams Parlement, avec un vote aux deux tiers obtenu avec le soutien du Vlaams Blok. Quoi que l'on pense et quoi que l'on dise, c'est un événement politique majeur inquiétant pour la démocratie en Belgique.

Je tiens à relever un certain nombre de dispositions qui se trouvent dans la loi spéciale. Nous avons – et je sais que le débat aura lieu plus tard – approuvé la loi sur la représentation au Parlement européen de la Communauté germanophone. Je pense que c'est une loi qui était demandée par l'ensemble des forces politiques représentées au Conseil de la Communauté germanophone et c'est cela qui sera voté. C'est ce projet-ci qui vous vaut le soutien du cdH qui, par son abstention, permettra le vote de la loi spéciale introduisant le seuil des 5%.

Il est assez étonnant de voir un parti qui s'est opposé à l'introduction d'un seuil électoral monnayer de la sorte son vote, en échange d'un député européen. Il y a également la réintroduction des suppléants, donc un changement de point de vue. En début de législature précédente, le gouvernement arc-en-ciel avait supprimé les suppléants. Et puis, réflexion faite, tout le monde peut changer d'avis, monsieur Dewael, vous y compris.

Ik herinner eraan dat de Raad van Europa een kaderbesluit heeft genomen waarin hij de nieuwe lidstaten aanraadt hun kieswetgeving niet aan te passen tijdens het jaar dat aan verkiezingen voorafgaat.

België past de maatregelen die het anderen oplegt niet zelf toe, zeggend omdat het de democratische beginselen wil vrijwaren.

Het gaat hier om belangrijke wijzigingen die helemaal niet onbeduidend zijn in de ogen van de meerderheid die ze voorstelt.

De debatten in de commissie voor de Binnenlandse Zaken deden mij denken aan wat er in het Vlaams Parlement is gebeurd, waar de steun van het Vlaams Blok vereist was om de tweederde meerderheid te behalen. Dit is een belangrijk politiek feit dat een bedreiging vormt voor de Belgische democratie.

Wat de bijzondere wet betreft, keurden we de vertegenwoordiging van de Duitstalige Gemeenschap in het Europees Parlement goed.

De bijzondere wet tot invoering van een kiesdrempel van 5% zal worden goedgekeurd, dankzij de onthouding van de cdH, die daar haar eisen tegenover stelde.

Ik wijs erop dat de vorige regering, waarvan uw fractie, mijnheer Dewael, deel uitmaakte, besliste de opvolgers af te schaffen.

03.04 Patrick Dewael, ministre: Si l'on avait voté cette proposition au sein du Vlaams Parlement, alors les voix du Vlaams Blok auraient été sans signification. En outre, sous la législature précédente, vous avez soutenu la réforme pour les élections fédérales. Maintenant, vous avez changé d'avis et je comprends vos raisons mais c'est vous qui avez changé d'avis, pas nous.

03.04 Minister Patrick Dewael: Indien we in het Vlaams Parlement zouden stemmen, zouden de stemmen van het Vlaams Blok niets uitmaken. U steunde trouwens de kieshervorming tijdens de vorige regeerperiode. Ik begrijp wat hier achter zit, maar u bent het die van koers verandert.

03.05 Marie Nagy (ECOLO): Mais vous reconnaissez, monsieur le

03.05 Marie Nagy (ECOLO): Wat

ministre, que vous avez également changé d'avis sur la question des suppléants puisque les suppléants ont été supprimés depuis le premier projet de loi proposé par le gouvernement arc-en-ciel, dans le cadre d'une réforme qui s'est avérée ne pas correspondre aux objectifs qu'il s'était fixés. Comme on le voit avec cette loi-ci, il n'est pas tout à fait incongru de constater qu'une réforme introduite donne des résultats contraires à ceux escomptés.

Monsieur le ministre, je pense que c'est plutôt parce que vous êtes dans une coalition vous mettant en concurrence avec vos amis du sp.a qui se livrent avec vous à une lutte assez féroce pour des parts de marché, mais vous savez bien que l'introduction du seuil de 5% a eu pour conséquence première le renforcement du Vlaams Blok. Grâce à ce seuil de 5%, ils ont obtenu deux élus supplémentaires. C'est un fait visible quand on analyse les résultats électoraux et cela risque de se reproduire aux élections régionales prochaines puisque vous introduisez ce seuil des 5%. Si se tromper, commettre des erreurs peut être humain, persévérer dans l'erreur et dans le renforcement du parti d'extrême droite est diabolique.

Il est étonnant de constater les configurations qui votent les lois du côté néerlandophone et de voir comment le cdH soutient une telle proposition, pour des raisons de répartition de parts de marché au niveau régional.

Vous signalez que c'est une question d'opportunité parce que cela affecte Groen! Je n'ai aucun problème à le reconnaître, monsieur le ministre. La sincérité fait partie de ma manière d'envisager la politique. À un moment donné, il faut constater les conséquences des décisions prises. À la limite, la répartition des parts de marché électoral n'est pas l'élément le plus important. Pour moi, l'élément le plus important dans l'évaluation du vote de cette loi a été la progression du Vlaams Blok.

C'est incroyable: d'une part, on passe son temps à essayer de contrer ce parti, à essayer de limiter les moyens financiers qui lui seront octroyés et, d'autre part, on lui donne la possibilité de se renforcer au niveau électoral. Je veux dénoncer cette situation dont la logique m'échappe complètement. Je m'y oppose fortement, d'autant plus que celle-ci vaut également pour les élections régionales bruxelloises, ce qui aura pour conséquence le blocage des institutions bruxelloises.

A Bruxelles, le Vlaams Blok représente 38% de l'électorat néerlandophone, c'est donc le premier parti néerlandophone à Bruxelles. Et vous allez lui donner une prime avec l'introduction du seuil. Vous allez ainsi faciliter le blocage des institutions bruxelloises à Bruxelles, ce qu'aucun démocrate dans ce pays, quel que soit son avis à propos des institutions bruxelloises, ne souhaite.

Cela relève de la responsabilité de la majorité, mais aussi du cdH qui croit se débarrasser ainsi du CDF. Ce n'est pas une motivation très glorieuse, au vu du résultat.

Cette situation est particulièrement inquiétante. Actuellement, même le Front National hésite à venir renforcer cette droite haineuse qui se développe à Bruxelles dans le but de bloquer institutionnellement la Région. A mon avis, les conséquences risquent de s'étendre au-delà de la Région bruxelloise et de créer ce que certains ont appelé un jour

de opvolgers betreft, bent u dat.

De achterliggende reden moet worden gezocht in de concurrentie tussen uw partij en de sp.a, maar u weet ook dat de invoering van de kiesdrempel van 5% het Vlaams Blok de kans gaf om te groeien. De invoering van een kiesdrempel van 5% op het niveau van de Gewesten zou hetzelfde gevolg kunnen hebben.

Zich vergissen is menselijk, maar op die weg voortgaan is des duivels.

"la bombe atomique institutionnelle". La majorité actuelle et le cdH porteront une lourde responsabilité lors de ces prochaines élections.

Je déposerai une nouvelle fois mon amendement visant à supprimer le seuil des 5% prévu dans le projet du gouvernement. Par ailleurs, je continuerai à m'opposer à cette disposition qui constitue objectivement une arme pour un parti que je veux combattre car il ne favorise en rien la démocratie.

03.06 Willy Cortois (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, ik wil de voorzitter bedanken omdat ik onmiddellijk naar het spreekgestoelte mag gaan.

(...): Daarvoor zijn we gekomen.

03.07 Willy Cortois (VLD): Daarvoor bent u speciaal gekomen. Ik wil u daarvoor hartelijk danken. Ik stel dat ten eerste op prijs.

Mijnheer de minister, wat de grote lijnen van de wijziging van de kieswetgeving betreft, hebben wij vanuit de VLD uiteraard geen probleem. We hebben dat ook in de commissie duidelijk gemaakt. Er is nu een uniformiteit geschapen tussen federale en andere verkiezingen. De burger heeft het bijzonder moeilijk met de staatsstructuur die wij samen – ik zal nog voorzichtig zijn – hebben opgesteld. Als we de zaken eenvoudiger kunnen maken – mijnheer Tant, u bent daar een voorstander van – meen ik dat dit in ieder geval een goede zaak is.

Collega's, de kiesdrempel was een tweede heet hangijzer. Ik moet vaststellen dat dit in heel wat democratische landen bestaat, bijvoorbeeld in Duitsland. Is Duitsland geen democratisch land? De meest extreme vorm, mijnheer de vice-premier, bestaat in Groot-Brittannië, waar ze het principe van "the winner takes all" huldigen. Als ik nu en dan, bij gebrek aan beter, 's avonds laat naar de BBC kijk en ik zie daar de debatten in het Parlement, heb ik dikwijls de indruk – tenzij ik mij vergis – dat het een democratie is die leeft, waar ook het Parlement echt leeft en de confrontatie tussen meerderheid en oppositie toch wel zeer scherp is.

De **voorzitter**: Mijnheer Bourgeois, wenst u te onderbreken over het Britse Parlement?

03.08 Geert Bourgeois (N-VA): Over het Britse Parlement en ook over ons Parlement, mijnheer de voorzitter.

Ik geef collega Cortois voor een keer gelijk. Ik kijk ook wel eens met een beetje naijver en jaloezie naar de debatten in het Britse Parlement. Dat is inderdaad een democratie waaraan wij soms een punt kunnen zuigen. U komt net als ik van het debat over DHL. U hebt nog eens meegemaakt dat de eerste minister het nodig vond om kamerleden die aandrongen en vragen stelden, uit te schelden, terecht te wijzen en te weigeren om te antwoorden. We kunnen inderdaad nog wel wat leren van Groot-Brittannië, maar u ziet over het hoofd, mijnheer Cortois – dat is natuurlijk de essentie – dat er in Groot-Brittannië een meerderheidssysteem is en dat er hier een evenredigheidssysteem is, van laag tot hoog, van gemeenteraad tot Europees Parlement. Niemand minder dan de vice-premier, de heer Dewael, heeft het nog eens bevestigd bij de parlementaire voorbereiding in de commissie. Er zijn twee zaken waaraan zo'n

03.07 Willy Cortois (VLD): J'adhère aux grands principes de la réforme électorale: elle apporte une uniformisation aux différents niveaux de notre pays. Il est dans l'intérêt du citoyen de simplifier un tant soit peu notre structure étatique complexe.

De nombreux pays démocratiques ont un seuil électoral. C'est le cas de l'Allemagne, par exemple, et de la Grande-Bretagne, que l'on connaît d'ailleurs pour le dynamisme de ses débats parlementaires.

03.08 Geert Bourgeois (N-VA): La sincérité est une qualité majeure en politique: force est ainsi de constater les conséquences néfastes des décisions prises. Le renforcement du Vlaams Blok constitue l'élément primordial dans l'évaluation du vote de cette loi. La situation est insensée: d'une part, on passe son temps à essayer de contrer ce parti et à limiter les moyens financiers qui lui seront octroyés et, d'autre part, on lui donne la possibilité de se renforcer au niveau électoral.

hervorming moet beantwoorden. Ze mag niet strijdig zijn met de Grondwet en het gelijkheidsbeginsel en ze moet de evenredigheid respecteren. Met die drempel van 5 procent op Vlaams vlak is dat niet het geval. Ik zal dat straks nog eens aantonen.

Il convient donc de dénoncer cette logique paradoxale qui donne la possibilité à un parti extrémiste, qui représente déjà 38% de l'électorat bruxellois néerlandophone, de bloquer les institutions bruxelloises. Les conséquences risquent de s'étendre au-delà de la Région bruxelloise pour créer ce que certains appellent "la bombe atomique institutionnelle". La majorité actuelle et le cdH porteront une lourde responsabilité lors de ces prochaines élections. Je redéposerai donc mon amendement visant à supprimer le seuil de 5% qui constitue objectivement une arme pour un parti que je veux combattre.

Je suis d'accord avec M. Cortois au sujet de la Grande-Bretagne. Je regarde souvent ces débats avec jalousie mais la Grande-Bretagne a un système majoritaire alors que nous fonctionnons avec un système proportionnel. La réforme électorale ne doit donc pas seulement être conforme à la Constitution, elle doit aussi respecter la proportionnalité, ce qui n'est pas le cas.

03.09 Willy Cortois (VLD): Dat is het verhaal van ieder zijn waarheid. Eigenlijk was de fundamentele opmerking dat dit een beschadiging van de democratie is. Anderzijds moeten we toch ook vaststellen – ik stel dat iedere dag vast – dat, wie ook in de meerderheid of in de oppositie zit, een veelheid van politieke partijen de besluitvorming in de democratie niet ten goede komt. Dan krijgt men minder aangename fenomenen zoals een verzuring van het kiezerskorps, dat zich de jongste jaren via het Vlaams Blok heeft geuit.

03.09 Willy Cortois (VLD): Une profusion de partis politiques ne facilite pas la prise de décision et ne sert pas la démocratie. Le corps électoral s'en irrite.

03.10 Paul Tant (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil daarop niet dieper ingaan, maar de verwijzing naar het Britse parlement is een interessante verwijzing. Wel moet men alle elementen op tafel leggen. In een tweepartijensysteem reikt de stem van de kiezer in de richting van het door hem of haar gewenste beleid veel verder. Aangezien er slechts twee partijen zijn kiest men veel meer dan bij ons voor een programma, al is dat natuurlijk een grandioze veralgemening. Wij hebben gekozen voor een representatief parlement. Dat is het geëigende kenmerk en de reden van de evenredigheid. Dus is de verwijzing naar het Engelse parlement niet helemaal afdoend. Dat stelsel heeft zijn waarde, met name echte evenredigheid en dus de representativiteit, maar daarnaast ook de werkelijke draagwijdte van de stem van de kiezer. Volgens mij reikt die in het Britse systeem verder dan in het onze. Wat gebeurt er immers bij ons? Na de verkiezingen gaat men na waar men een meerderheid kan vinden en

03.10 Paul Tant (CD&V): Le système bipartite d'application en Grande-Bretagne permet à l'électeur de privilégier un programme bien plus que dans notre pays. Il verra ainsi son vote se rapprocher davantage de la voie dans laquelle il souhaite réellement s'engager. En tout état de cause, un renvoi au modèle britannique est quelque peu hors de propos étant donné que nous disposons d'un parlement représentatif.

past men de programma's in elkaar, zodat de kiezer die zich door programmaoverwegingen zou hebben laten leiden, zich eventueel bedrogen kan voelen. Dat is het nadeel van ons systeem.

03.11 Bart Tommelein (VLD): Zoals de liberale kiezers.

03.12 Paul Tant (CD&V): Mijnheer Tommelein, dit is misschien het verschil tussen u en mij, maar ik probeer de systemen als dusdanig te vergelijken. Ik begrijp uw jeugdig ongeduld en des te meer dat ik dat nu moet proberen te gelde te maken. Maar beheers u toch maar en kleur het hier in godsnaam niet meer partijpolitiek in dan nodig. Daardoor zal het debat alleen maar rijker worden.

03.13 Willy Cortois (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik zal het niet hebben over de beheersing. Ik geef toe dat er waarschijnlijk veel waarheid schuilt in de woorden van de heer Tant. Het is een debat dat misschien in de toekomst kan worden gevoerd.

Bovendien, mijnheer Tant, geef ik toe dat u met een bepaalde autoriteit en een zeker gezag kunt spreken, vermits u veertig jaar regeringsdeelname hebt mogen meemaken. Het andere lid echter niet en eigenlijk heeft men hem daarmee onrecht aangedaan. Ik erken dat u met een bepaald gezag kunt spreken door het feit dat u de parlementaire werkzaamheden veertig jaar van nabij hebt mogen meemaken. Wij hebben daarin iets minder ervaring. Ik luisterde met veel aandacht naar uw bedenkingen.

03.14 Paul Tant (CD&V): Men merkt aan de teksten dat u inderdaad wat minder ervaring hebt. Tot nu toe werd het aan het land evenwel onthouden Paul Tant de diensten te laten bewijzen die hij aan de natie had willen bewijzen.

03.15 Pieter De Crem (CD&V): Aan de democratie wel!

De **voorzitter**: Collega's, laat de natie maar met rust en de heer Tant ook.

03.16 Willy Cortois (VLD): Mijnheer de voorzitter, het volgende discussiepunt was het opnieuw invoeren van de opvolgers. Opvolgers of geen opvolgers, wij hebben gekozen voor het systeem waarbij men ministers vervangt. Ik stel vandaag vast dat de meeste ministers zich aan verkiezingen hebben onderworpen alvorens minister te worden. Dat was in het verleden ook niet altijd het geval want toen ging het om extra-parlementsleden en extra-kabinetsleden, personen met een grote bekwaamheid. Dat was ook niet bijzonder democratisch. Nu werd het systeem van de opvolgers ingevoerd. Als men het systeem van de opvolgers niet invoert, blijft men met een probleem. Het is in wezen een secundaire aangelegenheid. De minister wordt vervangen. Hoe hij wordt vervangen, lijkt mij minder belangrijk.

In de commissie voor de Binnenlandse zaken heeft men gesteld dat de zaken anders verlopen voor gemeenteraadsverkiezingen. Als ik het me goed herinner worden bij de gemeenteraadsverkiezingen eerst de effectieven aangeduid en houdt men voor de opvolgers opnieuw rekening met de lijststem. Hier past men een prioriteit toe in volgorde van de lijst.

Iedereen was het eens over het principe "hoe jonger, hoe beter". De leeftijd van 18 jaar bereikt hebben om verkiesbaar te zijn is een

03.16 Willy Cortois (VLD): Réintroduire les suppléants ne constitue pas la priorité. Le système en vigueur prévoit le remplacement des ministres. A cet égard, je tiens à souligner qu'auparavant, les ministres n'étaient pas toujours issus du Parlement, ce qui ne constitue pas non plus un modèle de démocratie.

L'éligibilité à dix-huit ans est le corollaire de l'obligation de vote à dix-huit ans.

Les arrondissements électoraux relèvent de la compétence des Régions. Nous ne pouvons qu'en prendre acte au niveau fédéral.

Nous avons soutenu l'amende-

logisch gevolg van de stemplicht vanaf 18 jaar. Daarover was iedereen het eens.

Wat de kiesomschrijvingen betreft, dit is een zaak van de Gewesten. We hebben daarvan akte genomen. Vermits ik bijzonder veel respect hebben voor de autonomie van de deelstaten is het evident dat ik hierover geen uitspraken wens te doen. Anders zou u mij kunnen verdenken de partijpolitieke weg op te gaan, iets dat zeker niet het geval is en helemaal niet mijn bedoeling is.

Wat de Europese zetelverdeling betreft, heb ik mijn standpunt in de commissie klaar en duidelijk gemaakt. Mijnheer Laeremans, wij hebben, mijns inziens terecht, het amendement van de heer Bourgeois gesteund dat de feitelijke splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde naar aanleiding van de Europese verkiezingen voorstelt. Zowel gisteren als vandaag sta ik achter deze eis. Alleen al om grondwettelijke redenen moet men deze splitsing doorvoeren. Ik zal een amendement herindienen. Mijnheer De Crem, ik heb uw amendement nog niet kunnen lezen omdat onze agenda overvol zit. Mocht uw amendement in dezelfde lijn liggen, zal ik uw amendement mee goedkeuren. Meer zelfs, ik zal nog een poging ondernemen om een aantal van mijn collega's te overtuigen om het in zijn huidige vorm, voorliggend ontwerp niet goed te keuren.

03.17 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, dit is nieuw en belangrijk. Mijnheer Cortois, inzake de goedkeuring van het amendement van de heer Bourgeois gebruikte u de pluralis majestatis-vorm "Wij hebben de amendementen goedgekeurd in de commissie". In de commissie was u de enige van de VLD die het amendement heeft goedgekeurd.

Ik zou bijzonder verheugd zijn mocht u – u bent nog fractievoorzitter geweest – inderdaad namens uw VLD-fractie spreken. Dat zou een belangrijk nieuw feit zijn. Ik hoop ten eerste dat de VLD-fractie in haar geheel de amendementen goedkeurt. Op dat ogenblik zitten we in een nieuwe situatie. Op dat ogenblik moet nog alleen sp.a overtuigd worden. Ook hier kan spirit voor het beetje Vlaamse reflex zorgen. Ik kijk naar de heer Lambert die mogelijks gehoor heeft voor uw uitspraken. Mocht bij spirit en mevrouw Detiège van sp.a eindelijk het licht gaan branden en zij zouden luisteren naar hun partijgenoot Leo Peeters, dan bereiken we een meerderheid en zijn we eindelijk zover dat althans voor de Europese verkiezingen de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde kan worden geforceerd. Dat kost de Franstaligen niet één zetel. Het kost de Franstaligen niks.

Mijnheer Cortois, ik hoop dat u uw woord gestand doet en uw hele fractie probeert te overtuigen en dat de sp.a hetzelfde doet zodat eindelijk de unitaire kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde wordt gesplitst. Dat is een bijzonder behartenswaardige uitspraak. Ik kijk met belangstelling uit naar het stemgedrag van de VLD.

03.18 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik was ook verrast door het woordgebruik van onze goede collega Cortois, die het over "wij" had: "Wij hebben goedgekeurd."

Mijnheer Cortois, we mogen dus aannemen dat uw stemgedrag in de commissie namens de hele fractie is. Uw fractieleider is hier afwezig. U neemt het woord namens de VLD. Het is dus heel belangrijk om nu

ment de M. Bourgeois, qui équivaut à une scission de fait de l'arrondissement de Bruxelles-Hal-Vilvorde pour la répartition des sièges à l'échelle européenne. Demain, je voterai en faveur de l'amendement de M. De Crem s'il suit une voie analogue et je m'efforcerai autant que possible de convaincre mes collègues de faire de même.

03.17 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): M. Cortois affirme-t-il à présent s'exprimer au nom du groupe VLD ? Cela créerait une situation nouvelle et signifierait qu'il ne faudrait plus convaincre que le sp.a et spirit, qui, nous l'espérons, défend encore la cause flamande. Et alors l'arrondissement unitaire de Bruxelles-Hal-Vilvorde pourrait au moins être scindé pour les élections européennes, ce qui ne coûterait d'ailleurs rien aux francophones.

03.18 Geert Bourgeois (N-VA): Il est effectivement important de savoir si M. Cortois parle au nom de son groupe ou si son attitude doit servir, selon le procédé devenu classique, d'alibi flamand.

van u te vernemen of u zult zorgen voor het klassieke schaamlapje voor de Vlaamse – horresco referens – Liberalen en Democraten, dan wel of u spreekt namens de hele fractie.

03.19 Willy Cortois (VLD): Mijnheer de voorzitter, het woordje “wij” was waarschijnlijk een lapsus. Het is niet mijn gewoonte om in de wij-vorm te spreken. Ik voeg er echter aan toe dat ik nog een aantal mensen van de fractie zal proberen te overtuigen om het voorstel te steunen.

Mijnheer Bourgeois, ik heb de bevoegdheid noch de macht om namens de hele fractie te spreken. Voor u is dat gemakkelijk. U kan “wij” zeggen, zelfs als het om u alleen gaat.

Het is echter duidelijk dat ik standvastig mijn standpunt zal blijven verdedigen. Waar nodig zal ik blijven zeggen dat de splitsing van het kiesarrondissement moet worden gerealiseerd. We wachten er nu al veertig jaar op. Wat mij betreft, is het de hoogste tijd.

Mijnheer de voorzitter, ik beschik echter niet over de bevoegdheid om te verklaren dat de hele VLD-fractie mijn standpunt zal volgen. Ik heb echter wel de vrijheid om uiteindelijk de stem uit te brengen die ik wens uit te brengen.

Mijnheer Bourgeois, ik wil u geen valse hoop geven, maar u hebt mijn sympathie. Dat is toch al iets.

03.20 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer Cortois, als u nu eens zo ambitieus zou zijn als ik en 100% van de leden van uw fractie “ja” zou laten stemmen?

03.21 Willy Cortois (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik zal het daarbij laten. Ik kan enkel zeggen dat ik mijn best zal doen om zoveel mogelijk leden van mijn fractie te overtuigen.

Mijnheer Tant, ik weet dat ik op uw morele steun mag rekenen, wat toch wel erg belangrijk is.

Mijnheer de voorzitter, persoonlijk zal ik mij morgen in elk geval onthouden bij de stemming over het laatste ontwerp.

03.22 Jacqueline Galant (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, nous abordons aujourd'hui en séance plénière l'examen d'une impressionnante série de projets de loi modifiant des lois électorales régionales.

Je pense que d'un point de vue légistique, le dossier a de quoi effrayer même les plus habitués de cette assemblée. Rien n'est simple en Belgique, on le dit souvent, mais c'est vrai quand on aborde les matières institutionnelles et surtout le maillage complexe des dispositions électorales de ce volet. Heureusement, cette complexité technique n'est supportée que par les parlementaires, éventuellement par l'administration, mais, en l'espèce, elle a pour but et pour légitimation aussi de faciliter la vie des citoyens, de simplifier leurs rapports avec le monde politique et, partant, de leur rendre leur pleine capacité à trancher les différentes options politiques qui seront abondamment développées dans les semaines qui viennent.

03.19 Willy Cortois (VLD): Le pluriel était un lapsus. Néanmoins, je tenterai de convaincre également mon groupe d'opter en faveur de la scission. Je n'ai toutefois ni la compétence ni le pouvoir de m'exprimer au nom de tous les membres de mon groupe. J'éprouve une grande sympathie pour l'amendement, mais s'il n'a aucune chance de passer, je m'abstiendrai au moment du vote sur le projet.

03.22 Jacqueline Galant (MR): We vatten de bespreking van de wetsontwerpen tot wijziging van de regionale kieswetgeving aan. Het gaat om een complex dossier, maar de bedoeling is het leven van de burger te vergemakkelijken en zijn betrekkingen met de politiek te vereenvoudigen.

In de commissie Binnenlandse Zaken hoorde ik het tegenovergestelde: dat socialisten en liberalen de electorale kaarten dooreenschudden, dat de hervorming de burger in verwarring brengt... Deze aanpassingen

J'ai entendu en commission de l'Intérieur le discours inverse, à savoir qu'à l'instar de la majorité arc-en-ciel, socialistes et libéraux s'employaient une fois de plus à brouiller les cartes électorales, que la multitude des réformes déroutait le citoyen, qu'il ne s'agit que de bétonner des positions acquises en mai dernier.

Je crois qu'il faut être sérieux! Tout un chacun qui a pris connaissance des modifications proposées s'est rendu compte qu'elles s'inscrivent dans le droit fil des modifications apportées aux législations électorales pour la Chambre et pour le Sénat. Il n'y a donc pas de surprise en la matière, je crois que l'électeur ne s'y trompera pas. Il verra en effet que les élections régionales suivent la même logique que les législatives. Il verra des suppléants sur les listes comme il en avait vu en mai dernier, il entendra parler d'un seuil électoral comme cela avait été le cas lors de la proclamation des résultats des législatives. Il verra aussi qu'il y a plus de femmes sur les listes. Les règles de parité sont identiques, tout comme celles visant à réduire de moitié l'effet dévolutif, règles qui s'appliqueront pour la première fois le 13 juin prochain.

Il sait, et nous nous emploierons à le réaffirmer, qu'au-delà de l'uniformisation, l'intégralité des réformes proposées tend à lui soumettre un système plus simple qui tient compte des réalités actuelles de la société, un système qui lui permet de façonner plus directement le paysage politique nouveau. C'est évidemment très important pour le groupe MR.

Vous savez que nous avons toujours été favorables à l'instauration de plus de démocratie directe ainsi qu'à la mise sur pied d'un système électoral permettant de traduire plus efficacement les grandes tendances exprimées par l'électorat. Et c'est bien cela que nous nous apprêtons à faire aujourd'hui, en reproduisant dans les lois électorales régionales les grandes nouveautés apparues l'année dernière pour les législatives.

Quelles sont-elles?

Il y a tout d'abord le seuil électoral. Je ne reviens pas sur les modalités techniques, sinon pour dire que l'on parle d'un seuil ou d'un double seuil de 5%. C'est une correction importante apportée au système proportionnel. Il ne faut pas s'en cacher, c'est une petite révolution en Belgique. Je pense que le mécanisme a donné satisfaction lors du dernier scrutin. Il a, en tout état de cause, nos faveurs de principe. Ce seuil est pour nous un outil contre la fragmentation du paysage politique et contre les idéologies extrémistes. Très clairement, il s'agit de contrer les dysfonctionnements induits par le système proportionnel dans sa forme la plus absolue et donc de mettre à l'écart les groupes ou les groupuscules dont le message politique n'a reçu qu'un très faible écho dans l'opinion publique.

Je conçois tout à fait que l'on puisse être opposé à cette logique. Il y a des principes démocratiques très forts qui soutiennent la logique proportionnelle, mais il y en a d'autres pour légitimer l'introduction d'une dose de système majoritaire dans notre modèle belge, le principal étant que ces corrections permettent au corps électoral d'infléchir plus efficacement la gestion politique de son pays. Il s'agissait là d'une revendication de longue date des réformateurs.

liggen echter in het verlengde van de wijziging van de kieswetgeving voor het federale niveau. Voor de kiezer is het duidelijk dat die lijn wordt doorgetrokken: met opvolgers, zoals in mei vorig jaar, een kiesdrempel van 5% en meer vrouwen op de lijsten. Enerzijds worden de systemen dus op elkaar afgestemd, anderzijds stelt men een eenvoudiger stelsel voor, dat rekening houdt met de bestaande toestand.

Deze ontwerpen nemen de belangrijke nieuwe maatregelen die we kenden naar aanleiding van de wetgevende verkiezingen over op het niveau van de deelstaten.

Vooreerst dus de kiesdrempel, die een belangrijke correctie doorvoert op het proportioneel stelsel.

Dat mechanisme, dat positief bleek tijdens de laatste verkiezingen, is een instrument tegen de verbroekeling van het politieke landschap en tegen extremistische ideologieën. De democratische beginselen schragen weliswaar de proportionele logica, maar door de invoering van bepaalde aspecten van het meerderheidsstelsel, wordt een efficiënter politiek beleid mogelijk.

In dezelfde logica is er de nieuwe methode om de lijststem over te dragen. De rol van de kiezer wordt versterkt: hij kan de volgorde op de lijsten doen veranderen. Op dit ogenblik wordt deze devolutive kracht slechts gehalveerd. Wij wensen echter verder te gaan.

De afschaffing van de opvolgers is dan weer niet doorgevoerd. Al was dit een logisch stap geweest, toch zijn er ook voordelen aan het behoud van de opvolgers. Zo kunnen jongere kandidaten – alleen via dit mechanisme – ook een plaatsje op de kieslijsten veroveren. Wij steunen het dan ook.

Nous sommes satisfaits de la voir se profiler dans les présents projets de loi.

Dans la même logique, il ne faut pas oublier que le prochain scrutin sera l'occasion d'expérimenter pour la première fois, dans le cadre des élections régionales, le nouveau mode de dévolution de la case de tête. Les cinq projets ne changent rien au système. Ici aussi, ce qui a été présenté à l'électeur le 18 mai, sera utilisé le 13 juin prochain. Il sait que son rôle est renforcé.

Ces voix de préférence peuvent faire changer l'ordre des listes établies par les états-majors des partis politiques. C'était une évidence, mais vous savez combien il a été difficile de la traduire dans un accord politique. Je rappelle que l'effet dévolutif n'est réduit que de moitié. Le groupe MR est favorable à une avancée dans ce dossier.

En l'état, nous sommes satisfaits de voir s'appliquer pour la première fois cette importante réforme à l'occasion de l'élection des Conseils régionaux.

Par contre, nous ne sommes pas satisfaits de la réforme organisant la suppression des suppléants. Elle avait pourtant été votée en même temps et s'inscrivait surtout dans la même logique. Cependant, il est vrai qu'à partir du moment où l'on rend les pleins pouvoirs à l'électeur, il est normal d'assumer totalement les choix qui ont été posés et de pourvoir au remplacement éventuel des élus dans l'ordre prévu sur la liste.

Aujourd'hui, le gouvernement propose de revenir sur cette idée, comme cela a été le cas pour le scrutin du 18 mai, en avançant qu'il existe d'autres avantages favorables au maintien des suppléants. Je songe en priorité à l'ouverture des listes aux candidats plus jeunes ou moins connus.

Dans le climat actuel de "starification", il n'est pas aisé de faire sa place. Pourtant, il y a, dans toutes les circonscriptions et dans tous les partis, des candidats qui doivent pouvoir avoir la chance de démontrer ce qu'ils valent et leur capacité à traduire les aspirations des citoyens. Cela n'est pas possible, selon moi, sans le mécanisme des suppléances, compte tenu précisément de la réduction pour moitié de l'effet dévolutif de la case de tête. On peut donc constater que deux logiques s'affrontent. Le groupe MR, après avoir longtemps réfléchi à la question, soutiendra l'ultime aménagement.

Il est également question de l'ouverture à de nouvelles têtes dans les deux derniers points importants des projets en discussion. Je songe tout d'abord à l'abaissement à 18 ans de l'âge d'éligibilité ainsi qu'aux règles de parité hommes/femmes. Ce dernier point n'est pas à proprement parler une nouveauté, mais il est mentionné formellement. De plus, il sera utilisé pour la première fois dans le cadre des élections régionales.

On comprend donc que cette réforme s'inscrit pleinement dans la logique du nouveau système électoral tel qu'imaginé par le gouvernement. Il s'agit de se mettre en phase avec la réalité des électeurs. Dès lors, quoi de plus normal que les listes électorales reflètent la proportion des femmes dans la société! Je connais les

Wat de gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen betreft, deze zal bij de gewestverkiezingen worden bevestigd, en de kieslijsten zullen het aantal vrouwen in de samenleving weerspiegelen. Sommigen hekelen de quota, maar de resultaten zijn zichtbaar: er zetelen al meer vrouwen in het Parlement. Wij verheugen ons over deze vooruitgang.

Ik sta sceptischer ten aanzien van het feit dat de leeftijd waarop men kan worden verkozen, tot 18 jaar werd teruggebracht. Op die leeftijd mag men inderdaad ook voor het eerst gaan stemmen, maar men heeft nog geen enkele beroepsopleiding genoten en men kan op weinig ervaring terugvallen. Deze vragen zijn nog acuter wanneer het gaat om de leeftijd waarop iemand tot Minister wordt benoemd. Wie is op die leeftijd bekwaam genoeg? Dit gezegd zijnde, kan deze maatregel de verhoudingen tussen de jongeren en de politiek wellicht verbeteren. Onze fractie zal dan ook voor deze wijziging steunen.

Volgens dezelfde redenering had men gelijk de verkiesbaarheid-leeftijd voor het Europees Parlement en zelfs voor de Kamer en de Senaat kunnen verlagen.

Ik besluit met te stellen dat deze wetsontwerpen het kiesstelsel vereenvoudigen en begrijpelijker maken. Deze stroomlijning van de regelgeving ter zake draagt dan ook onze volledige steun weg.

De voor de Europese verkiezingen voorgestelde oplossing is logisch, maar ik houd mijn hart vast voor het amendement dat de heer Van der Maelen cs hebben ingediend. We kunnen maar moeilijk begrijpen waarom dezelfde soepelheid niet aan de dag gelegd kan worden voor de wijze waarop de Belgen die in het buitenland verblijven kunnen stemmen.

De MR-fractie zal met de glimlach

arguments des adversaires de ce genre d'initiative. Je souscris moi-même à ceux qui stigmatisent les quotas, mais force est de constater que les résultats sont là. Le parlement s'est féminisé. Il est une émanation plus exacte, plus réaliste de la société belge. Il en sera désormais de même pour les différents Conseils fédérés et c'est une bonne chose.

haar steun verlenen aan deze verschillende wetsontwerpen

Je suis plus sceptique quant à l'intérêt de l'abaissement de l'âge d'éligibilité à dix-huit ans. C'est vrai, nous votons dès l'âge de dix-huit ans, pourquoi ne pas permettre d'être élu au même âge? Peut-être parce qu'à cet âge, l'individu n'a encore profité d'aucune formation professionnelle, que son expérience est par définition très limitée, et que dès lors la plus-value qu'il va pouvoir offrir à l'assemblée est assez faible.

En outre, une carrière politique à dix-huit ans ne handicape-t-elle pas la poursuite des études? Comment rebondit-on à cet âge en cas de défaite électorale? Ces questions se posent aussi, et peut-être davantage, pour l'abaissement de l'âge de nomination à un poste de ministre. Pour cette fonction, il est évident que des capacités de management s'imposent, le niveau de responsabilité est énorme! Ces compétences peuvent-elles être celles d'un jeune de dix-huit ans?

Soit! Je ne nie pas la problématique actuelle du divorce entre les jeunes et le monde politique. Il faut y remédier, et l'abaissement de l'âge d'éligibilité peut y contribuer. Ici aussi, par ailleurs, le portrait de la société sera plus fidèle. Certainement, les assemblées seront alimentées de nouvelles thématiques qu'elles ont actuellement tendance à sous-estimer. Le groupe MR soutiendra donc la mesure.

J'ajoute que dans la logique d'uniformisation, il m'aurait paru logique d'abaisser aussi l'âge d'éligibilité pour le Parlement européen, voire pour la Chambre et le Sénat. Si nous adoptons cette mesure, nous devons l'adopter partout. Il est vrai que pour les législatives, cela nécessite une révision constitutionnelle, et donc une majorité des deux tiers. Mais cette majorité devra de toute façon être acquise pour certains des projets à l'examen, et l'article a été spécifiquement ouvert à révision. Dès lors, je ne comprends pas les raisons de cette divergence, mais le ministre pourra peut-être m'éclairer sur ce point-là.

En conclusion, je crois qu'il faut souligner que ce projet de loi tend à simplifier le système électoral, à le rendre plus compréhensible pour l'électeur. Nous souscrivons pleinement à la logique d'uniformisation, cela lisse la complexité de notre construction fédérale. C'est vrai que l'on vote souvent en Belgique: 2003, 2004, 2006, 2007, 2009! Autant le faire chaque fois de la même façon et je ne parle pas uniquement des résultats électoraux.

Les différents projets traduisent pour les régionales les principaux accents de l'accord « renouveau politique » de l'an dernier et, par conséquent, les choix posés par le parlement lors de la précédente législature. Cette continuité a du bon. Elle démontre en tout cas que la majorité suit un cap et ne réforme pas à tout va, pour le simple plaisir de déstabiliser l'opposition.

Un mot enfin sur les élections européennes: peu à dire sur le projet en tant que tel. La solution préconisée est logique. Il y en avait

d'autres cependant, mais je suis plus sceptique en ce qui concerne l'amendement déposé par MM. Van der Maelen et consorts, visant à assouplir les conditions requises pour figurer sur les listes belges à ce scrutin. Une majorité s'est dégagée au sein de la commission pour soutenir cette modification. Je ne suis pas convaincue qu'elle sera d'un grand intérêt pour l'économie globale du système. Il n'empêche, la liberté est accrue, c'est toujours une bonne chose.

J'en profite pour dire que nous ne comprendrions pas que la même logique de souplesse ne soit pas de mise en ce qui concerne les modalités de vote des Belges résidant à l'étranger. Je crois qu'on ne peut déréguler dans un sens pour les citoyens européens et continuer à vouloir imposer des critères de rattachement pour les Belges expatriés. Le dossier est toujours au Sénat, cela reste une de nos revendications majeures.

Monsieur le président, monsieur le ministre, pour conclure, le groupe MR soutiendra avec optimisme ces différents projets de loi qui renforcent la lisibilité et la cohérence de notre système électoral, c'est-à-dire in fine l'outil dont dispose le citoyen pour se faire représenter dans les assemblées parlementaires.

03.23 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de premier, mijnheer de minister, collega's, om te beginnen wil ik de rapporteurs feliciteren met het huzarenstukje dat zij gepresteerd hebben om op zo'n korte termijn een verslag op te maken. Mijnheer de voorzitter, de termijn was zo kort dat ik niet de tijd heb gehad om mijn opmerkingen te formuleren. Ik had nochtans een paar correcties willen laten aanbrengen en dat is me nu niet meer gelukt. Ik vind dat jammer.

Ik wil van deze plenaire zitting gebruikmaken om minstens op één zaak te wijzen die ik graag had veranderd gezien. Op bladzijde 27 heb ik het over de bedoelingen van de kiesdrempel die de meerderheid wil invoeren. Daar staat: "...Die bepalingen strekken er zogenaamd toe de usurpator aan de kant te schuiven, maar dat is blijkbaar niet het geval". Ik heb die zin nooit uitgesproken. Ik weet ook niet wat daarmee bedoeld wordt. Ik weet dat ik de officiële bedoeling van de regering geciteerd heb, namelijk "om de verkrumming van de politiek tegen te gaan". De "usurpator aan de kant schuiven" heb ik echter niet gezegd en heb ik ook nergens gelezen.

Mijnheer de voorzitter, ik had nog een paar andere zaken op te merken. Dat is natuurlijk het gevolg van het feit dat alles zo snel is moeten gaan. Daarmee kom ik bij het begin van mijn kritiek tegen deze hervorming die er op een enorm haastige manier doorgedrukt wordt, op een manier die geen behoorlijk werk toelaat, op een manier die eigenlijk een staaltje is van onbehoorlijk en van slecht bestuur.

Mijnheer de voorzitter, ten tweede, dit is een ondemocratische hervorming. Ik aarzel niet om het woord te gebruiken. Het is een vorm van gerrymandering, van zelfbediening van deze toevallige meerderheid. Het is ook een perfide poging om de kleinere partijen uit te schakelen en ten slotte is het een anti-Vlaamse hervorming.

Collega's, zij die beweren dat dit politieke politicienne is en dat de burger daarvan niet wakker ligt, hebben ongelijk wat het eerste betreft en gelijk wat het tweede betreft. Ze hebben ongelijk wat het eerste

03.23 Geert Bourgeois (N-VA): Les rapporteurs ont rédigé leur rapport tellement rapidement que je n'ai même pas eu le temps de formuler mes remarques.

L'examen de la réforme de la loi électorale a dû se faire avec une rapidité telle que l'on peut parler de mauvaise administration. Il s'agit en outre d'un texte antidémocratique. Il s'agit d'une forme de self-service de la part de la majorité. On tente d'exclure les petits partis. De plus, la réforme est anti-flamande.

Ceux qui affirment que mon opposition dénote une politique politicienne ont tort. Les réformes électorales touchent au cœur de la démocratie. Ce n'est pas sans raison que ses règles essentielles sont inscrites dans la CEDH, le Pacte international relatif aux droits civils et politiques et notre Constitution.

L'autonomie constitutive des entités fédérées implique qu'elles l'exercent à la majorité des deux tiers. Selon le Conseil de l'Europe, il est préférable de ne pas toucher à la législation électorale l'année qui précède les élections, en particulier lorsque la réforme suscite un sentiment de partialité.

betreft, omdat zo'n kieshervorming aan de kern van onze democratie raakt en omdat zo'n kieshervorming eigenlijk over de essentie van de democratie gaat. Het is niet voor niets dat de essentiële regels daarover ook opgenomen zijn in internationale verdragen. Denk aan het EVRM en aan het BuPo-verdrag. Onze Grondwet bepaalt een aantal regels daaromtrent en in de constitutionele autonomie voor de deelstaten is opgenomen dat zij die uitoefenen met een tweederde meerderheid.

Collega's, dit wijst allemaal op het grote belang dat in democratieën wordt gehecht aan dit soort spelregels. Daarom adviseert de Raad van Europa om daarvan af te blijven in het laatste jaar voor verkiezingen. Ze adviseert dat precies omdat het niet oorbaar is om dit te doen, om zulke onzekerheid te creëren en ze adviseert dit vooral als er zoals in deze een schijn is – en eigenlijk ook een werkelijkheid – van zelfbediening, van bevoordeling van de meerderheid.

Zij die zeggen dat dit politieke politicienne is, vergissen zich. Het gaat over de essentie van de democratie. Ze hebben natuurlijk wel gelijk wanneer ze zeggen dat dit de bevolking niet interesseert. Dat is juist. Dit interesseert de bevolking niet. U loopt geen enkel gevaar dat de bevolking massaal reageert, massaal op straat komt en dat er een publieke reactie komt. In het tijdperk van de mediatisering, van de ver-Berlusconi-sering, van de Bertjes, de Freya's, de Q's en andere infotainers loopt u geen enkel risico dat dit een thema wordt in de media. U hebt gelijk. We zijn in een tijdperk waarin journalisten zeggen: "Kijk dit krijg ik niet verkocht in mijn krant, dit is te moeilijk", "Dit kan ik niet op de radio brengen", "Dit kan niet op tv, het is te moeilijk", "Het gaat niet in acht VTM-woordjes of TV1-woordjes en dus kan u het niet brengen". Het is dus inderdaad een groot probleem voor ons om zulke ernstige zaken toch onder de aandacht van de publieke opinie te brengen.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de vice-premier, collega's, een kieshervorming moet met de grootste zorgvuldigheid en in volle openheid gebeuren. Zij moet transparant zijn en haar doelstellingen moeten in het begin van een zittingsperiode worden uitgezet en zij moet gedragen worden door een ruime meerderheid. Wat mij betreft, wanneer het over essentiële regels gaat, moet ze gedragen worden door een tweederde meerderheid, liefst zo kamerbreed mogelijk, zonder één enkele schijn van bevoordeling van de meerderheid en vooral, zij moet gebeuren met respect voor de basisbeginselen van onze democratie en van ons kiessysteem. Het moet een kiessysteem zijn – ik heb het daarstraks gezegd, mijnheer de voorzitter – dat vanaf de laagste tot de hoogste trap in dit land, van gemeenteraad, provincieraad, over gewestraden en de federale Kamer tot en met Europa, gebaseerd moet zijn op proportionaliteit en evenredigheid.

Zo staat het zelfs in onze Grondwet ingeschreven en ik ben de vice-premier er dankbaar voor dat hij tijdens de bespreking in de commissie voor de Binnenlandse Zaken nog eens beklemd heeft dat een kieshervorming, ten eerste, niet strijdig mag zijn met het gelijkheidsbeginsel – met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet – en, ten tweede, dat het een evenredig systeem moet zijn. Deze hervorming beantwoordt daar niet aan, ik kom daar straks op terug. Zoals ik reeds zei, is hier sprake van onbehoorlijk en slecht bestuur. Deze hervorming komt veel te laat en bezorgt de partijen problemen, want zij hebben tot vandaag moeten wachten om te weten hoe de

Ceux qui affirment par contre que la réforme n'intéresse pas la population ont raison. La population ne descendra pas en masse dans la rue en ces temps de médiatisation extrême. Une réforme de la loi électorale est trop compliquée pour le vocabulaire de VTM ou TV1; il n'en sera donc pas question sur les écrans.

Les modifications de la loi électorale doivent se faire avec tout le soin requis et en toute ouverture. En outre, les réformes essentielles doivent être soutenues par une large majorité, voire la majorité des deux tiers en ce qui me concerne. Il faut également exiger le respect des principes fondamentaux de notre système électoral. Chez nous, ce système doit être fondé sur la proportionnalité, à tous les niveaux. Ce principe est même inscrit dans la Constitution. A ma grande satisfaction, le ministre a souligné que la réforme ne pouvait être contraire au principe d'égalité et qu'il devait s'agir d'un système proportionnel.

La réforme arrive beaucoup trop tard. Les partis sont dans l'incertitude depuis longtemps. En outre, le nouveau gouvernement crée une insécurité juridique. Nous allons introduire devant la Cour d'arbitrage un recours qui aura assurément pour effet de faire annuler certaines dispositions, comme lorsqu'elle s'est prononcée contre la double candidature. Si une autorité s'obstine dans l'erreur, le Conseil d'Etat prononce toujours une suspension.

kiesverrichtingen zullen verlopen en met welke kieskringen, met of zonder opvolgers, met of zonder apparentering.

Dat alles creëert rechtsonzekerheid, want u kunt er van op aan, mijnheer de voorzitter, dat wij opnieuw naar het Arbitragehof zullen stappen en dat het risico heel groot is dat het Arbitragehof in de aanloop naar de verkiezingen een aantal essentiële bepalingen van deze hervorming vernietigt. Dat hoop ik ook, want deze regering is hardleers, zij wil niet luisteren. U weet dat bijvoorbeeld de Raad van State een rechtspraak heeft ontwikkeld, waarbij hij altijd schorst wanneer hij constateert dat een overheid volhardt in de boosheid, of wanneer een overheid die al op de vingers is getikt door het administratief rechtscollege, toch volhardt. De Raad van State gaat dan tot schorsing over, want hij put hieruit een voldoende motivering om de hoogdringendheid in te roepen. Ik geef u een voorbeeld, het Arbitragehof...

De **voorzitter**: De Raad van State, zegt u?

03.24 Geert Bourgeois (N-VA): Ja, de Raad van State, ik hoop dat het Arbitragehof dezelfde regels toepast.

De **voorzitter**: Ach zo.

03.25 Geert Bourgeois (N-VA): Ik wijs er op dat het Arbitragehof, om maar één voorbeeld te geven, de dubbele kandidaatstelling inzake Kamer en Senaat met een zeer klare en duidelijke motivering vernietigd heeft. Ik zal dat straks wat nader toelichten. Het is een hervorming die te laat komt, zij schept problemen voor de partijen en zij creëert rechtsonzekerheid. Deze keshervorming is zo haastig in elkaar gestoken. Mijnheer de voorzitter, ik weet niet of u het ooit hebt meegemaakt dat hier, in deze Kamer, een wetsontwerp ter bespreking voorligt, waarover in de memorie van toelichting van een ander wetsontwerp, namelijk die op de bijzondere wet, staat dat één van de wetsontwerpen vervalt bij goedkeuring van een andere. Deze bepaling is zelfs niet in de wet opgenomen, zij staat gewoon in de memorie van toelichting. Wat zal er gebeuren? Alle ontwerpen zijn behandeld in de kamercommissie, waarna zij in plenaire vergadering worden behandeld, waarop een stemming volgt. Vervolgens komen de ontwerpen in de Senaat. Zij zullen de goedkeuring verkregen hebben van Kamer en Senaat en daarna zal deze regering het zich veroorloven om de koninklijke bekrachtiging niet te verlenen aan één van de ontwerpen, want dat ontwerp is dan, zoals u zegt in de memorie van toelichting, doelloos geworden. Ik vind dat zo een magnifieke omschrijving; wij discussiëren hier over een ontwerp waarvan de regering zegt dat als de voorafgaande ontwerpen goedgekeurd worden, het doelloos wordt. Dit is ongetwijfeld een nieuwe constitutionele term, collega Tant, waarvan u met uw zeer rijke ervaring in dit halfroond, wellicht nog nooit gehoord hebt. Een regering dient een ontwerp in waarvan zij zegt dat het doelloos wordt als er voor een ander ontwerp wordt gestemd, met het gevolg dat wij in een unieke constitutionele situatie zullen zitten.

Deze hervorming is bovendien een vorm van zelfbediening. De opvolgers zouden afgeschaft worden. Dat was ten andere een punt van deze regering. In de regeerverklaring vond u dat het nec plus ultra om aan de kiezer eindelijk de kans te geven wie in het Parlement zou komen, aan te stellen. Het zou gedaan zijn met de opvolgers die als

03.25 Geert Bourgeois (N-VA): J'espère que la Cour d'arbitrage adoptera la même attitude.

Cette réforme a été concoctée dans une telle hâte que l'exposé des motifs stipule qu'un des projets de loi expirera lorsqu'un autre sera approuvé. Qu'en sera-t-il? Après le vote à la Chambre et au Sénat, ce gouvernement se permettra de ne pas accorder la sanction royale à l'un des projets parce qu'il est devenu sans objet. Une situation constitutionnelle unique sera ainsi créée.

La réforme constitue une forme de self-service. L'accord de gouvernement stipulait que la suppression des suppléants constituait le moyen par excellence de tenir les "valets" à l'écart du Parlement. Le résultat est toutefois bien différent. Les suppléants ont été réintroduits à la Chambre. Conséquence: les commissions sont peuplées de collègues dépourvus d'esprit critique qui ne s'expriment pas et votent. La qualité du travail en pâtit.

La fonction de ministre dans un

slaafjes aan hun zeteltjes, aan hun klapstoeltjes, gekluisterd in het Parlement zitten. Het resultaat is omgekeerd: u heeft de opvolgers federaal weer ingevoerd.

We merken het: kritiekloze collega's aan hun stoeltje gekluisterd, die de kwaliteit van het werk in het Parlement, helaas, op een onrustwekkende manier naar beneden helpen halen. Ik zit in commissies waar niet eens meer geluisterd wordt naar de oppositie, laat staan dat er een poging gedaan wordt om te antwoorden op wat de oppositie zegt of de oppositie aan het woord te laten. Het is zwijgen en stemmen. Ik heb het nog meegemaakt dat meerderheidsleden in commissies heel anders te werk gingen. Zij hadden ten minste elementaire reflexen als parlements lid. Zij konden niet verdragen dat slechte ontwerpen passeerden. Die moesten gecorrigeerd worden. Die zo lastige Coveliers, die destijds in de commissie zat, had ten minste nog deze verdienste, collega's van de VLD, dat hij niet liet passeren wat nu elke dag passeert.

Bij ons in de commissie voor de Justitie, en geheel in de lijn van opvolgers die aan hun stoeltje gekluisterd zitten en intussen zitten na te denken met welke onnozelheid ze straks weer de camera's zullen halen, wordt, collega Cortois, wordt een hervorming doorgevoerd waar iedereen achterstaat, namelijk de verlaging van de kiesbaarheidsleeftijd naar 18 jaar. Tegelijkertijd bestaat u het om ook de leeftijd om minister te worden naar 18 jaar te verlagen. Vindt u dat nu echt een goede zaak, op het ogenblik dat in onze Grondwet staat dat men, om in Kamer en Senaat verkozen te zijn, nog altijd 21 moet zijn? Het getuigt een beetje van het *dédain* dat men heeft ten opzichte van de deelstaten, hun parlement en regering. Zullen we straks het nichtje van Freya, 18 jaar, als minister in de Vlaamse Regering hebben? Ik heb hierover vooral met jonge mensen gepraat. Ik heb nog niemand ontmoet die het goed vindt dat iemand minister wordt op 18 jaar en verantwoordelijkheid neemt voor departementen, niettegenstaande een bijzondere intelligentie en veel capaciteiten. (*Protest*)

Mijnheer Tommelein, u zult ongetwijfeld minister worden. Ik weet wel dat u ministeriabel bent voor de Vlaamse regering.

03.26 Willy Cortois (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik ben een beetje verbaasd door de vrees en het wantrouwen dat mijn goede collega hier uit ten aanzien van mensen van 18 jaar. Ik kan alleen maar vaststellen dat mensen van 18 jaar vandaag een veel grotere algemene ontwikkeling hebben dan vroeger de mensen van 25, 30 en 40 jaar en die ook in het Parlement zitting hadden. Het is dezelfde redenering als: "Hoe kan een werkman minister worden?" De tijden evolueren. We zijn nog niet terug in de Middeleeuwen waar men op 12 jaar koning of koningin kon worden. In wezen vind ik niet dat we vanuit het Parlement het goede signaal zouden geven door mensen van 18 niet toe te laten als minister, omdat ze te onnozel zouden zijn. Als die minister wordt, zullen wij en de kiezer in zijn wijsheid daarover dan wel oordelen.

U geeft een verkeerd signaal, wat uiteraard niet uw bedoeling is. Pas toch op, want sommigen zullen het anders uitleggen. Dat zullen wij alvast niet zijn. Hoe dan ook, u geeft geen goed signaal.

03.27 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer Cortois, ten eerste, een

gouvernement fédéré est désormais également accessible dès l'âge de 18 ans. L'âge minimum pour siéger à la Chambre et au Sénat reste toutefois fixé à 21 ans, ce qui témoigne d'un *dédain* à l'égard des parlements fédérés. La nièce de Freya finira par obtenir un poste ministériel!

03.26 Willy Cortois (VLD): Pourquoi cette méfiance à l'égard des personnes de 18 ans ? Elles ont un bagage général plus riche que vous ne le pensez. Les ouvriers ne sont tout de même pas, eux non plus, exclus de la fonction ministérielle?

03.27 Geert Bourgeois (N-VA):

aantal mensen zal het inderdaad anders uitleggen als zij u horen, want u legt het anders uit. U bent een perfecte sofist. Ik heb op geen enkel moment gezegd dat mensen die nu 18 jaar zijn een bredere ontwikkeling hebben dan mensen die nu 30 of 40 jaar zijn. Ik vind dat dit een beetje getuigt van uw misprijzen voor de collega's die nu 40 of 45 jaar zijn.

Ten tweede, ik heb op geen enkel moment gezegd dat een werkman, zoals u het uitdrukt, geen goed minister of burgemeester kan zijn. Ik heb alleen gezegd dat, hoe intelligent men ook is en welke vorming men ook gekregen heeft, men voor zulke verantwoordelijke functies een zekere vorm van maturiteit mag hebben. Ik hoop dat u het daarmee eens bent. Ik ken schitterende jonge mensen, waarvoor ik enorm veel respect heb en die een fantastische toekomst voor zich hebben. Ik wens hun die ook toe, maar ik wens hun ook toe dat zij een klein beetje de kans krijgen om ervaring op te doen en maturiteit krijgen voor zij zulke verantwoordelijkheden op zich nemen. U bent bedrijfsleider, kijk om u heen. Wanneer kunnen mensen het aan om, geconfronteerd met alle mogelijke uitdagingen, verantwoordelijkheid op te nemen? U doet maar. U kunt natuurlijk discussiëren over een leeftijd. Ik weet dat u die in een volgende fase zult verlagen tot 16 jaar. Doe zo voort, het ga u goed.

Dit belet echter niet dat al die opvolgers pionnetjes zijn op het schaakbord van de politiek en de partijvoorzitters. In de Kamer en het Vlaams Parlement kan men genoeg voorbeelden aanhalen van mensen die pionnen zijn van de machtspolitiek binnen de partijen.

03.28 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, het is een beetje sneu dat de heer Bourgeois over andere politici spreekt als zijnde de hulpjes van paars, terwijl hij zelf, meer uitgesproken dan vele anderen, het hulpje van paars is geworden. Hij is de nuttige idioot van paars geworden en zal ervoor zorgen dat paars na 13 juni in het Vlaams Parlement nog aan de macht blijft. Hij zal dus een paar tienduizenden stemmen achter zijn vlagje verzamelen en op die manier de kansen vergroten dat de VLD en sp.a-spirit aan de macht blijven. Dat is de rol van de heer Bourgeois. Ik wou dit even in zijn gezicht zeggen.

03.29 Geert Bourgeois (N-VA): Het siert de heer De Man. Ik heb altijd een enorme bewondering voor zijn taalgebruik. Hij steekt ten minste niet weg dat hij een extreem rechts type is. Hij gebruikt altijd woorden als nuttige idioot. Mijnheer De Man, in tegenstelling tot uw ruig taalgebruik heb ik niemand persoonlijk geviséerd of aangevallen. Ik heb in het algemeen gesproken over opvolgers en u houdt er inderdaad van om mensen in het gezicht uit te schelden.

03.30 Filip De Man (VLAAMS BLOK): (...)

03.31 Geert Bourgeois (N-VA): Het is ook typerend voor u dat u mensen niet laat uitspreken. Ik heb het op geen enkel moment gehad over pionnen in de handen van paars. Ik heb het gehad over pionnen in de handen van partijvoorzitters, zoals dat in uw partijje het geval is.

03.32 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Partijtje!?

03.33 Geert Bourgeois (N-VA): De voorzitter heeft de mensen in de handen. Dit is in uw partijje het geval. Daar is geen interne

Vous êtes le roi du sophisme! Vous me prêtez des propos que je n'ai pas tenus. La seule chose que j'aie dite, c'est qu'une fonction ministérielle requiert une certaine maturité, aussi intelligent soit-on.

Les suppléants ne sont que des pions sur l'échiquier des présidents de parti. Les exemples sont légion.

03.28 Filip De Man (VLAAMS BLOK): C'est en partie grâce à M. Bourgeois que la coalition violette peut accroître son pouvoir au Parlement flamand! M. Bourgeois lui-même n'est qu'un idiot utile à cette coalition!

03.29 Geert Bourgeois (N-VA): M. De Man retrouve son style d'extrémiste de droite en me prenant personnellement à partie.

03.31 Geert Bourgeois (N-VA): Je n'ai rien dit au sujet de la coalition violette, j'ai parlé des présidents de parti.

03.33 Geert Bourgeois (N-VA): Alors que votre parti accroît son

democratie. Men komt alleen maar in het partijbestuur na coöptatie van een kleine clan mensen die de touwtjes in handen houden. Uw partij wordt groot op een vuige en ruige manier.

De voorzitter van uw partij scheldt voor het oog van de camera's in de Senaat de inwoners van Borgerhout uit voor vliegende maki's. Kijk naar de tv-beelden van het debat over het migrantenstemrecht, mijnheer De Man. De voorzitter van uw partij heeft het gepresteerd om voor de camera's de inwoners van Borgerhout te vergelijken met vliegende maki's.

Het siert u, dat is uw woordgebruik. Uw manier van politiek bedrijven, is mensen uitschelden, mensen voor idioten uitschelden. Ga uw gang. U hebt al heel wat mensen misleid op die manier en u bent daarvan het prototype. Ik probeer, mijnheer De Man, hier nog altijd in algemene termen te spreken en mij ervan te weerhouden mensen te beledigen op de manier waarop u dat doet. Proficiat, ga zo door, op die manier zien de mensen precies waarover het gaat in dit maatschappelijk debat.

03.34 Willy Cortois (VLD): Mijnheer Bourgeois, ik kan mij moeilijk indenken dat 18-jarigen hier op dezelfde manier een parlementaire scheldpartij zouden houden zoals nu het geval is. Ik wil alleen maar zeggen – daar distantieer ik mij van uw uitspraak – dat ik er inderdaad van overtuigd ben dat u de zorg uit die bij een aantal mensen kan leven. Ik denk dat wij die jonge mensen vertrouwen moeten schenken. Men zal dan wel oordelen of ze bekwaam zijn of niet. Ik stel in dit Parlement samen met u dikwijls tot mijn verbazing vast dat hier jonge kabinetsleden van ministers komen, terwijl dat vroeger meer – statige – heren en dames waren. Veel van die jonge mensen geven dikwijls blijk van een zeer grote kennis. Dat is zo veel te beter. Dat is een evolutie in de maatschappij. Dat heeft waarschijnlijk ook te maken met het feit dat wij in Vlaanderen goed onderwijs hebben en de mensen de kans hebben om naar de universiteit te gaan. Daarom vraag ik u om niet te veralgemenen. Men moet toch vermijden dat men buiten gaat zeggen dat in het Parlement een aantal mensen bezorgd zijn alleen omdat iemand pas 18 jaar is en daarom de stempel van onervaren en onbekwaam krijgt. Dat moeten wij vermijden. Dat is geen goed signaal. De voorzitter doet daarvoor trouwens ook inspanningen om jonge mensen naar hier te krijgen en parlamentslid te worden.

03.35 Bart Tommelein (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik wil mij aansluiten bij de woorden van mijn wijze collega Cortois. Ik vind het des te erger omdat ik vanmorgen inderdaad in verschillende kranten de uitspraken van een zekere kardinaal gelezen heb.

De **voorzitter:** Dat is geen achttienjarige.

03.36 Bart Tommelein (VLD): Hij zegt dat de stem en de mening van iemand van 18 jaar niet gelijk is aan een oudere vader van 7 kinderen. Mijnheer Bourgeois, wat u zegt komt in feite op hetzelfde neer. Het getuigt van een conservatisme dat ik nog zelden heb gehoord.

pouvoir en invectivant directement les gens, je m'efforce toujours de m'exprimer en termes généraux, en me gardant bien d'insulter qui que ce soit. Je ne fais que me référer, en disant cela, au président du Vlaams Blok qui a jugé utile, au Sénat, de qualifier les habitants de Borgerhout de "lémurs volants". Voilà le style brutal du Vlaams Blok!

03.34 Willy Cortois (VLD): Je peux comprendre que la question de l'âge préoccupe M. Bourgeois. Nous devons toutefois faire confiance aux jeunes. Il m'arrive de rencontrer en ce lieu des collaborateurs de cabinet extrêmement jeunes qui me surprennent par leur maîtrise de certains dossiers. Nous devons suivre cette évolution, qui s'explique notamment par la qualité de l'enseignement flamand.

Nous ne pouvons tout de même pas créer l'impression que les jeunes sont incompetents par définition!

03.36 Bart Tommelein (VLD): M. Bourgeois adopte une attitude extrêmement conservatrice et qui rejoint étrangement celle du cardinal Joos. Ce dernier avait récemment déclaré que l'avis des jeunes de dix-huit ans avait moins de valeur que celui d'un père de famille âgé.

03.37 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik had nooit verwacht dat de heer Tommelein hier de rol zou blijven spelen die hij gespeeld heeft in zijn leven als perswoordvoerder van de huidige vice-premier en dat hij mij woorden in de mond zou leggen die een kardinaal blijkbaar heeft uitgesproken. Die woorden ken ik trouwens niet.

Mijnheer Tommelein, ik wil er u op wijzen dat er in dit Parlement een wetsvoorstel is ingediend dat in de richting gaat van wat de kardinaal wil, maar dit komt van de partij die zich daar bevindt en niet van mijn partij. U doet maar als u mij beschuldigt van conservatisme. Trouwens, mijnheer Cortois, ik wil de puntjes op de i zetten. Ik heb het niet gehad over onbekwaamheid. Ik had het over ervaring. Ik heb mijn grootste waardering uitgesproken voor jonge mensen, maar ik heb hier tot mijn spijt nog weinig kabinetsmedewerkers van ministers gezien die op 18 jaar de hele universiteit hadden doorgelopen zoals u blijkbaar schijnt voor te stellen. U kunt daarover van mening verschillen. Ik heb geprobeerd op een behoorlijke manier mijn mening te zeggen zonder te schelden, mijnheer Cortois. Ik hoop dat u gelijk hebt dat 18-jarigen in het halfroond niet tot schelden zouden overgaan, maar ik meen dat ik daarstraks niet heb gescholden en als dat wel mocht gebeurd zijn dan wil ik mij tegenover u verontschuldigen, maar ik ben er bijna zeker van dat dit niet gebeurd is. Het is ook niet mijn stijl. Ik zal dat niet doen.

Ik kom tot de apparentering, een tweede punt van zware kritiek vanuit democratisch oogpunt en van onbehoorlijkheid van deze wetgeving. Mijnheer de vice-premier, op dit ogenblik is het zo dat de apparentering op het federale vlak bestaat ten gevolge van het arrest van het Arbitragehof. U zegt dat u de hele regeling wil harmoniseren. Welnu, op federaal vlak bestaat de apparentering want het Arbitragehof heeft de regeling die u hebt uitgedokterd vernietigd.

De dubbele kandidaatstelling wordt weer toegelaten, alhoewel u hebt moeten bevestigen dat het onmogelijk is en zelfs wettelijk verboden is om en in een deelstaatsparlement en in het Europees parlement zitting te hebben. De combinatie van beide is niet mogelijk. Het Arbitragehof heeft geoordeeld dat een dubbele kandidaatstelling voor Kamer en Senaat niet kon en heeft de bepaling vernietigd met twee zeer duidelijke argumentaties. Ten eerste houdt dat een mogelijke bevoordeling in van wie dubbel kandideert, omdat die meer middelen en een groter forum heeft om zijn mening kwijt te raken. Ten tweede is de dubbele kandidaatstelling van aard dat ze de kiezer kan misleiden, omdat hij het effect van zijn stem niet kan inschatten. Ik kan u zeggen, mijnheer de vice-premier, dat wij ook wat het punt van de dubbele kandidaatstelling betreft naar het Arbitragehof gaan. Ik hoop dat het Arbitragehof, net zoals de Raad van State, in zo'n geval onmiddellijk schorst. De Raad van State die een hardleerse overheid tegenover zich heeft, schorst onmiddellijk. Ik hoop dat dit ook gebeurt, wat ook de gevolgen ervan wezen. U moet maar zorgen voor een behoorlijke regelgeving en u moet er maar voor zorgen dat iemand die voor een mandaat verkozen is, het ook opneemt.

De hervorming is ondemocratisch. Zij voert drempels in en zij schaft de apparentering af, wat in combinatie met de provinciale kieskringen kleinere partijen kan verhinderen verkozen te raken. Om kleinere partijen uit te schakelen voert men heel deze hervorming in.

03.37 Geert Bourgeois (N-VA): Voilà que l'on me prête même les propos d'un cardinal! Je n'ai jamais traité les jeunes d'incapables. J'estime toutefois qu'ils ne disposent que de peu d'expérience.

L'apparement constitue un autre problème. Bien que le premier ministre ait déclaré vouloir harmoniser le système électoral à tous les niveaux de pouvoir, l'apparement est supprimé au niveau flamand alors qu'il existe toujours au niveau fédéral.

La double candidature fait également son retour, en dépit du fait que l'on ne peut siéger dans deux parlements et que la Cour d'arbitrage l'a condamnée lorsqu'elle fut instaurée pour le Sénat et la Chambre. Nous saisissons une nouvelle fois la Cour d'arbitrage et nous avons bon espoir qu'elle réduira à néant ce système trompeur.

Cette réforme est tout bonnement antidémocratique. Le seuil électoral évince les petits partis. J'avais pourtant prévenu les verts avant l'instauration du seuil fédéral. Ils ont creusé leur propre tombe. La N-VA refuse de connaître le même sort! Nous ferons annuler le seuil électoral par la Cour d'arbitrage et nous démontrerons par notre chiffre électoral que nous représentons un courant politique sain et viable.

Le seuil instauré pour les parlements des entités fédérées diffère du seuil fédéral étant donné que le seuil naturel pour le Parlement flamand est déjà beaucoup plus élevé. L'incidence d'un seuil électoral est dans ce cas beaucoup plus importante. A Anvers, le seuil électoral doublera presque le seuil naturel. J'estime dès lors que notre recours fondé sur le principe de proportionnalité a de grandes chances d'aboutir à la Cour d'arbitrage.

Voorzitter: Paul Tant
Président: Paul Tant

Groen! heeft daar jammer genoeg een heel grote collaborerende rol in gespeeld. Als Groen! destijds niet akkoord was gegaan met de drempel, dan hadden we hem nu niet. Ik heb toen, in overdachte tijden, de groenen gewaarschuwd. Ik heb hen er toen voor gewaarschuwd dat zij moesten opletten dat die drempel nooit op het eigen hoofd terecht zou komen. Nu zien we dat Groen! door de blauwen, de socialisten en de spiritisten in eigen touw gewurgd wordt. Ze hadden de sleutels in handen na de verkiezingen van 18 mei, ze hadden de sleutels in handen voor deze hervorming. Ze hebben er jammer genoeg geen gebruik van gemaakt en ze hebben zich laten inkapselen, met als gevolg dat er opnieuw kiesdrempels ingevoerd zijn met geen ander doel – laten we duidelijk zijn – dan te proberen om Groen! en de N-VA uit het Parlement te houden. Tot spijt van wie het benijdt zal dat niet lukken wat de N-VA betreft.

Wij zullen deze drempel laten vernietigen door het Arbitragehof en zorgen dat wij voldoende stemmen halen om te tonen dat wij beantwoorden aan een gezonde stroming binnen ons democratisch landschap die voldoende levensvatbaar is.

Uw doelstellingen, mijnheer de vice-premier, zijn trouwens niet omschreven. De Raad van State heeft u duidelijk gezegd dat u er uitleg bij moest geven, dat u moest motiveren en u verantwoorden. U hebt dat niet gedaan. Ook hiermee zullen wij naar het Arbitragehof trekken, en wel omdat het Arbitragehof op klacht van Vivant destijds de kiesdrempel weliswaar niet vernietigd heeft, maar toch een bijzondere motivering geformuleerd heeft. Het hof heeft de kiesdrempel niet vernietigd om twee redenen. Hij had immers rekening gehouden met de vergroting van de kieskringen en met de geringe hoogte van de kiesdrempel op federaal vlak. Inderdaad, de kiesdrempel op federaal vlak had in Vlaanderen eigenlijk alleen effect in Antwerpen en zo men wil ook in Oost-Vlaanderen.

De kiesdrempel die u invoert op het Vlaamse vlak, heeft echter een veel groter effect. 5% is geen 5%. Uw natuurlijke drempel om een zetel te halen is veel lager in het Vlaamse Parlement waarvan 124 leden deel uitmaken, terwijl er in ons halfrond slechts 88 Vlaamse kamerleden verkozen zijn. De natuurlijke drempel voor deze deelstaatverkiezingen ligt in Vlaams-Brabant op 3,9%, in Oost-Vlaanderen op 3,4%, in West-Vlaanderen op 3,8% en in Antwerpen zelfs maar op 2,7%. Met andere woorden, u verdubbelt de natuurlijke drempel in Antwerpen bijna. Als ik dit toets aan de motivering en argumentatie van het Arbitragehof, denk ik dat wij een heel goede kans maken om op basis van het proportionaliteitsbeginsel – u hebt dat zelf bevestigd in de commissie, mijnheer de vice-eerste minister, dat de evenredigheid deel uitmaakt van de basis van onze spelregels – de ondemocratische regeling te laten vernietigen.

Komt daarbij dat u de apparentering afschaft en dat u dus een ongelijkheid creëert tussen Vlaanderen en Wallonië. Ik ben de grootste voorstander van de autonomie van Vlaanderen en Wallonië, maar dan moet Vlaanderen zelf kunnen beslissen en moet Wallonië zelf kunnen beslissen. Wat u nu doet is een apparentering in stand houden in Wallonië waar men in arrondissementele kieskringen zal

La suppression de l'apparentement génère une inégalité entre la Flandre et la Wallonie. En Flandre, nous risquons à présent qu'un grand nombre de voix soient tout simplement perdues.

L'apparentement et le seuil électoral sont tous deux contraires à la proportionnalité.

La majorité n'avance pas d'arguments qui plaident pour cette réforme. Pourquoi le législateur fédéral devrait-il intervenir au niveau régional et pourquoi des divergences entre la Flandre et la Wallonie persistent-elles? L'opposition symbolique au sein du VLD n'est menée que par quelques dissidents. Je m'interroge dès lors sur la politique pro-flamande que ce parti se targue de mener. Bien que tous les bourgmestres concernés se soient exprimés conjointement pour une scission de l'arrondissement Bruxelles-Hal-Vilvorde, cette question n'a pas pu être réglée, une fois de plus. Actuellement, des francophones se portent toujours candidats en région néerlandophone unilingue, ce qui est inconstitutionnel.

Si le premier ministre M. Verhofstadt entend réellement s'atteler à une harmonisation des systèmes électoraux, il conviendra d'instaurer dans les plus brefs délais au niveau fédéral la circonscription électorale du Brabant flamand. Selon la Cour d'arbitrage, il faut mettre un terme à cette inégalité d'ici à 2007.

Le gouvernement violet mène également une politique antiflamande car les Belges résidant à l'étranger peuvent émettre leur vote dans un arrondissement de leur choix, ce qui a pour conséquence que l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde est confronté à une concentration

stemmen. De apparentering blijft daar behouden en tussen de diverse kieskringen gebeurt dus een optelling van de zogenaamde reststemmen, terwijl u de apparentering in Vlaanderen afschaft. Dit betekent dat er in Vlaanderen een kans bestaat dat er enorm veel stemmen verloren gaan. Op die manier die apparentering afschaffen in Vlaanderen en dat combineren met de drempel, brengt u in strijd met de evenredigheid. Het is evident, collega's, dat de hypothese waarbij een partij 5% haalt in een bepaalde provincie en bij apparentering alle reststemmen van alle andere provincies mogen samengeteld worden, zou leiden tot een veel grotere evenredigheid. Zoals dit nu binnen de provincies gebeurt, zou dit ertoe leiden dat de partijen veel evenrediger, proportioneler aanwezig zouden zijn in het Vlaamse Parlement. U wil dit verhinderen tegen de basisregels van ons kiesstelsel in. U argumenteert dit helemaal niet. U argumenteert ook niet waarom u tot een verschillende regeling komt, als federale wetgever, tussen Vlaanderen en Wallonië: in Wallonië laat u de apparentering tussen de kieskringen bestaan, in Vlaanderen schaft u de apparentering tussen de kieskringen af. Dit zijn twee duidelijke overtredingen van de basisbeginselen, schendingen van het gelijkheidsbeginsel waarmee wij naar het Arbitragehof zullen trekken.

Collega Cortois, ik kom tot uw punt: onze gemeenschappelijke strijd. Alhoewel. Ik weet dat u heel charmant bent en heel vriendelijk en dat u ook meent wat u zegt, maar als ik zie dat die strijd wat de VLD betreft is beperkt tot u en misschien nog een paar gelukkigen die eventjes een zogezegd dissident gedrag mogen vertonen, dan heb ik toch de allergrootste vragen bij de VLD als verdediger van het Vlaamse belang. Ik kom tot de nefaste anti-Vlaamse aspecten van deze hervorming. Deze hervorming houdt in de eerste plaats geen splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde in. Wij hebben gezamenlijk een wetsvoorstel ingediend, opgemaakt op vraag van de burgemeesters van Halle-Vilvoorde. Over de partijgrenzen heen hebben de drie traditionele, klassieke partijen elkaar gevonden en zeggen gezamenlijk dat er een einde moet komen aan deze ongrondwettelijkheid. Het is een ongrondwettelijkheid, want nu laat u toe dat straks bij de Europese verkiezingen opnieuw kandidaten uit heel Wallonië kandidaat kunnen zijn bij u in Halle-Vilvoorde, dat behoort tot het eentalige, Nederlandstalige gebied. In Zaventem, Halle, Affligem en noem maar op, zullen dus opnieuw Waalse kandidaten uit heel Wallonië kandidaat kunnen zijn, net zoals voor de Senaat. Dit is ongrondwettelijk. Het Arbitragehof heeft trouwens de poespas die u ervan gemaakt heeft met de federale verkiezingen, met de grond gelijk gemaakt. Het heeft die regeling afgeschaft.

Straks gaan we dus de situatie kennen dat dankzij de N-VA in het Vlaamse Parlement gestemd wordt in een provincie Vlaams-Brabant. Er is een kieskring Vlaams-Brabant met de hervorming die we doorgevoerd hebben voor de Vlaamse verkiezingen. Wij zullen een situatie hebben, collega Cortois, waarbij uw redenering mank loopt. De grote roerganger Guy Verhofstadt heeft altijd gezegd dat we moesten harmoniseren, dat we moesten zien dat de regeling gelijk is voor de deelstaatverkiezingen, voor de federale, voor de Europese. Welnu, op Vlaams vlak zal er een provinciale kieskring Vlaams-Brabant zijn. U voert deze niet in op het Europese vlak of op het federale vlak, terwijl u dit nochtans moet doen! U weet dat het Arbitragehof de regeling heeft vernietigd en heeft gezegd dat er tegen de volgende verkiezingen, tegen 2007, een nieuwe regeling moet komen. Nu hebt u in Vlaanderen een situatie voor Kamer en Senaat

excessive d'électeurs francophones, par exemple au sein du canton de Lennik. Par ailleurs, le droit de vote des étrangers n'améliorera pas la situation des flamands à Bruxelles.

waarbij er provinciale kieskringen bestaan voor West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg, maar niet voor Vlaams-Brabant.

Daarvan heeft het Arbitragehof gezegd dat dit tegen 2007 geregeld moet zijn. U hebt nu de gelegenheid om dit te doen, maar u doet het niet.

Ik kom op het tweede punt, collega's, waarom deze regeling anti-Vlaams is. U laat nog altijd toe – en zult dat straks ongetwijfeld opnieuw doen – dat Belgen in het buitenland mogen stemmen in het arrondissement van hun keuze. Zij moeten geen binding hebben met dit arrondissement. Dat heeft ertoe geleid dat er in Halle-Vilvoorde en Brussel een overconcentratie van Franstalige stemmen was. Er was trouwens een opvallende overconcentratie in de keuze voor het Vlaamse kanton Lennik, wat leidt tot een verschuiving. Ook dit slijkt u helemaal. Ook dit aanvaardt u. Een overmatige concentratie is voor de VLD allemaal geen probleem. Ik heb het dan nog niet over het stemrecht voor vreemdelingen, dat straks zal worden goedgekeurd en dat nog eens een derde keer zal zorgen voor een benadeling van de positie van de Vlamingen in Brussel.

03.38 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer Bourgeois, ik zou u graag even onderbreken. U hebt daarnet iets aangehaald dat zeer interessant is, namelijk de grote toeloop van anderstalige stemmen in Lennik. Wij zijn daar inderdaad van 5% naar meer dan 20% Franstaligen gegaan. Dat heeft echter niets te maken met een groot aantal mensen die voor gemeenten uit het kanton Lennik hebben gekozen, maar wel met de toevallige situatie waarbij heel veel stemmen manueel geteld werden in het kanton Lennik, waardoor de cijfers zijn scheefgetrokken. Die mensen hadden wel heel vaak hun woonplaats gekozen in Brussel.

Nu zal het mij benieuwen – de minister kan daarop misschien antwoorden – welke regeling uitgevonden zal worden voor de komende Europese verkiezingen. Wat zal men nu doen met al die buitenland-Belgen? Zal men die opnieuw in een manueel kanton, bijgevolg een kanton in Vlaams-Brabant, concentreren? Hoe zal u dat nu organiseren? Op die technische vraag is tot nu toe geen antwoord gekomen. Hoe zullen de stemmen van buitenland-Belgen gegroepeerd worden conform de wetgeving?

Mijnheer de minister van Binnenlandse Zaken, u hebt daarover een belangrijke discretionaire macht. U kan in belangrijke mate bepalen waar die stemmen terechtkomen. Zal u opnieuw voor Lennik kiezen, of zal u een eigen kanton creëren waar de stemmen van de buitenland-Belgen geconcentreerd worden?

03.39 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, indien de vice-premier niet op de vraag wenst te antwoorden ga ik gewoon door met mijn betoog.

03.40 Minister Patrick Dewael: Mijnheer de voorzitter, ik zal straks op de vraag antwoorden. Belgen in het buitenland ligt op dit ogenblik niet ter discussie. Ik wil me graag beperken tot dit debat. Het debat over de Belgen in het buitenland heeft op dit ogenblik plaats in de Senaatscommissie voor de Binnenlandse Zaken. We zullen nog ruimschoots de tijd krijgen om dit debat in deze Kamer te voeren.

03.38 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): L'importante augmentation des votes dans une autre langue émis à Lennik était due à une situation occasionnelle. Pour un grand nombre de votes de Belges résidant à l'étranger, on a dû procéder au dépouillement manuel et pour cette raison ils ont été attribués à Lennik. Cette technique sera-t-elle à nouveau appliquée pour les élections européennes? Comment les votes des Belges résidant à l'étranger seront-ils groupés conformément à la législation?

03.41 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik zet mijn betoog voort. Ik richt me opnieuw tot de vertegenwoordigers van de Vlaamse meerderheidspartijen in dit halfrond die opnieuw de kans krijgen om de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde door te drukken en niet met een symbolische stem van de "spiritisten" of de heer Bonte en de heer Cortois. Het zou er nog aan mankeren dat de mede-indieners van het wetsvoorstel ook op dit punt zouden terugschrikken voor hun verantwoordelijkheid.

Mijnheer Cortois, ik vraag dat elke Vlaamse verkozene zijn verantwoordelijkheid opneemt. Het verhaaltje waarmee u ons probeert te sussen is voor het forum, voor na 13 juni. Kom daar alsjeblief niet meer mee af! De Franstaligen hebben bij de regeringsvorming zonder slag of stoot de regionalisering gekregen van de wapenuitvoer. Zonder slag of stoot hebben ze verkregen dat de tabaksreclameverbod voor Francorchamps uitgesteld werd. Op dit ogenblik verkrijgen ze zonder slag of stoot van minister Onkelinx dat eenzijdig de kaders van de rechtbanken in Charleroi en voor het hof van beroep in Mons uitgebreid worden terwijl objectief gesproken, op basis van werklasmetingen, de werkdruk in Vlaanderen het hoogst is. Dat laat de VLD allemaal passeren. Men kan het zich nauwelijks nog voorstellen! U komt dan verklaren dat de terechte Vlaamse eisen die conform de Vlaamse Grondwet zijn eens te meer in de koelkast worden gestopt! We zullen de resultaten van de forumbesprekingen afwachten. Mijnheer Cortois, mijnheer Tommelein, jullie hebben nu de kans om ja te stemmen en om te doen wat u moet doen!

Mijnheer de voorzitter, ik besluit. In de huidige omstandigheden waarin u zoveel toegevingen doet aan de Franstaligen ben ik heel trots dat de N-VA het voorstel van decreet tot het zelf organiseren door Vlaanderen van zijn kieskringen heeft ingediend. Na zolang te hebben gevochten voor Vlaamse bevoegdheden zou het, mijns inziens, een schande zijn geweest mocht het Vlaamse Parlement zich eens te meer hebben laten bemoederen door dit federaal niveau. Dit stond te gebeuren. Vlaanderen heeft deze bevoegdheid. Vlaanderen moest deze bevoegdheid uitoefenen. De Franstaligen moeten hierover niet mee beslissen. We hebben kunnen vaststellen mijnheer Tommelein, welke toegevingen uw partij heeft moeten doen voor de provinciale kieskringen! Voor een communautair neutrale operatie hebt u een paritair samengestelde Senaat moeten betalen, het verdragsrecht van Vlaanderen moeten terugschroeven, Brussel tot een volwaardig derde Gewest gemaakt en hebt u op papier gezet dat Brussel-Halle-Vilvoorde niet zou gesplitst worden.

De N-VA wilde absoluut een kieskring Vlaams-Brabant hebben. Daarmee volgden we de redenering van de eerste minister die stelde dat op deelstatelijk niveau, op federaal niveau en op Europees niveau alle zaken geharmoniseerd moeten worden. Op het Vlaamse niveau hebben we een kieskring Vlaams-Brabant. Mijnheer de vice-premier, indien u consequent bent, moet u op federaal niveau eveneens een kieskring Vlaams-Brabant goedkeuren. Dit is de consequentie van hetgeen er gebeurt op Vlaams vlak. Indien u pleit voor een harmonisering moet u die ook op dit niveau toepassen.

Een derde reden waarom het goed is dat deze hervorming zal worden goedgekeurd, is het einde van de loterij van de apparentering zodat men een grotere evenredigheid bereikt.

03.41 Geert Bourgeois (N-VA): L'occasion nous est offerte aujourd'hui de faire passer la scission de l'arrondissement de Bruxelles – Hal – Vilvoorde. Au moment de la confection de l'accord de gouvernement, les francophones avaient déjà obtenu beaucoup de concessions, par exemple la régionalisation des exportations d'armes, la publicité pour le tabac à Francorchamps et l'extension du personnel d'encadrement juridique à Charleroi. Tout cela a été possible alors que des revendications justifiées et constitutionnelles des Flamands sont ignorées.

Selon la N-VA, le Parlement flamand ne doit pas se laisser mater par le pouvoir fédéral. La Flandre doit avoir la possibilité d'instaurer ses propres arrondissements électoraux. En supprimant la "loterie" de l'apparement, on en arrivera à plus de proportionnalité dans la représentation. Le seuil de 5% pour les arrondissements électoraux provinciaux n'est pas une bonne nouvelle pour la N-VA mais le même seuil pour les circonscriptions électorales d'arrondissement serait encore pire. Au fond, nous agissons par légitime défense.

M. Stevaert a promis un jour aux écologistes qu'un seuil de 5% ne serait jamais introduit si on n'instaurait pas des arrondissements électoraux provinciaux. Cependant, cela est contredit par le texte de la loi spéciale qui prévoit également d'instaurer ce seuil si l'on opte pour des circonscriptions électorales d'arrondissement. Voilà donc ce que valent les promesses de M. Steve Stevaert!

Collega's, ik steek niet weg dat de N-VA zich in de staat van wettige zelfverdediging bevond. Het voorliggende ontwerp bevat een drempel van 5% in de beide hypothesen. Mochten de arrondissementele kieskringen blijven bestaan hebben, hadden we eveneens een kiesdrempel van 5% maar dan op provinciaal vlak. Dit was een nog veel slechtere situatie.

Dit was de slechtste situatie. Dan werden wij natuurlijk geconfronteerd met de valse beloften van de heer Stevaert. Hij heeft altijd tegen de groenen gezegd dat zij zich geen zorgen moesten maken, dat hij ze niet zou pesten en dat hij nooit een drempel van 5% voor arrondissementele kieskringen zou goedkeuren. Welnu, het staat in de bijzondere wet. Indien er geen provinciale kieskringen waren geweest, dan gold de provinciale drempel evenzeer, maar dan toegepast op kleinere kieskringen, arrondissementele kieskringen. Dat is het perfide van uw hervorming. Ondanks alle beloften van de heer Stevaert zaten de groenen in de tang. In de commissie voor de Binnenlandse Zaken hebben wij nogmaals uitdrukkelijk gevraagd of de meerderheid bereid was te amenderen. Welnu, het bleef stil aan die kant. Het werd goedgekeurd.

Mijnheer Cortois, u schudt "neen". Lees de teksten: de drempel van 5% staat in de bijzondere wet ingeschreven. Hij geldt zowel voor de provinciale kieskringen als voor de arrondissementele kieskringen. U hebt dat slot op de democratie ingevoerd in elke hypothese. Dat is de laatste reden waarom wij in het Vlaams Parlement dit initiatief hebben genomen.

03.42 Willy Cortois (VLD): U zegt dat de meerderheidspartijen zich hebben bediend. Als ik uw redenering volg, is dat ook ingegeven door eigenbelang. Ik vind een kiesdrempel van 5%, opdat de democratie efficiënt zou kunnen werken, geen slechte zaak. Wat u ervan maakt, een aanslag op de democratie, lijkt mij overdreven – en ik blijf beleefd. Ik denk dat het voor een deel is ingegeven door eigenbelang en waarschijnlijk door twijfel.

03.43 Geert Bourgeois (N-VA): Mijn partij is niet zoals de groenen van mening veranderd. Wij hebben de vorige keer gefulmineerd en geageerd tegen die drempel, en wij blijven dat doen. Wij zijn daarin heel consequent. Wat u nu verkondigd, is een mening. U brengt geen argumenten aan. U hebt misschien niet geluisterd op dat moment, maar ik heb u zelfs voorgelezen wat de drempel van 5% inhoudt ten opzichte van de natuurlijke drempel. Ik heb u argumenten aangebracht om te zeggen dat de drempel van 5% op Vlaams vlak veel hoger ligt dan de drempel van 5% op federaal vlak. Terwijl hij eigenlijk alleen maar effect heeft in Antwerpen, heeft hij nu effect in alle provincies, behalve in Limburg. Hij heeft een perfide effect. In Antwerpen is het bijna zelfs een verdubbeling van de natuurlijke drempel. Dat zijn argumenten, geen meningen. U kunt een mening verkondigen, maar ik probeer te argumenteren.

Collega's van de VLD en van sp.a-spirit, u zult straks de kans hebben opnieuw te stemmen over de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Ik heb alles opnieuw ingediend in de vorm van

03.42 Willy Cortois (VLD): L'instauration d'un seuil de 5% serait de nature à améliorer le fonctionnement de la démocratie. Ce seuil n'est nullement une atteinte à la démocratie, comme l'affirme M. Bourgeois. La critique qu'il émet à l'égard de cette loi est inspirée par son intérêt personnel et par le doute.

03.43 Geert Bourgeois (N-VA): A ce sujet, la N-VA n'a jamais changé d'avis. M. Cortois traduit ici son opinion mais il ne fournit aucun argument à l'appui de la loi.

Un seuil de 5% serait, en réalité, plus élevé au niveau flamand que fédéral. Ainsi, dans le cas d'Anvers, cela signifierait un redoublement du seuil naturel.

La réforme électorale dénote une mauvaise gestion, de sorte que la responsabilité politique de la majorité est compromise. Il s'agit d'une mauvaise réforme, que la N-VA ne cessera de contester.

amendementen. Wij zullen de koppen tellen. Wij zullen zien welke partij alle stoere beloften en alle stoere taal in de verkiezingsdebatten ook gestand doet en welke partij haar woord houdt. Ik dien opnieuw amendementen in om de apparentering te behouden, ook tussen de provinciale kieskringen. Ik dien amendementen in om de drempel af te schaffen. Ik dien een amendement in om de ongelijkheid in Brussel tussen Nederlandstaligen en Franstaligen af te schaffen.

Ik eindig met de mededeling dat deze hele keshervorming zonder meer getuigt van slecht bestuur. Zij brengt de politieke verantwoordelijkheid van deze meerderheidspartijen in het gedrang. Vroeg of laat zal paars de gevolgen van dit slechte bestuur moeten dragen en de prijs ervoor moeten betalen.

De **voorzitter**: Kamervoorzitter De Croo heeft mij gevraagd om gewoontegetrouw de vergadering een paar minuten te sluiten en de avondvergadering te openen. Ik sluit nu de vergadering en we zien elkaar terug om 18.05 uur.

De vergadering is gesloten.
La séance est levée.

De vergadering wordt gesloten om 17.59 uur. Volgende vergadering woensdag 21 januari 2004 om 18.05 uur.

La séance est levée à 17.59 heures. Prochaine séance le mercredi 21 janvier 2004 à 18.05 heures.

ANNEXE**BIJLAGE****SÉANCE PLÉNIÈRE****PLENUMVERGADERING****MERCREDI 21 JANVIER 2004****WOENSDAG 21 JANUARI 2004****DECISIONS INTERNES****INTERNE BESLUITEN****DEMANDES D'INTERPELLATION****INTERPELLATIEVERZOEKEN****Demandes****Ingekomen**

1. M. Denis Ducarme au ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "les conséquences du plan de lutte contre le tabagisme sur le secteur horeca".

(n° 198 – renvoi à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la société)

2. Mme Muriel Gerken à la secrétaire d'Etat aux Familles et aux Personnes handicapées, adjointe au ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "le retard dans le traitement des dossiers relatifs aux allocations pour personnes handicapées".

(n° 199 – renvoi à la commission des Affaires sociales)

3. M. Roel Deseyn au ministre de la Coopération au développement sur "la courverture, par le Ducroire, de l'exportation de machines destinées à la production de munitions en Tanzanie".

(n° 200 – renvoi à la commission des Relations extérieures)

4. M. Mark Verhaegen au ministre des Finances, au ministre des Affaires sociales et de la Santé publique et à la ministre des Classes moyennes et de l'Agriculture sur "le financement des tests ESB".

(n° 201 – renvoi à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société)

5. Mme Hilde Vautmans au ministre des Affaires sociales et de la Santé publique sur "la lutte contre la pauvreté".

(n° 202 – renvoi à la commission de la Santé publique, de l'Environnement et du Renouveau de la Société)

6. M. Hendrik Bogaert au ministre des Finances sur "le fait qu'il n'est qu'en partie tenu compte des effets de la réforme de l'impôt des personnes physiques lors du calcul du précompte professionnel".

(n° 203 – renvoi à la commission des Finances et du Budget)

1. de heer Denis Ducarme tot de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "de gevolgen van het antitabaksplan voor de horeca-sector".

(nr. 198 – verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing)

2. mevrouw Muriel Gerken tot de Staatssecretaris voor het Gezin en Personen met een handicap, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "de vertraging in de afhandeling van de dossiers betreffende de uitkeringen voor personen met een handicap".

(nr. 199 – verzonden naar de commissie voor de Sociale Zaken)

3. de heer Roel Deseyn tot de minister van Ontwikkelingssamenwerking over "de verzekering door Delcredere van de uitvoer van machines voor productie van munitie aan Tanzania".

(nr. 200 – verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen)

4. de heer Mark Verhaegen tot de minister van Financiën, tot de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en tot de minister van Middenstand en Landbouw over "de financiering van de BSE-testen".

(nr. 202 – verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing)

5. mevrouw Hilde Vautmans tot de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over "de armoedebestrijding".

(nr. 202 – verzonden naar de commissie voor de Volksgezondheid, het Leefmilieu en de Maatschappelijke Hernieuwing)

6. de heer Hendrik Bogaert tot de minister van Financiën over "het niet volledig doorrekenen van de effecten van de hervorming van de personenbelasting bij het bepalen van de bedrijfsvoorheffing".

(nr. 203 – verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting)

7. M. Willy Cortois au premier ministre sur "l'avenir de l'aéroport de Zaventem".
(n° 204 – renvoi à la commission de l'Infrastructure, des Communications et des Entreprises publiques)

8. Mme Marie Nagy au ministre de la Mobilité et de l'Economie sociale sur "le plan de dispersion des vols".
(n° 205 – renvoi à la commission de l'Infrastructure, des Communications et des Entreprises publiques)

9. M. Hendrik Bogaert au ministre des Finances sur "l'interprétation et la portée de la DLU".

(n° 206 – renvoi à la commission des Finances et du Budget)

10. M. Roel Deseyn au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les exportations belges d'armes".

(n° 207 – renvoi à la commission des Relations extérieures)

11. M. Tony Van Parys à la vice-premier ministre et ministre de la Justice sur "le projet Phenix".

(n° 208 – renvoi à la commission de la Justice)

12. M. Luc Sevenhans au ministre de la Défense sur "les accusations que le ministre de la Défense a formulées, par l'entremise de la presse, à l'encontre de l'ancien CHOD, l'amiral Herteleer".

(n° 209 – renvoi à la commission de la Défense nationale)

7. de heer Willy Cortois tot de eerste minister over "de toekomst van de luchthaven van Zaventem".

(nr. 204 – verzonden naar de commissie voor de Infrastructuur, het Verkeer en de Overheidsbedrijven)

8. mevrouw Marie Nagy tot de minister van Mobiliteit en Sociale Economie over "het spreidingsplan voor het luchtverkeer".

(nr. 205 – verzonden naar de commissie voor de Infrastructuur, het Verkeer en de Overheidsbedrijven)

9. de heer Hendrik Bogaert tot de minister van Financiën over "de interpretatie en draagwijdte van de EBA-regeling".

(nr. 206 – verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting)

10. de heer Roel Deseyn tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de Belgische wapenexport".

(nr. 207 – verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen)

11. de heer Tony Van Parys tot de vice-eerste minister en minister van Justitie over "het Phenix-project".

(nr. 208 – verzonden naar de commissie voor de Justitie)

12. de heer Luc Sevenhans tot de minister van Landsverdediging over "de beschuldigingen van de minister van Landsverdediging via de pers aan het adres van gewezen CHOD admiraal Herteleer".

(nr. 209 – verzonden naar de commissie voor de Landsverdediging)

PROPOSITIONS

Demande d'avis au Conseil d'Etat

Par lettre du 19 janvier 2004, le président de la Chambre a demandé l'avis du Conseil d'Etat sur la proposition de loi de M. Philippe Monfils modifiant la loi du 1er septembre 1920 interdisant l'entrée des salles de spectacle cinématographique aux mineurs âgés de moins de 16 ans (n° 665/1 – 2003/2004).

Pour information

COMMUNICATIONS

SENAT

Evocation

VOORSTELLEN

Verzoek om advies van de Raad van State

Bij brief van 19 januari 2004 heeft de voorzitter van de Kamer het advies van de Raad van State gevraagd over het wetsvoorstel van de heer Philippe Monfils tot wijziging van de wet van 1 september 1920 waarbij aan minderjarigen beneden 16 jaar toegang tot de bioscoopzalen wordt ontzegd (nr. 665/1 – 2003/2004).

Ter kennisgeving

MEDEDELINGEN

SENAAT

Evocatie

Par message du 14 janvier 2004, le Sénat informe qu'il a évoqué, en application de l'article 78 de la Constitution, le 14 janvier 2004, le projet de loi accordant des avantages complémentaires en matière de pension de retraite aux personnes désignées pour exercer une fonction de management ou d'encadrement dans un service public (n° 357/5).
Pour information

GOUVERNEMENT

Dépôt de projets de loi

Le gouvernement a déposé le projet de loi suivant:
- projet de loi reprimant la fraude relative au kilométrage des véhicules (n° 710/1) (matière visée à l'article 78 de la Constitution).

Renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture

Arrêts royaux transmis

En vertu de l'article 3bis, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, la vice-première ministre et ministre de la Justice transmet, par lettre du 15 janvier 2004, avant leur publication au Moniteur:

1. l'arrêté royal du 22 décembre 2003 portant exécution du Titre XIII, Chapitre 6 "Tutelle des mineurs étrangers non accompagnés" de la loi-programme du 24 décembre 2002;
2. le rapport au Roi.

Renvoi à la commission de la Justice

Budget général des dépenses 2003

En exécution de l'article 15, 2ème alinéa, des lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat, le vice-premier ministre et ministre du Budget et des Entreprises publiques transmet:

- par lettre du 15 janvier 2004, un bulletin de redistributions d'allocations de base concernant la Dette publique pour l'année budgétaire 2003;
- par lettre du 15 janvier 2004, deux bulletins de redistributions d'allocations de base concernant le SPF Personnel et Organisation pour l'année budgétaire 2003;
- par lettre du 15 janvier 2004, un bulletin de redistributions d'allocations de base concernant le SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement pour l'année budgétaire 2003.

Bij brief van 14 januari 2004 deelt de Senaat mede dat hij op 14 januari 2004, met toepassing van artikel 78 van de Grondwet, het wetsontwerp houdende toekenning van aanvullende voordelen inzake rustpensioen aan personen die werden aangesteld om een management- of staffunctie uit te oefenen in een overheidsdienst, heeft geëvoceerd (nr. 357/5).
Ter kennisgeving

REGERING

Ingediende wetsontwerpen

De regering heeft volgend wetsontwerp ingediend:
- wetsontwerp tot beteugeling van bedrog met de kilometerstand van voertuigen (nr. 710/1) (aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet).

Verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele instellingen, de Middenstand en de Landbouw

Overgezonden koninklijke besluiten

Met toepassing van artikel 3bis, § 1er, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State zendt de vice-eerste minister en minister van Justitie, bij brief van 15 januari 2004, over vóór bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad:

1. het koninklijk besluit van 22 december 2003 tot uitvoering van Titel XIII, Hoofdstuk 6 "Voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen" van de programmawet van 24 december 2002;
2. het verslag aan de Koning.

Verzonden naar de commissie voor de Justitie

Algemene uitgavenbegroting 2003

In uitvoering van artikel 15, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit zendt de vice-eerste minister en minister van Begroting en Overheidsbedrijven over:

- bij brief van 15 januari 2004 een lijst met herverdelingen van basisallocaties voor het begrotingsjaar 2003 betreffende de Rijksschuld;
- bij brief van 15 januari 2004 twee lijsten met herverdelingen van basisallocaties voor het begrotingsjaar 2003 betreffende de FOD Personeel en Organisatie;
- bij brief van 15 januari 2004 een lijst met herverdelingen van basisallocaties voor het begrotingsjaar 2003 betreffende de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Renvoi à la commission des Finances et du Budget

Verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting

COUR D'ARBITRAGE

ARBITRAGEHOF

Arrêts

Arresten

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie:

- l'arrêt n° 01/2004 rendu le 14 janvier 2004 relatif aux questions préjudicielles concernant:

. l'article 71, § 1er, de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des communautés et des régions;

. les articles 1382, 2277, 2262 (avant sa modification par la loi du 10 juin 1998 modifiant certaines dispositions en matière de prescription) et 2262bis, § 1er, du Code civil;

. l'article 1er, alinéa 1er, a) et c), et l'article 8 de la loi du 6 février 1970 relative à la prescription des créances à charge ou au profit de l'Etat et des provinces;

. l'article 10 de la loi du 10 juin 1998 précitée, posées par le tribunal de première instance de Bruxelles par deux jugements du 25 avril 2002 en cause respectivement de N. De Smeth et D. Van Eepoel contre la ville de Bruxelles et par le tribunal de première instance de Nivelles par jugement du 11 octobre 2002 en cause de L. Vanderwaeren contre la ville de Wavre;

(n^{os} du rôle : 2537, 2538 et 2556)

- l'arrêt n° 02/2004 rendu le 14 janvier 2004 concernant les recours en annulation totale ou partielle de la loi du 26 avril 2002 relative aux éléments essentiels du statut des membres du personnel des services de police et portant diverses autres dispositions relatives aux services de police, introduits par J.-Y. Stevens et autres et par l'ASBL Syndicat de la police belge et autres; la Cour annule les articles 3 et 136 de la loi du 26 avril 2002 en ce qu'ils ont pour effet d'intégrer les inspecteurs et inspecteurs divisionnaires de l'ancienne police judiciaire dans le grade d'inspecteur principal de la nouvelle police;

(n^{os} du rôle: 2542 et 2546)

- l'arrêt n° 03/2004 rendu le 14 janvier 2004 concernant la question préjudicielle relative à la loi du 7 août 1986 portant approbation de l'Acte unique européen fait à Luxembourg le 17 février 1986 et à La Haye le 28 février 1986, posée par le tribunal de première instance de Bruxelles par jugement du 29 novembre 2002 en cause de la SA Ziegler contre l'Etat belge;

(n° du rôle: 2579)

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van:

- het arrest nr. 01/2004 uitgesproken op 14 januari 2004 betreffende de prejudiciële vragen over:

. artikel 71, § 1, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten;

. de artikelen 1382, 2277, 2262 (vóór de wijziging ervan bij de wet van 10 juni 1998 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende de verjaring) en 2262bis, § 1, van het Burgerlijk Wetboek;

. artikel 1, eerste lid, a) en c), en artikel 8 van de wet van 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de Staat en de provinciën;

. artikel 10 van voormelde wet van 10 juni 1998, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bij twee vonnissen van 25 april 2002 inzake respectievelijk N. De Smeth en D. Van Eepoel tegen de stad Brussel en de rechtbank van eerste aanleg te Nijvel bij vonnis van 11 oktober 2002 inzake L. Vanderwaeren tegen de stad Waver;

(rolnummers: 2537, 3538 en 2556)

- het arrest nr. 02/2004 uitgesproken op 14 januari 2004 betreffende de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de wet van 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten en houdende diverse andere bepalingen met betrekking tot de politiediensten, ingesteld door J.-Y. Stevens en anderen en door de VZW Syndicaat van de Belgische politie en andere; het Hof vernietigt de artikelen 3 en 136 van de wet van 26 april 2002 in zoverre zij tot gevolg hebben dat de inspecteurs en de afdelingsinspecteurs van de voormalige gerechtelijke politie worden geïntegreerd in de graad van hoofdinspecteur van de nieuwe politie;

(rolnummers: 2542 en 2546)

- het arrest nr. 03/2004 uitgesproken op 14 januari 2004 over de prejudiciële vraag betreffende de wet van 7 augustus 1986 houdende goedkeuring van de Europese Akte opgemaakt te Luxemburg op 17 februari 1986 en te Den Haag op 28 februari 1986, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg te Brussel bij vonnis van 29 november 2002 inzake de NV Ziegler tegen de Belgische Staat;

(rolnummer: 2579)

- l'arrêt n° 04/2004 rendu le 14 janvier 2004 concernant le recours en annulation de la loi du 28 mai 2002 relative à l'euthanasie, introduit par l'ASBL Jurivie et l'ASBL Pro Vita;

(n° du rôle: 2587)

- l'arrêt n° 05/2004 rendu le 14 janvier 2004 relatif au recours en annulation totale ou partielle de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale, introduit par l'ASBL Ligue des droits de l'homme; la Cour annule, dans la loi du 26 mai 2002:

. l'article 3, 3°, deuxième tiret, en ce qu'il exclut du champ d'application de la loi les étrangers ressortissants d'un Etat membre de l'Union européenne qui résident effectivement et régulièrement sur le territoire mais qui ne bénéficient pas de l'application du règlement (CEE) n° 1612/68 du Conseil du 15 octobre 1968 relatif à la libre circulation des travailleurs à l'intérieur de la Communauté;

. l'article 14, § 1er, 1°, en ce qu'il traite de la même manière tous les cohabitants sans tenir compte de la charge d'enfants;

. l'article 14, § 1er, 2°, en tant qu'il comprend la catégorie des personnes qui s'acquittent d'une part contributive pour un enfant placé, fixée par le tribunal de la jeunesse ou les autorités administratives dans le cadre de l'aide ou de la protection de la jeunesse;

(n° du rôle: 2618)

- l'arrêt n° 06/2004 rendu le 14 janvier 2004 relatif à la question préjudicielle concernant l'article 3, 2°, de la loi du 13 avril 1995 relative au contrat d'agence commerciale, avant son abrogation par la loi du 4 mai 1999, posée par la cour d'appel de Gand par arrêt du 5 mars 2003 en cause de la SA Filand contre la SA KBC Securities.

(n° du rôle: 2670)

Pour information

Recours en annulation

- het arrest nr. 04/2004 uitgesproken op 14 januari 2004 over het beroep tot vernietiging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie, ingesteld door de VZW Jurileven en de VZW Pro Vita;

(rolnummer: 2587)

- het arrest nr. 05/2004 uitgesproken op 14 januari 2004 over het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, ingesteld door de VZW "Ligue des droits de l'homme"; het Hof vernietigt in de wet van 26 mei 2002:

. artikel 3, 3°, tweede streepje, in zoverre het de vreemdelingen die onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie en effectief en op regelmatige wijze op het grondgebied verblijven, maar die de toepassing van de verordening (EEG) nr. 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap niet genieten, van het toepassingsgebied van de wet uitsluit;

. artikel 14, § 1, 1°, in zoverre het alle samenwonende personen op dezelfde wijze behandelt zonder rekening te houden met de kinderlast;

. artikel 14, § 1, 2°, in zoverre het de categorie omvat van de personen die voor een geplaatst kind een bijdrage betalen, die de jeugdrechtsbank of de administratieve overheden in het kader van de bijstand aan of de bescherming van de jeugd vaststellen;

(rolnummer: 2618)

- het arrest nr. 06/2004 uitgesproken op 14 januari 2004 betreffende de prejudiciële vraag over artikel 3, 2°, van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuur-overeenkomst, vóór de opheffing ervan bij de wet van 4 mei 1999, gesteld door het hof van beroep te Gent bij arrest van 5 maart 2003 inzake de NV Filand tegen de NV KBC Securities.

(rolnummer : 2670)

Ter kennisgeving

Beroepen tot vernietiging

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie les recours en annulation totale ou partielle de la loi du 11 mai 2003 protégeant le titre et la profession de géomètre-expert et de la loi du 11 mai 2003 créant des conseils fédéraux des géomètres-experts, introduits par P. Lauwers et autres, E. De Coussemaker, S. Roelstraete, K. Lescrauwaet, K. Claeysens, Thijs Hauspie, J. Petit, B. Scherpereel, D. Martens, D. Pacyna et autre, M. Van Waerbeek et R. Van de Velde; l'ordonnance de jonction de ces affaires.

(n^{os} du rôle: 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867 et 2868)

Pour information

Question préjudicielle

En application de l'article 77 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie la question préjudicielle relative à l'article 19 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, posée par le Conseil d'Etat par arrêt du 24 novembre 2003 en cause de la Communauté française, la Région wallonne et D. De Wagter contre la Communauté flamande; l'ordonnance décidant que l'instruction a lieu en français.

(n° du rôle: 2848)

Pour information

COUR DES COMPTES

Droit de regard et d'information

Par lettre du 14 janvier 2004, le premier président de la Cour des comptes communique que, dans le cadre du droit de regard et d'information des parlementaires, tel que prévu aux articles 33 et 34 du règlement d'ordre de la Cour des comptes, M. Alfons Borginon a été autorisé à consulter deux dossiers contenant des ordonnances de paiement de dépenses émises dans le cadre du projet Phénix au sein du SPF Justice.

Renvoi à la commission des Finances et du Budget

PETITIONS

Une pétition concernant la protection de la lecture publique et des médiathèques publiques a été déposée.

Renvoi à la commission des Pétitions

DIVERS

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert en van de wet van 11 mei 2003 tot oprichting van federale raden van landmeters-experten, ingesteld door P. Lauwers en anderen, E. De Coussemaker, S. Roelstraete, K. Lescrauwaet, K. Claeysens, Thijs Hauspie, J. Petit, B. Scherpereel, D. Martens, D. Pacyna en andere, M. Van Waerbeek en R. Van de Velde, de beschikking tot samenvoeging van deze zaken.

(rolnummers: 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867 en 2868)

Ter kennisgeving

Prejudiciële vraag

Met toepassing van artikel 77 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis van de prejudiciële vraag over artikel 19 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gesteld door de Raad van State bij arrest van 24 november 2003 inzake de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en D. De Wagter tegen de Vlaamse Gemeenschap; de beschikking tot het besluit dat de instructie in het Frans gebeurt.

(rolnummer: 2848)

Ter kennisgeving

REKENHOF

Inzage- en informatierecht

Bij brief van 14 januari 2004 deelt de eerste voorzitter van het Rekenhof mee dat in het kader van het parlementair inzage- en informatierecht, zoals voorzien in de artikelen 33 en 34 van het reglement van orde van het Rekenhof, het de heer Alfons Borginon inzage heeft verleend in twee dossiers houdende ordonnances ter betaling van uitgaven in het kader van het Phenix-project bij de FOD Justitie.

Verzonden naar de commissie voor de Financiën en de Begroting

VERZOEKSCHRIFTEN

Een verzoekschrift betreffende de bescherming van de openbare lezing en de openbare mediatheken werd ingediend.

Verzonden naar de commissie voor de Verzoekschriften

VARIA

Observations concernant un projet de loi

Par lettre du 13 janvier 2004, le Groupement belge de la Porte ouverte pour l'émancipation économique de la travailleuse transmet des observations concernant le projet de loi visant à octroyer le droit de vote aux élections communales à des étrangers (n°s 578/1 & 2 – 2003/2004)

Renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique

Opmerkingen betreffende een wetsontwerp

Bij brief van 13 januari 2004 zendt de "Groupement belge de la Porte ouverte pour l'émancipation économique de la travailleuse" opmerkingen over betreffende het wetsontwerp tot toekenning van het actief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan vreemdelingen (nrs 578/1 & 2 – 2003/2004)

Verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt